

UUSI
Jalostuksen tavoiteohjelma

Kiinanharjakoira
2026-2030

Hyväksytty rotujärjestön yleiskokouksessa [12.03.2025]
SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt [22.04.2025]

Sisällys

1. YHTEENVETO	3
2. RODUN TAUSTA	5
2.1 Rodun historia	5
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA	7
4. RODUN NYKYTILANNE	9
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja	9
4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos	9
4.1.2 Jalostuspohja	12
4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa	16
4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta	17
4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet	17
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta	17
4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin	18
4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus	18
4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa	18
4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet	21
4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen	22
4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta	23
4.3. Terveys ja lisääntyminen	23
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat	23
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat	24
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt	35
4.3.4 Lisääntyminen	35
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet	36
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä	37
4.4. Ulkomuoto	37
4.4.1 Rotumääritelmä	37
4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset	39
4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus	42
4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista	42
5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA	45
5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso	45
5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen	48
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS	49
6.1 Jalostuksen tavoitteet	49
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille	50
6.3 Rotujärjestön toimenpiteet	51

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin	54
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta	55
7. LÄHTEET	56
8. LIITTEET	57

1. YHTEENVETO

Jalostustavoitteet ja tärkeimmät suositukset ja tavoitteet jalostuskoirille.

Rodun käyttötarkoitus

Kiinanharjakoiran rotumääritelmässä rodun käyttötarkoitus on määritetty sanalla ”seurakoira”. ”Kiinanharjakoira kuuluu FCI:n roturyhmään 9 seurakoirat ja kääpiökoirat, alaryhmään 4 karvattomat rodut.

Keskeisimmät jalostustavoitteet sekä toimenpiteet niiden saavuttamiseksi

Luonne ja käyttäytyminen	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Säilytetään kiinanharjakoiran luonne iloisena, toimeliaan ja viehkeänä. Kiinanharjakoira ei saa olla rotumääritelmän mukaan vihainen tai liian arka eikä se saa olla käyttäytymiseltään muutoinkaan epänormaali.	Kiinanharjakoirille ei ole vahvistettu luonteeseen tai käyttäytymiseen liittyvää PEVISA-ohjelmaa. Kennelliiton yleisen jalostusstrategian mukaan jalostukseen käytettävien koirien tulee olla luonteeltaan ja käyttäytymiseltään sellaisia, että ne selviävät hyvin arkipäivän tilanteista. Jalostukseen käytettävän kiinanharjakoiran tulee olla luonteeltaan mahdollisimman lähellä rotumääritelmässä kuvattua ihannetta.

Terveys	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Rotumääritelmän mukaisella kiinanharjakoiralla ei ole erityisiä sairauksille ja hyvinvointi-ongelmille altistavia anatomisia piirteitä. Vältetään liioiteltujen piirteiden esille tuloa myös tulevaisuudessa	Kiinanharjakoirille ei ole vahvistettu terveyteen liittyvää PEVISA-ohjelmaa. Jalostukseen käytettäville kiinanharjakoirille suositellaan tehtäväksi viralliset polvilumpioluoksaatio- sekä silmätutkimukset, virallinen sydänkuuntelu sekä tarpeen mukaan prcdPRA-, sekä PLL-geenitestit.

Lisääntyminen	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Rotumääritelmän mukaisella kiinanharjakoiralla ei ole erityisiä lisääntymisongelmille altistavia piirteitä. Säilytetään tilanne hyvänä tulevaisuudessa. Pyritään säilyttämään rodun	Kiinanharjakoirille ei ole vahvistettu lisääntymiseen liittyvää PEVISA-ohjelmaa. Käytetään jalostuksessa yksilöitä, joilla ei ole esiintynyt lisääntymisongelmia.

molemmat variaatiot myös tulevaisuudessa, kun kahden karvattoman yksilön risteyttäminen keskenään tulee todennäköisesti olemaan kiellettyä.	
---	--

Rakenteen ja anatomian terveys	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Kiinanharjakoirien rotumääritelmä ei sisällä piirteitä, jotka altistaisivat ne hyvinvointiin liittyville rakenteellisille tai anatomisille piirteille. Kiinanharjakoiran tulee olla pieni, yleisvaikutelma luustoltaan sirosta keskivahvaan. Säilytetään tilanne hyvänä tulevaisuudessa ilman liioiteltuja piirteitä.	Kiinanharjakoirille ei ole vahvistettu rakenteen ja anatomian terveyteen liittyvää PEVISA-ohjelmaa. Vältetään liioiteltujen piirteiden esille tuloa. Kiinnitetään huomiota kiinanharjakoirien kokoon, hampaisiin ja purentaan, sekä tasapainoiseen rakenteeseen, karvattomilla runkokarvan määrään sekä puutereilla turkin laatuun.

Käyttöominaisuudet	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Kiinanharjakoiria on seurakoira, jonka alkuperän määrittäminen on vaikeaa. Alkuperäisestä käyttötarkoituksesta on esitetty useita teorioita, joiden perusteella luonteissa on ollut alusta asti hajontaa. Säilytetään kiinanharjakoiria viehkeänä seurakoirana.	Kiinanharjakoirille ei ole vahvistettu käyttöominaisuuksiin liittyvää PEVISA-ohjelmaa. Vaalitaan rotumääritelmän mukaan seurakoiran ominaisuuksia.

Jalostuspohja	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Jalostukseen käytettävän kiinanharjakoiran tulee olla rodun keskitasoa parempi halutuissa ominaisuuksissa. Haluttuja ominaisuuksia ovat hyvä terveys ja luonne sekä rotumääritelmän mukaiset fyysiset ja psyykkiset ominaisuudet ilman liioiteltuja piirteitä. Pidetään kiinanharjakoirien sukusiitosaste kauttaaltaan maltillisena. Jalostusyhdistelmiä suunniteltaessa tulee ottaa huomioon rodun monimuotoisuuden säilyttäminen ja jalostuspohjan laaja käyttö.	Kiinanharjakoirille ei ole vahvistettu jalostuspohjaan liittyvää PEVISA-ohjelmaa. Kiinanharjakoiran elinikäinen jälkeläismäärä ei saisi ylittää 2-3 prosenttia rodun populaatiossa yhden sukupolven eli neljän vuoden jaksolla rekisteröidyistä pennuista monimuotoisuuden turvaamiseksi. Tarkastellulla 4 vuoden sukupolvijaksolla vuosina 2019-2022 rekisteröitiin yhteensä 1160 rodun edustajaa, jolloin yksittäisellä kiinanharjakoiralla saisi olla maksimissaan 23-35 jälkeläistä.

Kiinanharjakoirien rekisteröintiin vaikuttavat ehdot on kirjattu Suomen Kennelliiton yleiseen jalostusstrategiaan sekä muihin Kennelliiton jalostukseen liittyviin ehtoihin. Rodulla ei ole PEVISA-ohjelmaa eikä siihen liittyviä rotukohtaisia pentueiden rekisteröintiin vaikuttavia ehtoja.

Tärkeimmät jalostuskoiraa koskevat suositukset:

- Silmätutkimus aikaisintaan 12kk iässä, joka ei saa olla 12kk vanhempi astutushetkellä
- Virallinen, voimassa oleva polvitutkimus: asteita 2-3 ei tule käyttää jalostukseen ja aste 1 tulee yhdistää 0-tuloksen omaavan kanssa
- Virallinen sydänkuuntelutulos, joka ei saa olla 12kk vanhempi astutushetkellä
- PLL- ja prcdPRA-geenitestit; kahta kantajaa tai kahta sairasta ei saa yhdistää. Kantajan saa yhdistää vain tuloksen terve saaneeseen kumppaniin.
- Yhden yksilön maksimijälkeläismääräraja 58 pentua

2. RODUN TAUSTA

2.1 Rodun historia

Kiinanharjakoirien historia ei ole täysin aukoton, mutta on todennäköistä, että harjakoirilla sekä meksikon- ja perunkarvattomilla on ainakin osittain yhteinen menneisyys.

Ensimmäiset viittaukset karvattomaan koiraan ovat yli 3000 vuoden takaa. Karvaton koiralaji on kehittynyt alkujaan afrikkalaisesta Canis Africanuksesta. Afrikasta koirat ovat kulkeutuneet Kiinaan teelaivojen mukana, Kiinasta Keski-Amerikkaan ja lopulta Yhdysvaltoihin ja sieltä Eurooppaan. Kiinassa merkintöjä karvattomista koirista löytyy Han Dynastian ajalta, noin 200 eKr-220 jKr.

Noin 1500-luvulla karvattomia koiria kutsuttiin Keski-Amerikassa kiinalaisiksi koiriksi. Kun ensimmäiset karvattomat koirat kuitenkin kulkeutuivat Meksikosta Yhdysvaltoihin 1800-luvulla, koiria kutsuttiin meksikolaisiksi koiriksi.

Karvattomien koirien luonteet ja ulkonäkö eriytyivät omanlaisikseen riippuen siitä, mistä päin maailmaa rodun ensimmäiset yksilöt olivat lähtöisin. Kiinalaisiksi kutsutuista karvattomista koirista kehkeytyi ajan saatossa oma rotunsa, kiinanharjakoina.

Kiinanharjakoina, sellaisena kuin me sen tunnemme, esiintyy puhtasrotuisia koiria käsittelevässä kirjallisuudessa ensimmäistä kertaa vasta 1800-luvun lopulla. Yleinen käsitys on, että ensimmäiset Yhdysvaltojen kiinanharjakoirat olisivat olleet Westminster Kennel Clubin vuosittain pidettävässä näyttelyssä vuonna 1885 esillä olleet kaksi karvatonta koiraa. Todellisuudessa Fanny-niminen narttu oli esitetty jo 7 vuotta aiemmin, vuonna 1878, yhdessä Amerikan varhaisimmista koiranäyttelyistä New Yorkin Gilmore Gardenissa (nykyinen Madison Square Garden). Fannya ei todennäköisesti ole aluksi tunnustettu kiinanharjakoiraksi siksi, että se oli listattu näyttelyluetteloon kiinalaiseksi syötäväksi koiraksi.

Vuonna 1880 nuori newyorkilainen Ida Garret kiinnostui kiinanharjakoirista. Hän innostui lopulta rodusta niin, että ei pelkästään kasvattanut ja esittänyt niitä vaan myös kirjoitti rodusta. 1920-luvulla Garret ystäväystyi Floridalaisen Debra Woodsin kanssa ja yhdessä naiset edistivät rodun kehitystä Yhdysvalloissa vuosikymmenten ajan. Debra Woods piti myös kirjaa koiristaan, joita hän kasvatti kennelnimellä Crest Haven. 1950-luvulle tultaessa Debra Woods perusti American Hairless Dog Clubin ja aloitti rodun yksilöiden rekisteröimisen. AHDC:hen rekisteröitiin myös suurin osa muistakin yhdysvaltalaisista karvattomista koiraroduista.

1900-luvun puolella välissä myös tunnettu viihdyttäjä Gypsy Rose Lee sai ensimmäisen harjakoiransa nimeltä Fu Man Chu. Lee omistautui rodun kasvattamiselle ja käytti mainettaan hyväksi tehdessään rotua tunnetuksi ympäri Yhdysvaltoja. Lähes kaikki amerikkalaiset kiinanharjakoirat polveutuvat Debra Woodsin ja/tai Gypsy Rose Leen linjoista. American Chinese Crested Club (ACCC) perustettiin vuonna 1979 ja yhdistyksen suurimpia tavoitteita oli saada rotu hyväksytyksi American Kennel Clubiin (AKC). Vuonna 1991 ensimmäiset kiinanharjakoirat pääsivät kilpailemaan muotovalion tittelistä.

Ensimmäinen kiinanharjakoiria tuotiin Iso-Britanniaan 1860-luvulla, tosin ei jalostamistarkoituksessa, vaan lähinnä eriskummallisena harvinaisuutena. 1867 julkaistussa kirjassa *Dogs of the British Isles* kerrottiin, että kiinalaiset koirat, joilla oli karvaa vain hännässä ja päässä olivat harvinaisia. Koiran nahkaa kuvattiin täplikäänä ja sen rungossa kasvoi vaan muutamia karvoja. 1800-luvun kuvituksissa kiinanharjakoirilla ei ole karvatöyhtöjä lainkaan jaloissa. Useat aikakautensa kirjailijat olivat sitä mieltä, että kiinanharjakoirat olivat samaa rotua muiden karvattomien koirien kanssa. Tosin kiinanharjakoiralla tuli olla karvaa päässä sekä hännässä, mikä ei ollut muille karvattomille roduille yleistä. Lisäksi kiinanharjakoiran "crest" oli pidempi ja pehmeämpi verrattuna joihinkin karvattomiin, joilla saattoi kasvaa lyhyttä karvaa päässä.

Vaikka kiinanharjakoiria olikin tavattu Iso-Britanniassa aikaisemminkin, ensimmäinen harjakoiria rekisteröitiin maassa vasta vuonna 1881. Kanta pysyi pienenä ja sekalaisena, kunnes vuonna 1965 Debra Woods Crest Haven -kennelistä antoi brittiläiselle Ruth Harrisille Staround-kenneliin Alto-nimisen nartun. Debra Woodsin ja Ruth Harrisin yhteistyöstä alkoi rodun kehitys siihen, mitä se nykyäänkin on.

Iso-Britannian kiinanharjakoirakantaan jättivät jälkensä Crest Haven -kennelin muiden tuontien lisäksi myös Gypsy Rose Leen kiinanharjakoirat, jotka periyttivät vankempaa rakennetta sekä vahvempaa crestiä. 1970-luvulla maahan saapui lisää kiinanharjakoiria myös muista maista, ja rotu herätti nopeasti kiinnostusta.

Vaikka powder puff kiinanharjakoirat on tunnettu alusta asti, vielä useita vuosia Chinese Crested Clubin perustamisenkin jälkeen ne eivät olleet toivottuja. Jäseniä kehoitettiin olemaan käyttämättä puuterihuiskuja jalostukseen, eikä rekisteröintiäkään Britannian Kennel Clubiin suositeltu. Jotkut olivat jopa sitä mieltä, että powder pufteista pitäisi kehittää kokonaan oma rotunsa. Vaikka powder pufteja syntyi myös karvattomista vanhemmista, niiden rakenteessa oli huomattavia eroja. Jotkut yksilöt saattoivat olla jopa yli 40 cm korkeita, kun toiset olivat puolestaan huomattavan pieniä. Väliin mahtui myös paljon kooltaan ja rakenteeltaan nykyisiä puuterihuiskuja muistuttavia yksilöitä.

1980-luvulla mielipiteet powder pufteista alkoivat kuitenkin muuttua ja rotumääritelmää muutettiin niin, että puuterihuiskuja esitetään nykyään samassa kehässä karvattomien kiinanharjakoirien kanssa. Kiinanharjakoiria on nykyään karvattomista roduista ylivoimaisesti suosituin. Kiinanharjakoiria on myös siitä poikkeava, että se on ainoa karvaton mutaatio pitkäkarvaisesta koirasta.

Rodun kehitys Suomessa

Perimätiedon mukaan ensimmäiset kiinanharjakoirat olisivat tulleet Suomeen Ruotsista jo 70-luvulla, mutta ensimmäinen Suomen Kennelliiton koirarekisteriin merkitty harjakoiria oli China Crest's Spring Rose Of Sweden ja se tuotiin Blue Crest's -kenneliin vuonna 1986. Hieman myöhemmin samaan kenneliin tuotiin Ruotsista vielä uros China Crest's Morosi Boy. Näillä koirilla aloitettiin Koiranetin mukaan kiinanharjakoirien kasvatustyö Suomessa ensimmäisen pentueen syntyessä loppuvuodesta 1987. Kaikkiaan tämä yhdistelmä tuotti kolmesta eri pentueesta yhteensä yhdeksän rodun edustajaa.

Varsinaisia jalostustilastoja Suomen Kennelliiton Koiranetistä pystytään katsomaan vasta vuodesta 1988 alkaen. 1990-luvun alkupuolella jalostukseen käytetyistä koirista voidaan todeta rodun kasvatuksen alkuaikojen saaneen runsaasti vaikutteita Ruotsin lisäksi Englannista, Norjasta ja Alankomaista. 90-luvun alkupuolella kasvattajia oli vain muutamia ja suurin osa jalostusyksilöistä oli sukua keskenään, vuosien 1991-2000 keskimääräisen sukusiitosprosentin ollessa 2,5-7,5% välillä.

Vuonna 1995 kasvattajien määrä nousi yli kymmeneen ja vuonna 2000 pentueita rekisteröi jo 25 rodun kasvattajaa. Tuontikoirien määrä pysyi maltillisena päästen yli kymmenen tuontikoiran rekisteröinteihin vasta 2001 ja siitä nousten kohti huippuvuosia 2007-2008, jolloin rekisteröitiin yli 40 tuontikoiraa per vuosi. Kasvattajien määrä on ollut suurimmillaan yli 80 kasvattajassa vuosina 2009-2012, jolloin myös rekisteröitiin tasaisesti yli 100 kiinanharjakoirapentuetta vuosittain, huippuvuoden osuessa vuoteen 2009 (141 pentuetta). Rodun kokonaisrekisteröinnit nousivat alkuvuosista aina vuoteen 2008 saakka, jolloin määrä sahasi muutaman vuoden 400 ja 600 rekisteröinnin välillä ennen kuin suuntaus kääntyi laskuun pysyen viime vuodet vakiintuneena noin 300 rekisteröityyn yksilöön vuosittain.

Taulukko 1. Rekisteröinnit 1990-1995

1990	1991	1992	1993	1994	1995	Muutos	Muutos %
12	21	23	56	50	79	29	58%

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Rotuyhdistys

Suomen Kiinanharjakoirat ry on perustettu 26.4.2003 ja merkitty yhdistysrekisteriin 1.9.2003. Suomen Kääpiökoirayhdistys - Finlands Dvärghundsförening r.y. (SKKY) hyväksyi yhdistyksen jäsenyhdistykseen 30.9.2003 pidetyssä kokouksessaan. Suomen Kiinanharjakoirat ry jatkoi näin vuonna 1989 perustetun SKKY:n kiinanharjakoira-alajaoston toimintaa. Loppuvuodesta 2003 yhdistys hyväksyttiin Helsingin Seudun Kennelpiiri ry:n jäseneksi. Suomen Kennelliitto hyväksyi yhdistyksen jäsenekseen 17.2.2005 pidetyssä hallituksen kokouksessaan ja näin ollen Suomen Kiinanharjakoirat ry edustaa kiinanharjakoiria rotuyhdistystasolla. Yhdistyksen kotipaikka on Helsinki ja sen toiminta kattaa koko maan.

Rotuyhdistyksen jäsenmäärä ja sen kehitys

Vuonna 2002 SKKY:n kiinanharjakoira-alajaostolla oli varsinaisia jäseniä 110, perhejäseniä 1 sekä nuorisojäseniä 1. Vuoden 2003 eli yhdistyksen perustamisvuoden lopussa yhdistyksellä oli varsinaisia jäseniä 158, perhejäseniä 5 sekä nuorisojäseniä 4. Jäsenmäärä jatkoi tasaista kasvuaan ja vuoden 2005 aikana varsinaisten jäsenten määrä ylitti 200:n jäsenen rajan, kun yhdistykselle kirjattiin 229 jäsentä. Jäsenmäärä on ollut korkeimmillaan vuosina 2008 (400 jäsentä) ja 2009 (423 jäsentä) jonka jälkeen jäsenmäärä kääntyi laskusuuntaiseksi pysähtyen lähes 10 vuoden ajaksi noin 250 jäsenen vuositasolle. Vuosina 2022- 2023 yhdistyksen jäsenmäärä on kääntynyt pieneen nousuun.

Taulukko 2. Suomen Kiinanharjakoirat Ry:n jäsenmäärän kehitys vuosittain

Vuosi	Jäsenmäärä	Vuosi	Jäsenmäärä	Vuosi	Jäsenmäärä
2003	167	2010	388	2017	251
2004	198	2011	324	2018	265
2005	229	2012	258	2019	262
2006	323	2013	276	2020	261
2007	392	2014	248	2021	274
2008	400	2015	260	2022	310
2009	423	2016	249	2023	293

Jalostusorganisaation rakenne ja jalostustoimikunnan tehtävät

Yhdistyksen sääntöjen 7. pykälän mukaan kiinanharjakoirien jalostuksen neuvoa antavana elimenä toimii yhdistyksen hallituksen vuodeksi kerrallaan valitsema jalostustoimikunta, joka toimii hallituksen alaisuudessa ja johon kuuluu neljä varsinaista jäsentä. Jalostustoimikunta on laatinut omat jalostusohjesääntönsä, jonka mukaan jalostustoimikunta voi nimetä toimikaudellaan itselleen tarpeellisen määrän ulkopuolisia avustajia. Tällaisia avustajia voivat olla esimerkiksi ulkomuototuomarijäsenet, jotka voivat antaa toimikunnalle neuvoja ulkomuotoasioissa ja osallistua jalostustoimikunnan järjestämiin jalostustarkastuksiin. Jalostusohjesääntöjen mukaan hallitus saa nimetä jalostustoimikuntaan myös kaksi harjoittelijajäsentä, joilla on toimikunnan kokouksissa läsnäolo- ja puheoikeus. Jalostusohjesääntöjen muuttamiseen tarvitaan kolmen neljänosan äänimäärä yhdistyksen yleisen kokouksen äänistä sekä SKKY:n hyväksyntä.

Jalostusohjesääntöjen kohdan 1.1 mukaan: ”jalostustoimikunnan toiminnan perimmäinen tarkoitus on avustaa kasvattajia ja jalostusyksilöiden omistajia jalostussuunnittelussa antamalla neuvontaa ja informaatiota. Tarkoitus toteutuu keräämällä ja arkistoimalla tietoja rodun tilanteista Suomessa ja ulkomailla ja näiden tietojen julkaisemisella kasvattajien ja harrastajien tiedoksi. Tietoja kerätään mm. koiranäyttelyistä, terveystutkimuksista, jalostustarkastuksista ja terveystutkimusten avulla. Rodun kasvattajilla on keskeinen rooli jalostustoimikunnan yhteistyökumppaneina. Jalostustyön vastuu ja valinnan vapaus on kasvattajilla.

Jalostusohjesäännöissä on määritelty jalostustoimikunnan tehtävät seuraavasti: ”Toimikunnan tehtävänä on ohjata rodun jalostusta Suomessa. Tavoitteena on mahdollisimman rotumääritelmän mukainen, terve ja geenipohjaltaan riittävän laaja kiinanharjakoirakanta. Tähän tavoitteeseen tähdätään keräämällä ja luovuttamalla tarvittavaa tietoa kasvattajille ja rodun harrastajille ja järjestämällä jalostukseen liittyviä tapahtumia, kasvattajaneuleita, luentoja ja jalostustarkastuksia, sekä julkaisemalla tilastoja. Toimikunnan tehtävänä on pitää yhteyttä ulkomaisiin rotuyhdistyksiin ja seurata rodun kehitystä myös muualla maailmassa. Toimikunnalta voi kysyä neuvoa esim. tuontikoiran ostoa harkittaessa.”

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

Maatalous- ja metsätieteiden tohtori Katariina Mäki on kuvannut koirapopulaation rakennetta ja koirien jalostuspohjaa artikkelissaan ”Perinnöllinen monimuotoisuus ja jalostuspohja. Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita sillä on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suojaa monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistyminenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua.

Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret jälkeläismäärät. Tällaiset koirat levittävät haitalliset mutaatioalleelinsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin yksittäisestä mutaatiosta saattaa syntyä rodulle uusi tyyppivika tai -sairaus. Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei tätä mutaatiota ole. Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään koiria tasaisesti rodun kaikista sukulinjoista.

Monimuotoisuutta turvaava suositus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa enintään 5 % ja suurilukuisissa enintään 2-3 % laskettuna rodun neljän vuoden rekisteröintimäärästä. Jos rodussa rekisteröidään neljän vuoden aikana yhteensä 1000 koiraa, ei yksittäinen koira saisi olla vanhempana useammalle kuin 20-50 koiralle. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi pienilukuisissa roduissa olla korkeintaan 10 % ja suurilukuisissa 4-6 % laskettuna neljän vuoden rekisteröinneistä.

4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos

Rekisteröintimäärät Suomessa

Taulukko 3. Rekisteröinnit vuosina 2014-2023

	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Pennut (kotimaiset)	284	280	329	271	280	303	304	301	363	325
Tuonnit	5	16	3	8	15	18	23	16	27	28
Rekisteröinnit yht.	289	296	332	279	295	321	327	317	390	353
Pentueet	62	65	72	61	64	70	72	80	87	87
Pentuekoko	4,6	4,3	4,6	4,4	4,4	4,3	4,2	3,8	4,2	3,7
Kasvattajat	39	42	45	36	38	47	47	64	63	63
Taulukon tiedot Suomen Kennelliitto ry:n jalostustietojärjestelmästä 8/2024										

Taulukko 4. Rekisteröinnit 2004-2013

	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004
Pennut (kotimaiset)	381	451	494	467	568	416	567	383	300	280
Tuonnit	32	28	27	29	39	43	41	31	21	12
Rekisteröinnit yht.	413	479	521	496	607	459	608	414	321	292
Pentueet	98	111	121	119	141	103	136	89	73	74
Pentuekoko	3,9	4,1	4,1	3,9	4	4	4,2	4,3	4,1	3,8
Kasvattajat	77	82	85	85	85	66	70	48	44	45
Taulukon tiedot Suomen Kennelliitto ry:n jalostustietojärjestelmästä 8/2024										

Kiinanharjakoirien rekisteröintien määriä tarkastellaan vuosien 2003-2023 väliseltä ajalta, jotta tilanteesta saadaan riittävän laaja kuva. Pitkän aikavälin tarkastelun perusteella voidaan todeta, että kiinanharjakoirien rekisteröintimäärät ovat vaihdelleet suuresti vuosien 2003 ja 2023 välillä. Rekisteröinnit lähtivät kasvuun vuonna 2004 ja oli suurimmillaan vuonna 2007, jolloin rekisteröitiin 567 pentua ja 41 tuontia eli yhteensä 608 koiraa. Vuoden 2017 jälkeen rekisteröintien keskiarvo vuodessa on asettunut noin 305 koiran vuositasolle.

Jakautuminen linjoihin

Kiinanharjakoiria ei ole jakautunut eri linjoihin.

Tuontikoirien vuosittainen lukumäärä

Tuontikoirien rekisteröintien määrät ovat vuosia 2004-2023 koskevalla tarkastelujaksolla vaihdelleet kolmen ja neljäkymmenenkolmen välillä, ollen suurimmillaan 2005 ja 2015 välisenä ajanjaksona.

Tietoa sukusiitoksesta

MMT Katariina Mäki on todennut koirien sukusiitosta koskevassa artikkelissaan muun muassa, että sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja identtinen. Ilman sukusiitosta suurin osa yksilöiden geenipareista on heterotsygoottisia, jolloin haitalliset, usein resessiiviset alleelit pysyvät vallitsevan, normaalin alleelin peittäminä.

Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytär -parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25 %, puolisisarparituksessa 12,5 % ja serkusparituksessa 6,25 %. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5 %. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiintuloon on puolisisarparituksessa 12,5 %.

Sukusiitos ei periydy. Jos koiran vanhemmat eivät ole keskenään sukua, pentujen sukusiitosaste on nolla.

Koirilla on rotuja muodostettaessa käytetty runsaasti sukusiitosta. Sukusiitoksella pyritään tuottamaan tasalaatuisia ja periyttämisvarmoja eläimiä. Jos huonot alleelit esiintyvät kaksinkertaisina sukusiitoksen ansiosta, niin mikseivät hyvätkin. Toisaalta sukusiitettykin eläin siirtää vain puolet perimästään jälkeläisilleen, jolloin edulliset homotsygoottiset alleeliyhdistelmät purkautuvat. Lisäksi jokainen yksilö kantaa perimässään useita haitallisia alleleja, joiden todennäköisyys tulla esiin jälkeläisissä kasvaa sukusiitoksen myötä, joten turvallisia sukusiitosyhdistelmiä ei ole. Haitat alkavat näkyä, kun sukusiitosaste ylittää 10 %

Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa, ja nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä.

Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, joten vain sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään, jotka on laskettu täsmälleen samalla sukupolvimäärällä. Jalostuksessa suositellaan neljän-viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %.

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä sukusiitosprosentti lasketaan sillä sukupolvimäärällä, jonka kohdalla tunnettujen (tallennettujen) esivanhempien määrä ylittää vielä 50 %. Esimerkiksi kuudennessa sukupolvessa on sukutaulupaikkoja 64 esivanhemmalle. Jos esivanhemmista vähintään 33 kpl on tiedossa, sukusiitosaste lasketaan kuuden sukupolven mukaan. Jos taas vaikkapa emän puolella ei sukutaulutiedoissa ole esivanhempia tuossa kohtaa enää ollenkaan, on kuudennessa sukupolvessa tiedossa enintään 32 koiraa, jolloin sukusiitosaste lasketaan viiden sukupolven mukaan.

Rodun vuosittainen sukusiitosaste

Alla olevassa taulukossa sekä kaaviossa on esitetty kiinanharjakoirien keskimääräinen sukusiitosaste edeltävien kymmenen (2014-2023) vuoden ajalta. Sukusiitosprosentti on vaihdellut 0,73-1,66% välillä. Sukusiitosprosentti on ollut alimmillaan 0,73% vuonna 2021 ja korkeimmillaan 1,66% vuonna 2018. Kiinanharjakoirien sukusiitosaste on pysynyt edeltävän kymmenen vuoden ajalla selkeästi Suomen Kennelliitto ry:n suosittamaa sukusiitosasteen enimmäismäärää pienempänä. Jalostustietojärjestelmän sukusiitosasteita tarkasteltaessa on huomioitava, että sukusiitosaste on laskettu puutteellisen sukupolvitiedon mukaan, joten se on aliarvio todellisesta tilanteesta.

Taulukko 5. Sukusiitosprosentti 2014-2023

	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Sukusiitosprosentti	0,99 %	1,33 %	0,73 %	0,78 %	1,09 %	1,66 %	1,11 %	1,14 %	0,93 %	1,24 %

Taulukon tiedot Suomen Kennelliitto ry:n jalostustietojärjestelmästä 08/24

4.1.2 Jalostuspohja

Taulukko 6. Jalostuspohja per sukupolvi

Vuositilasto - jalostuspohja										
Per vuosi	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
- pentueet	62	65	72	61	64	70	72	80	87	87
- jalostukseen käytetyt eri urokset	44	49	54	42	52	57	56	63	66	71
- jalostukseen käytetyt eri nartut	60	62	71	59	60	69	71	79	81	86
- isät/emät	0,73	0,79	0,76	0,71	0,87	0,83	0,79	0,8	0,81	0,83
- tehollinen populaatio	71 (57%)	76 (58%)	86 (60%)	69 (57%)	76 (59%)	86 (61%)	87 (60%)	97 (61%)	100 (57%)	107 (61%)
- uroksista käytetty jalostukseen	2%	7%	4%	9%	18%	14%	20%	15%	13%	16%
- nartuista käytetty jalostukseen	0%	5%	8%	23%	22%	25%	22%	16%	23%	30%
Per sukupolvi (4 vuotta)										
- pentueet	260	262	267	267	286	309	326	352	383	417
- jalostukseen käytetyt eri urokset	129	131	144	154	173	185	190	198	205	221
- jalostukseen käytetyt eri nartut	181	185	199	205	227	241	245	268	304	339
- isät/emät	0,71	0,71	0,72	0,75	0,76	0,77	0,78	0,74	0,67	0,65
- tehollinen populaatio	213 (41%)	217 (41%)	235 (44%)	246 (46%)	274 (48%)	292 (47%)	298 (46%)	320 (45%)	349 (46%)	384 (46%)
- uroksista käytetty jalostukseen	6%	9%	11%	16%	17%	16%	16%	16%	15%	15%
- nartuista käytetty jalostukseen	9%	14%	20%	23%	22%	22%	23%	23%	25%	25%

Taulukon tiedot Suomen Kennelliitto ry:n jalostustietojärjestelmästä 08/2024

Jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen osuus syntyneistä

Vuosien 2014-2023 välisenä ajanjaksona tarkasteltuna per vuosi noin 17,5 prosenttia nartuista ja noin 12 prosenttia uroksista käytettiin jalostukseen. Tuolla ajanjaksolla siten noin 82,5 prosenttia nartuista ja 88 prosenttia uroksista jäi jalostuskäytön ulkopuolelle. Tarkasteltuna per sukupolvi tarkastelujaksolla jalostukseen käytettiin noin 20,5 prosenttia nartuista ja 13,7 prosenttia uroksista.

Suomen Kennelliitto ry:n yleisessä jalostusstrategiassa todetaan, että jalostuksen ohjauksessa tulee varmistaa, että vähintään 50 % rodun populaatiosta jää jalostuskäyttöön. Tähän verrattuna

kiinanharjakoira uroksia sekä narttuja jää huomattavan paljon jalostuskäytön ulkopuolelle. Näin ollen kiinanharjakoira populaation jalostuskäyttöä tulisi lisätä.

Isät/emät -luku

Mitä lähempänä isien lukumäärä on emien lukumäärää, sitä suurempi on populaation tehollinen koko sekä perinnöllinen monimuotoisuus. Kun isien ja emien lukumäärän suhde (isien lukumäärä jaettuna emien lukumäärällä) on yksi, niin silloin uroksia käytetään yhtä paljon kuin narttuja ja perinnöllinen vaihtelu säilyy tehokkaimmin.

Kiinanharjakoirilla isien lukumäärän suhde emien lukumäärään on vuosina 2014-2023 vaihdellut välillä 0,68-0,85 per vuosi ja 0,67- 0,77 per sukupolvi. Erityisesti per sukupolvi tarkasteltuna suhdelukua tulisi saada nostettua ja jalostusyhdistelmiä suunniteltaessa tulisikin edelleen etsiä ja suosia jalostusvalinnoissa sellaisia uroksia, jotka eivät ole vielä mukana jalostuksessa.

Tietoa tehollisesta populaatiokoosta

MMT Katariina Mäki on artikkelissaan "Tehollinen populaatiokoko" todennut, että tehollinen populaatiokoko on laskennallinen arvio rodun perinnöllisestä monimuotoisuudesta. Yksinkertaistaen voidaan sanoa, että tehollinen populaatiokoko kertoo kuinka monen yksilön geenimuotoja tietyssä rodussa tai kannassa on. Esimerkiksi lukema 50 tarkoittaa, että rodun sukusiitosaste kasvaa yhtä nopeasti kuin jos rodussa olisi 50 tasaisesti jalostukseen käytettyä, keskenään eri sukuista koiraa. Mitä pienempi tehollinen koko on, sitä nopeammin rodun sisäinen sukulaisuus kasvaa ja perinnöllinen vaihtelu vähenee. Samalla sukusiitoksen välttäminen vaikeutuu.

Kun tehollista kokoa arvioidaan jalostuskoirien lukumääristä tai rekisteriaineistojen sukutauluista, laskelmat tehdään aina sukupolvea kohden. Sukupolven pituus on seurakoirilla kolmesta neljään ja käyttökoirilla viisi vuotta. Nyrkkisääntönä on, että tehollinen koko on enintään neljä kertaa tänä aikana jalostukseen käytettyjen, eri sukuisten urosten lukumäärä.

Jalostuskoirien lukumäärän perusteella laskettu tehollinen koko on aina yliarvio, koska kaava olettaa, etteivät jalostuskoirat ole toisilleen sukua ja että niillä on tasaiset jälkeläismäärät. Parempi tapa arvioida tehollista populaatiokokoa perustuu rodun keskimääräisen sukusiitosasteen kasvunopeuteen, mutta tämä kaava toimii vain suljetulle populaatiolle ja aineistolle, jossa sukupuut ovat hyvin pitkiä. Tehollista kokoa voidaan arvioida myös rodun koirista otettujen dna-näytteiden avulla.

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä Koiranetissä käytettävää jalostuskoirien lukumääriin perustuvaa laskentakaavaa on hieman muokattu, jotta se huomioisi paremmin jalostuskoirien epätasaiset jälkeläismäärät ja keskinäisen sukulaisuuden. Jalostustietojärjestelmässä käytetään kaavaa $Ne = 4 * Nu * Nn / (2 * Nu + Nn)$, jossa

- Nu on neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusurosten ja
- Nn neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusnarttujen lukumäärä.

Paras tapa säilyttää perinnöllistä vaihtelua ja estää perinnöllisten sairauksien kasaantuminen on välttää yksittäisen yksilön runsasta jalostuskäyttöä

Eräs suositus jalostuseläinten minimimäärästä on 25 lisääntyvää urosta ja 50 narttua, jotka eivät ole keskenään läheistä sukua, eli joilla ei ole yhteisiä sukulaisia kolmen tai neljän sukupolven etäisyydellä. Tämä vastaa tehollista kokoa 67. Nykytiedon mukaan tehollisen koon tulisi lyhyellä aikavälillä olla vähintään 100 ja pitkällä aikavälillä paljon tätä isompi, jopa tuhat yksilöä, jotta sukulaistumisesta johtuva sukusiitos ei rappeuttaisi sitä. Useimmilla koiraroduilla tähän pitkän aikavälin tavoitteeseen ei

päästä, joten tulevaisuudessa tarvitaan ennen pitkää risteytyksiä. Jos rodun tehollinen koko on alle 50, rotu on kriittisessä tilassa, jossa geenimuotoja häviää niin nopeasti, ettei luonto pysty tasapainottamaan tilannetta.

Paras tapa pitää tehollinen koko mahdollisimman suurena on käyttää rodun koiria ja sukulinjoja jalostukseen mahdollisimman laajasti ja huolehtia, että koirien jälkeläismäärät pysyvät tasaisina. Toisaalta suurimmalla osalla roduistamme on kantoja myös ulkomailta, jolloin voi olla mahdollista tuoda maahan ”uutta verta”. Monella rodulla ulkomailta ei kuitenkaan ole saatavissa sen erilaisempaa geenimateriaalia kuin kotimaastakaan.

Rodun tehollinen populaatiokoko

Taulukko 7. Tehollinen populaatiokoko per sukupolvi

	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Tehollinen populaatio	213 (41%)	217 (41%)	235 (44%)	246 (46%)	274 (48%)	292 (47%)	298 (46%)	320 (45%)	349 (46%)	384 (46%)

Taulukon tiedot Suomen Kennelliitto ry:n jalostustietojärjestelmästä 01/2025

Kiinanharjakoirien tehollinen populaatio tarkasteltuna per sukupolvi ei ole Suomessa ylittänyt tehollisen populaation suositeltua tasoa 67 missään vaiheessa tarkastelujakson eli vuosien 2014-2023 aikana, vaan tehollisen populaation koko on jäänyt alle mainitun tason. Tehollisen populaation koko tarkasteltuna per vuosi on pysynyt kaikkina tarkastelujakson vuosina kriittistä tasoa korkeampana eli rodun tehollinen koko ei ole mennyt alle 50:n.

Tilastojen valossa voidaan todeta, että kiinanharjakoirien tehollinen populaatio on Suomessa liian pieni, jotta pitkällä aikavälillä voisimme välttää sukusiitosprosenttien kohoamiselta. Tämän takia jalostusvalinnoissa tulisi etsiä ja suosia ei vielä jalostuksessa olevia koiria. Lisäksi jalostuksessa tarvitaan edelleen erilaista geenimateriaalia mukanaan tuovia tuontikoiria, jotta välttyisimme sukusiitoksen tuomilta haitoilta.

Taulukko 8. Vuosina 2014-2023 jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 urosta

#	Uros	Tilastointiaikana				Toisessa polvessa		Yhteensä	
		Pentueita	Pentuja	%-osuus	kumulat. %	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	LANDKRIS DZHOKIS KISS (2012)	16	81	2,72 %	3 %	17	66	16	81
2	TOMORROWLAND RESIDENT MAGMA (2013)	10	48	1,61 %	4 %	10	51	10	48
3	PUFFLEPAWS MR RUM TUM TUGGER (2017)	8	43	1,45 %	6 %	8	37	8	43
4	RANGI DE SOTHIS (2017)	10	42	1,41 %	7 %	6	20	10	42
5	SUNWINDS AMERICAN CLASSIC (2018)	6	34	1,14 %	8 %	15	63	6	34
6	WE CAN'T STOP PRINCES DE LA ROSES (2017)	5	34	1,14 %	9 %	10	53	5	34
7	LANDKRIS CELEST (2016)	5	30	1,01 %	10 %	7	38	5	30
8	ADVENTUROUS SPIRIT AKWEN (2011)	7	29	0,97 %	11 %	16	71	8	31
9	MANO PONIS JUPITERIS (2016)	5	29	0,97 %	12 %	5	22	5	29
10	SPRINGWIND ICE MAN (2016)	7	29	0,97 %	13 %	0	0	7	29
11	OVATII IZZY (2021)	5	29	0,97 %	14 %	2	10	5	29
12	VALANYAN PARDON MY FRENCH (2014)	6	28	0,94 %	15 %	6	31	7	36
13	CHATTANOOGA'S HEVISAURUS (2013)	5	26	0,87 %	16 %	9	33	5	26
14	TOURNAIS LEAN MEAN WINNING MACHINE (2016)	7	26	0,87 %	17 %	0	0	7	26
15	DREAMKEEPER HEYBETT (2015)	5	26	0,87 %	18 %	5	31	5	26
16	DARIUS WHITE NIGHT GRAZIA LAILA (2013)	4	24	0,81 %	19 %	13	44	4	24
17	BURLESQUE HOT AND NAKED (2013)	4	24	0,81 %	20 %	11	38	4	24
18	TIZZY ALL IN ONE (2009)	4	23	0,77 %	20 %	10	51	7	35
19	GIVE ME YOUR SUNSHINE PRINCES DE LA ROSES (2011)	6	23	0,77 %	21 %	3	14	7	24
20	NIKITA MY JOY DOM RISORTO (2014)	4	23	0,77 %	22 %	13	62	4	23

Taulukon tiedot Suomen Kennelliitto ry:n jalostustietojärjestelmästä 01/2025

Taulukkoon 8 on kirjattu kaksikymmentä runsaimmin käytettyä jalostusurosta 2014-2023, jotka ovat tuottaneet 22% ajanjakson pennuista. 74 eri jalostusurosta on käytetty tuottamaan 50 % kyseisen ajanjakson pennuista. Tarkastelujaksolla neljällä uroksella on monimuotoisuutta ajatellen enemmän, kuin 23 – 35 jälkeläistä ja 7 urosta ylittää toisen polven suositellun enimmäisjälkeläismäärän alemman rajan välin ollessa 46 – 69 pentua.

Taulukko 9. Vuosina 2014-2023 jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 narttua

#	Narttu	Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä	
		Pentueita	Pentuja	%-osuus	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	ROYALGIFT KISSES FOR SALE (2011)	4	27	0,91 %	13	58	5	30
2	RICH BITCH VON SHINBASHI (2015)	4	25	0,84 %	6	36	4	25
3	PIDERAQ'S MISS MAYONNAISE (2017)	3	24	0,81 %	3	17	3	24
4	SUN DAN GIRLS HAVING FUN (2017)	3	24	0,81 %	7	33	3	24
5	JAMMING'S ELEKTRA (2015)	4	23	0,77 %	1	4	4	23
6	LILLA WANILLAS A-CLASS SLIM SHADY (2018)	3	21	0,71 %	1	2	4	28
7	SUN DAN HOPES AND DREAMS (2018)	3	21	0,71 %	5	24	3	21
8	TIRLITTAN POWERFULL TEMPTATION (2015)	4	21	0,71 %	1	6	4	21
9	APINAPARTION CHOCOLATE DREAM TO ALLEGANDEN (2016)	3	20	0,67 %	8	31	3	20
10	KIARA DREAM BIKAM BAY REALITY (2011)	3	20	0,67 %	4	18	3	20
11	SUN DAN LADY LIKE (2017)	4	20	0,67 %	12	53	4	20
12	SUN DAN I AM DIVA (2018)	3	19	0,64 %	1	4	3	19
13	CHATTANOOGA'S OIKOTIE ONNEEN (2011)	3	19	0,64 %	1	7	3	19
14	ZINNYSTARS ALMOST LIKE A DADDY (2015)	3	19	0,64 %	2	5	3	19
15	NAMILON BLING BLING GIRL (2012)	3	18	0,61 %	17	68	3	18
16	SUN DAN END OF THE RAINBOW (2017)	4	18	0,61 %	5	21	4	18
17	VIUVAUN TOSITARINAN TAIKA (2011)	3	17	0,57 %	8	26	4	23
18	LIMIT IS NEVER MAGMA (2012)	3	17	0,57 %	12	51	4	22
19	ZHANNEL'S PINCH ME IM DREAMING (2018)	3	17	0,57 %	2	5	3	17
20	NADEZHDA CRYMA DOM RISORTO (2014)	3	17	0,57 %	9	58	3	17

Taulukon tiedot Suomen Kennelliitto ry:n jalostustietojärjestelmästä 01/2025

Taulukkoon 9 on kirjattu kaksikymmentä runsaimmin käytettyä jalostusnarttua 2014-2023.

Tarkastelujaksolla 5 narttua ylittää toisen polven suositellun enimmäisjälkeläismäärän alemman rajan välin ollessa 46 – 69 pentua.

Jalostuskoirien käyttömäärät

Kuten aiemmin on todettu, rodun monimuotoisuutta turvaava suositus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on suurilukuisissa roduissa enintään 2-3 prosenttia laskettuna rodun neljän vuoden rekisteröintimäärästä. Toisen polven jälkeläisiä saisi suurilukuisissa roduissa koiralla olla 4-6 prosenttia laskettuna neljän vuoden rekisteröinneistä.

Edellä todetun perusteella voidaan esimerkkinä käyttää vuosien 2019-2022 välistä neljän vuoden ajanjaksoa ja tuolla aikavälillä rekisteröityjen pentujen yhteismäärää. Tuolla ajanjaksolla on rekisteröity yhteensä 1160 kotimaista kiinanharjakoira pentua. Tämän määrän mukaan yksittäisen kiinanharjakoiran elinikäinen jälkeläismäärä saisi olla 23-35 pentua. Toisen polven jälkeläisiä saisi olla 46-69 pentua.

Kennelliiton yleisen jalostusstrategian mukainen suositus on, että yhdenkään koiran elinikäinen jälkeläismäärä ei ylitä viittä prosenttia rodun populaatiossa yhden sukupolven eli neljän vuoden ajanjaksolla rekisteröidyistä pennuista. Vuosien 2019-2022 välisen neljän vuoden ajanjakson mukaan laskettuna yksittäisen kiinanharjakoiran elinikäinen jälkeläismäärä saisi olla enintään 58 pentua.

Suosittelun jälkeläisten enimmäismäärä vaihtelee myös jonkin verran riippuen siitä, paljonko pentuja on rekisteröity ajanjaksolla, mitä käytetään laskennan perusteena. Voidaan kuitenkin yleisellä tasolla todeta, että eniten käytettyjen kiinanharjakoirien jälkeläismäärät eivät pääasiallisesti ylitä viiden prosentin rajaa, jolloin tästä näkökulmasta rodun monimuotoisuuden ei pitäisi olla heikkenemässä.

Jalostuskoirien keskinäinen sukulaisuus

Eniten käytettyjen urosten ja narttujen löytyy seuraavat sukulaisuussuhteet: Käytetyimmät urokset 17 eivät ole sukua keskenään. Uroksissa nro.2 Tomorrowland Resident Magma (s.2013) on narttujen listan nro. 4 Sun Dan Girls Having Fun (s.2017) isä. Uroksissa nro.18 Tizzy All In One (s.2009) on narttujen listalla nro 17 olevan Viuvaun Tositarinan Taika (s.2011) isä. Lisäksi urosten listalla nro 20 Nikita My Joy Dom Risorto (s.2014) on narttujen listalta nro 11 Sun Dan Lady Like (s.2017) sekä nro.16 Sun Dan End Of The Rainbow (s.2017) isä sekä narttujen listan nro. 20 Nadezhda Cryma Dom Risorto (s.2014) veli. Narttujen listan nro.12 Sun Dan I Am Diva (s.2018) on urosten listan nro.3 Pufflepaws Mr Rum Tum Tugger(s.2017) sekä narttujen listan nro.11 Sun Dan Lady Like (s.2017) tytär. Narttujen nro 20 Nadezhda Cryma Dom Risorto (s.2014) on myös narttujen listan nro.7 Sun Dan Hopes and Dreams (s.2018) emä. Narttujen listan nro.3 Pideraq's Miss Mayonnaise (s.2017) isän emä on taas narttujen listan nro.15 Namilon Bling Bling Girl (s.2012)

Eniten käytettyjen urosten ja narttujen joukosta voidaan löytää muitakin sukulaisuuksia pidemmältä sukutaululta. Yleisellä tasolla voidaan todeta, että osalla eniten käytetyistä kiinanharjakoira uroksista ja nartuista on olemassa jonkinlaista keskinäistä sukulaisuutta, mutta osalla taas sukulaisuutta ei ole.

4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa

Alla olevassa taulukossa on esitetty rekisteröityjen Kiinanharjakoirien määriä eri vuosina Ruotsissa, Norjassa ja Iso-Britanniassa. Vertailun helpottamiseksi ensimmäiselle riville on kirjattu vastaavien vuosien rekisteröinnit Suomessa.

Taulukko 10. Rekisteröityjen kiinanharjakoirien määrät eri maissa

MAA	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Suomi	479	413	353	390	317	327	321	295	279	332	296	289
Ruotsi	834	667	682	493	406	453	386	378	457	444	355	260
Norja	290	266	157	127	164	167	138	115	140	168		
Iso-Britannia	563	390	364	287	299	273	253	227	173	225		

Taulukon tiedot Suomen Kennelliitto ry:n jalostustietojärjestelmästä 10/2024

Ruotsissa kehitys on ollut samansuuntaista kuin Suomessa, mutta rekisteröintimäärät ovat laskeneet paljon radikaalimmin. Vuosina 2012-2023 Ruotsissa syntyi keskimäärin 484 pentua vuodessa, vähiten vuonna 2023 ja eniten vuonna 2012 tarkastelujaksolla.

Norjassa rekisteröitiin tarkastelujakson 2012-2021 aikana yhteensä 1732 pentua rekisteröintimäärien kehityksen seurattessa samaa linjaa Suomen ja Ruotsin kanssa.

Rodun isäntämaa Iso-Britannian rekisteröintimäärät ovat melko maltillisia seuraten maailmalaajuista trendiä vuotuisten rekisteröintimäärien suhteen.

4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta

Rodun jalostuspohjan laajuus

Kuten jo aiemmin on todettu, kiinanharjakoirien tehollinen populaatio on Suomessa liian pieni, jotta pitkällä aikavälillä voisimme välttyä sukusiitosprosenttien kohoamiselta. Tämän takia jalostusvalinnoissa tulisi etsiä ja suosia ei vielä jalostuksessa olevia koiria, sillä rodun jalostuspohja ei ole kovin laaja. Lisäksi jalostuksessa tarvitaan edelleen erilaista geenimateriaalia mukanaan tuovia tuontikoiria, jotta välttyisimme sukusiitoksen tuomilta haitoilta. Ulkomaan tuonnit eivät ole tähän mennessä juurikaan laajentaneet jalostuspohjaa, koska esi-isät ja -emät ovat usein samoja.

Tärkeimmät jalostuspohjaa kaventavat tekijät

Jalostukseen käytetään edelleen liikaa samoja uroksia usealle nartulle. Kasvatustyössä pitäydytään liikaa tiettyä linjaa ja sukua edustavissa koirissa, ja pelkästään niitä jalostukseen käytettäessä, rodun tehollinen populaatio pienenee.

Viimeisen kymmenen vuoden aikana jalostukseen käytetyillä uroksilla on paljon liikakäyttöä, mutta on myös muita jalostukseen käytettyjä sukulinjoja, joten käytetyimpien urosten geenit eivät ole levinneet koko populaatioon. Jalostustyössä on huolehdittava siitä, ettei yksikään sukulinja tai yksittäinen koira lisäännä selvästi muita enempää. Olisi hyvä käyttää myös ns. tavallisia kotikoiria, jotka eivät käy näyttelyissä, mutta jotka ovat rodunomaisia, ja joille on tehty vaaditut terveystutkimukset. Yhdistys näkee keinoina esimerkiksi jalostustarkastuksien hyödyntämisen.

Jälkeläismäärään perustuva PEVISA-ohjelma

Rodulla ei ole PEVISA-ohjelmaa.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Kiinanharjakoiran rotumääritelmässä kuvaus luonteesta on hyvin lyhyt: ”iloinen, ei koskaan vihainen.” Rotumääritelmän mukaan rodun käyttötarkoitus on ”seurakoira”, ja yleisvaikutelmassa kiinanharjakoiraa kuvataan toimeliaana ja viehkeänä koirana.

Hylkäävissä virheissä on mainittu luonteesta ”vihaisuus tai liiallinen arkuus” sekä selvästi epänormaali käyttäytyminen.

American Kennel Clubin (AKC) määritelmässä kiinanharjakoiraa kuvataan näin: “a loving companion, playful and entertaining” sekä “temperament: gay and alert”. Vapaasti suomennettuna tämä tarkoittaa rakastavaista seuralaista, joka on leikkisä ja seurallinen, ja luonteeltaan iloinen ja valpas.

4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin

Kiinanharjakoiria ei ole jakautunut käyttötarkoituksen mukaisesti eri linjoihin. Mutta kuten rotumääritelmässä kuvataan, rodussa on kuitenkin kaksi selvästi erilaista tyyppiä: “kaurismainen, jalo ja siroluustoinen sekä vankempi, luustoltaan ja rungoltaan raskaampi.” Luonne-eroja ei ole dokumentoitu olevan näiden variaatioiden välillä

4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus

Kiinanharjakoiria ei kuulu PEVISA-ohjelman pariin.

4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Kiinanharjakoirien luonteesta ja käyttäytymisestä ei ole tehty kattavaa tutkimusta tai kuvausta. Luonnetestiin ja MH-kuvaukseen on osallistunut yksittäisiä koiria. Jalostustarkastuksissa on arvioitu niihin osallistuneiden koirien luonnetta siltä osin, kuin se tarkastustilanteessa on mahdollista.

Luonnetesti ja MH-luonnekuvaus

Luonnetesteistä tai MH-kuvauksista ei ole tarpeeksi tilastollista tietoa, jotta johtopäätöksiä voisi luotettavasti tehdä.

Taulukko 11. Luonnetesteihin osallistuneiden koirien määrät vuosina 2014-2023

	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
LTE	3 koiraa	4 koiraa	1 koiraa	1 koiraa	1 koiraa		2 koiraa	1 koiraa	1 koiraa	6 koiraa
LTE0										
LTE-										
Yhteensä	3 koiraa	4 koiraa	1 koiraa	1 koiraa	1 koiraa	0 koiraa	2 koiraa	1 koiraa	1 koiraa	6 koiraa

Taulukon tiedot Suomen Kennelliitto ry:n jalostustietojärjestelmästä 10/2024

Luonnetesti

Luonnetestin tarkoitus on arvioida ja kirjata koiran käyttäytyminen tilanteissa, joissa sen hermorakenne joutuu rasitetuksi. Vaikka testi on alun perin suunniteltu virkakoirien testaamiseksi, niin testitulosta voidaan hyödyntää koiran luonnekuvan määrittämiseen ja harrastuskoulutettavuuden arviointiin. Testin arviointiasteikko on rakennettu työkoiran kannalta, joten testin tuloksia tulee tulkita muuten kuin suoraan loppupisteiden kautta.

Vuodesta 1997 vuoteen 2024 kiinanharjakoiria on luonnetestattu kaikkiaan 51 kappaletta. Tähän on mukaan otettu 49 luonnetestitulosta, sillä kahdesta testistä ei ole saatavilla kuin kokonaispistemäärä. Luonnetestattujen kiinanharjakoirien tulosten vaihteluväli on +14 - +220 pistettä. Ylipäätään loppupistemäärää merkitsevämpää on tarkastella yksilöiden pisteytystä osa-alueittain.

Toimintakyky tarkoittaa koiran kykyä ratkoa kohtaamiaan uusia, pelottaviaakin ongelmia ja kykyä palautua nopeasti ilman, että jäljelle jäisi pelkokäyttäytymistä. Kiinanharjakoiran toimintakyky on pääasiassa pientä, joka tarkoittaa, että se turvautuu mielellään ihmisen apuun. Kohtuullisen pientä tai kohtuullista toimintakykyä, jolloin koira turvaa ihmiseen vain vähän, osoittaa n. 45% testatuista. Hieman reilu kolmasosalla (39 %) luonnetestatuista kiinanharjakoirista toimintakyky on pieni (hyväksyttävä) ja yhdellä koiralla hyvä (ihanne).

12 % koirista toimintakyky on riittämätön (ei-toivottava). Työskentelevällä ja harrastuskoiralla on tärkeää, että toimintakyky on sopiva ja riittävä tehtävään. Lisäksi se on tärkeä ominaisuus myös arjessa selviytymiseen jokaiselle koiralle. Jalostuskäytössä on huomioitava toimintakyvyn merkitys, sillä se liittyy arkuus/pelokkuus - rohkeus piirteeseen.

Kahdellakolmasosalla (66 %) luonnetestatuista kiinanharjakoirista terävyys on pieni, ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua (ihanne) ja 16 % ei osoita lainkaan terävyyttä (ihanne). 18 % kiinanharjakoirista terävyys on kohtuullinen ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua (ihanne). Terävyys kuvaa, miten herkästi koira reagoi aggressiivisesti erilaisiin ärsykkeisiin. Kiinanharjakoiran ei tule osoittaa jäljelle jäävää hyökkäyshalua ihmistä kohtaan.

Lähes puolella (43 %) kiinanharjakoirista puolustushalu on pieni (ihanne) ja 33 % kiinanharjakoirista se on kohtuullinen, hillitty (ihanne). Hieman vajaa neljäsosa (22 %) on haluttomia puolustamaan (ei-toivottava). Puolustushalu kuvaa koiran halua, ei sen kykyä, puolustaa itseään, ohjaajaansa tai reviiriään. Osiossa tarkastellaan nimenomaan halukkuutta, ei kykyä. Tärkeää myös tässä osiossa on koiran palautuminen hyökkäyksen jälkeen normaaliin olotilaan.

Lähes puolella kiinanharjakoirista (47 %) koirista taisteluhalu on pieni (ihanne), kahdeksalla (16 %) koiralla kohtuullinen (ihanne) ja 37 % koirista riittämätön tai haluton. Taisteluhalu kuvaa koiran halua ryhtyä leikkimieliseen kamppailuun ilman aggressiota, mm. taisteluleikkimiseen vieraan ihmisen kanssa kiinanharjakoiria ei juuri innostu.

84 % kiinanharjakoirista on arvioitu hermorakenteeltaan hieman rauhattomiksi (hyväksyttävä) ja kolme koiraa (12 %) tasapainoisiksi (ihanne). 2 koiraa (4 %) on arvioitu hermorakenteeltaan "hermostunein pyrkimyksin" (hyväksyttävä). Hyvällä hermorakenteella tarkoitetaan koiran kykyä hallita yllättäviä, jännittäviä tilanteita ilman luonnotonta uupumusta, hysteriaa tai muita merkkejä sisäisen tasapainon järkkymisestä. Hermorakenne on hyvin periytyvä ominaisuus, joten siihen ei voi koulutuksella vaikuttaa. Huonon hermorakenteen omaava koira on altis stressille tai pelkotiloille ja näin ollen tavallisesta arjesta selviytyminen on haastavaa, eikä tällainen kiinanharjakoiria vastaa yhteiskuntakelpoisen seurakoiran ihannetta. Temperamentti kuvaa koiran vilkkautta, eli kykyä havainnoida tapahtumia ja reaktionopeutta. Rotumääritelmä kuvaa kiinanharjakoiraa toimeliaaksi ja iloiseksi, ja suurin osa luonnetestatuista rodun edustajista onkin saanut temperamentin osalta arvion vilkas tai kohtuullisen vilkas (69 % ihanne). Erittäin vilkkaita on 27 % (hyväksyttävä). Tätä voidaan pitää siis rodulle ominaisena ja toivottavana.

Kovuus kuvaa koiran taipumusta muistaa epämiellyttäviä tapahtumia ja miten se antaa muistikuvien vaikuttaa toimintaansa. Mitä kovempi koira, sen heikommin se muistaa epämiellyttävät kokemukset. Pehmeä koira ei kerran pelästyttyään palaa vapaaehtoisesti samaan tilanteeseen. Kiinanharjakoiria on oppivainen ja helppo kouluttaa, ja arvion hieman pehmeä (ihanne), onkin saanut suurin osa (74 %) luonnetestatuista koirista. Hieman pehmeä koira toimii usein hyvin yhteistyössä omistajansa tai ohjaajansa kanssa. Kohtuullista kovuutta (10 %) testatuista kiinanharjakoirista voidaan pitää myös hyvänä piirteenä, sillä kohtuullisen kova koira ei reagoi turhan voimakkaasti ympäristön ärsykkeisiin. Pehmeitä koiria (16 %) on rodussa enemmän kuin kohtuullisen kovia ja jalostuksessa onkin kiinnitettävä huomiota siihen, ettei kahta selvästi pehmeää koiraa yhdistetä toisiinsa, sillä pehmeys on liiallisena piirteenä koiran toimintakykyä ja arkielämää todennäköisesti haittaavaa. Pehmeys synnyttää koirassa arkuutta, pidättyväisyyttä, aggressiivisuutta sekä estää koiraa hyödyntämästä muita mahdollisia

luonteenominaisuuksia.

Luoksepäästävyydellä tarkoitetaan koiran suhtautumista vieraisiin henkilöihin. Seura- ja kotikoiran tulisi hyväksyä vieraat ihmiset hyväntahtoisesti. 68 % luonnetestatuista kiinanharjakoirista on hyväntahtoisia, luoksepäästäviä ja avoimia (ihanne). Suurin osa lopuistakin on luoksepäästäviä, joko aavistuksen pidätyväisiä (18 %, ihanne) tai hieman pidätyväisiä (12 %, ihanne) ja vain yksi koira on arvioitu selvästi pidätyväiseksi yrittämättä kuitenkaan purra (ei – toivottava). Lievä pidätyväisyys voidaan hyväksyä rodulla, mikäli koira on pikemminkin välinpitämätön vieraita ihmisiä kohtaan, mutta ei osoita selkeää arkuutta/pelkoa.

Laukauksiin suhtautumisessa on yli puolet (59 %) laukausvarmoja (ihanne) ja 39 % laukauskokemattomia (ihanne). Yksi koira on todettu laukausalttiiksi. Ääniarkuus on voimakkaasti periytyvä ominaisuus, joten tähän on jalostuksessa kiinnitettävä huomiota - kahta koviin ääniin pelolla reagoivaa koiraa ei saa yhdistää jalostuksessa. Virallisesti luonnetestattuja koiria on suhteessa rodun rekisteröintimääriin nähden äärimmäisen vähän. Koska luonnetestattujen osuus rekisteröidyistä koirista on näin vähäinen, testien tulosten perusteella ei voida tehdä päätelmiä rodun luonteista.

MH-luonnekuvaus

MH-luonnekuvauksen tarkoitus on kerätä aineistoa koiran käyttäytymisestä ohjeen määrittelemissä tilanteissa. Kuvaustuloksia roduttain yhdistelemällä saadaan tietoa rodulle tyypillisestä luonteesta.

Suomen Kennelliitto ry:n tilastotietojen mukaan luonnetestiin on osallistunut vuoteen 2023 mennessä noin 20 yksilöä.

Jalostustarkastus

Rotumääritelmän mukaan Kiinanharjakoiran luonteen kuuluu olla iloinen, ei koskaan vihainen, jonka käyttötarkoitus on ”seurakoira”. Yleisvaikutelmassa Kiinanharjakoiraa kuvataan toimeliaana ja viehkeänä koirana.

Suomen Kiinanharjakoirat ry:n jalostustarkastuksissa luonnetta mitataan asteikolla 1-4. Ykkösen ollessa paras ja nelosen huonoin.

- 1: Avoin, iloinen, tulee luokse vapaaehtoisesti
- 2: Rauhallinen, antaa koskettaa
- 3: Varautunut, ei antaisi koskettaa
- 4: Vihainen, yrittää purra

Vuonna 2015 järjestettiin 7 jalostustarkastusta, joissa tarkastettiin yhteensä 99 kiinanharjakoiraa. Näistä koirista 59 oli narttuja ja 40 uroksia. Tarkastettujen koirien ikähaarukka oli nartuissa 1v 6kk - 9v 9kk ja uroksissa 1v 6kk - 10v 7kk. Keski-ikä oli 3v 10kk, narttujen keski-ikä ollen 3v 11k ja urosten 3v 9kk. Sekä uroksien että narttujen keskiarvo luonteen arvioinnista oli 1,6. 28 narttua (47% tarkastetuista nartuista) ja 23 urosta (58% tarkastetuista uroksista) arvioitiin luonteen puolesta asteikon kohtaan 1 koirien ollen avoimia, iloisia ja ne tulivat tarkastajien luokse vapaaehtoisesti. Vuoden 2015 yhteenvedossa yksikään tarkastettu kiinanharjakoira ei saanut arviota 4 luonteesta, mikä johtaisi suoraan ”ei suositella jalostukseen” -loppulausuntoon. Nartuista 3,4% (2kpl) ja uroksista 12,5% (5kpl) olivat tarkastajien mukaan varautuneita eivätkä olisi antaneet koskettaa mielellään.

Näyttelyt

Jalostuksen tavoiteohjelmaa varten seulottiin vuosien 2012-2021 vuosikirjoista jokaisen vuoden erikoisnäyttelyn sekä Suomen Voittaja -näyttelyn kirjalliset arvostelut. Seulontaan valittiin jokaiselta vuodelta nimenomaan nämä näyttelyt, sillä niissä on yleensä kokeneet rodun asiantuntijatuomarit. Vuodet rajattiin sen mukaan, mitkä vuosikirjat yhdistykseltä löytyy sähköisesti julkaistuina. Vuonna 2020 ei järjestetty kumpaakaan seulontaan valittua näyttelyä vallinneen koronatilanteen takia. Tässä otannassa arvosteluista löytyi vain yksi negatiivinen maininta koiran aggressiivisesta käytöksestä.

Pohjoismainen Kennelunioni on laatinut Rotukohtaiset ohjeet liioiteltujen piirteiden huomioimisesta ulkomuotoarvostelussa (RKO), jotka ovat käytössä kaikissa kansainvälisissä sekä erikoisnäyttelyissä Pohjoismaissa. Näissä ohjeissa käyttäytyminen on mainittu yhtenä kaikkia rotuja koskevaksi tarkkailtavaksi piirteeksi. Kaikkien koirien tulisi olla luonteensa puolesta soveltuvia toimimaan nyky-yhteiskunnassa eikä rotutyypillinen käyttäytyminen saisi estää sosiaalisuutta tai luoksepäästävyyttä. RKO:ssa painotetaan, että voimakkaat pelko- ja arkuusreaktiot eivät koskaan ole toivottavia eikä hallitsematonta aggressiivista käytöstä tai paniikinomaisia pakoreaktioita tule hyväksyä vaan näistä tulee koiranäyttelyissä antaa laatupalkinto ”hylätty”. Vuosina 2014-2023 näyttelyissä annettiin kiinanharjakoirille 32 kertaa arvosana hylätty. Näistä 6 tulosta johtuu vuosikirjoista seulottujen arvostelujen perusteella koiran käytöksestä ja niistä 3 tulosta oli samalla koiralla.

Yhdistyksellä käytettävissä olevissa vuosien 2015-2022 RKO-raporteissa kiinanharjakoirien osalta yhdellä nuorella koiralla on raportoitu olleen käytösongelmia. Muuten näyttelyissä kirjatuissa raporteissa ei ole merkintöjä käyttäytymiseen liittyvistä asioista. Raportit oli kirjattu yhteensä 196 näyttelystä, joissa oli arvosteltu yhteensä 4305 rodun edustajaa

Erot eri maiden populaatioiden välillä

Saatavilla ei ole vertailukelpoista tilastotietoa kiinanharjakoirien luonteiden osalta.

Sukupuolten väliset erot

Kiinanharjakoiralla ei ole sukupuolten välillä dokumentoitu olevan korostunutta eroavaisuutta koirilla yleisesti esiintyvien sukupuolierojen lisäksi

4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet

Kiinanharjakoiraa on seurakoiraa eikä täten ole tarkasteltavaksi eritoten Käyttö- tai koeominaisuuksia.

Rodun alkuperäinen käyttö

Alkuperäisestä käyttötarkoituksesta on esitetty useita teorioita, mutta nyky kiinanharjakoiraa on puhtaasti seurakoiraa.

Käyttöominaisuuksien säilyttäminen

Kiinanharjakoiraa on seurakoiraa, jota tavataan myös erilaisten koiraharrastusten parissa. Rotuominaisuuksien säilyttämiseksi jalostusyksilöiden luonteeseen, terveyteen ja ulkonäköön on kiinnitettävä jatkossakin huomiota.

Vertailu rodun kotimaahan ja muihin tärkeisiin maihin

Kiinanharjakoiraa on kaikkialla ensisijaisesti seurakoiraa.

Kokeet

Metsästyskoirien jäljestämiskokeisiin on osallistunut 1 kiinanharjakoiraa vuonna 2021.

Käyttäytymiskokeen on suorittanut 1 koira vuonna 2020 ja toinen vuonna 2023.
Seuraavassa taulukossa näkyy toko, rallytoko sekä agilitykilpailuiden vuosittaiset Kiinanharjakoirien osallistujamäärät:

Taulukko 12. Toko, rallytoko sekä agilitykilpailuiden vuosittaiset osallistujamäärät 2014-2023

Agility	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
YHTEENSÄ koiraa	13	10	12	9	8	8	8	11	10	11
Rally toko	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
YHTEENSÄ koiraa	2	1	4	4	3	3	2	5	1	2
Toko	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
YHTEENSÄ koiraa	0	1	0	0	2	1	0	1	1	1
HypoK	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
YHTEENSÄ koiraa	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0

Taulukon tiedot Suomen Kennelliitto ry:n jalostustietojärjestelmästä 10/2024

Hyötykoira-, virka- tai muu työkäyttö

Hyötykoirakokeista hypokoirakokeen on suorittanut kaksi kiinanharjakoiraa, toinen vuonna 2019 ja toinen 2021.

Joitain kiinanharjakoiria toimii avustustehtävissä esimerkiksi koulutettuina luku- sekä kaverikoirina. Muutama yksilö on pitkään harrastanut myös etsijäkoiratoimintaa. Kiinanharjakoiria käy näiden lisäksi jonkin verran myös vanhainkodeissa ns. epävirallisina päivien piristäjinä esimerkiksi hoitohenkilökunnan mukana tai eläinavusteisessa vapaaehtoistoiminnassa.

Alkuperäiset, rodunomaiset käyttäytymistarpeet ja niiden täyttäminen

Kennelliiton yleisen jalostusstrategian mukaan myös seurakoiraominaisuudet ovat käyttöominaisuuksia. Seurakoiran tulee olla käyttäytymiseltään sosiaalinen ja tasapainoinen.

4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen

Yksinoloon liittyvät ongelmat

Kiinanharjakoirilla ei ole tarpeeksi tutkimusnäyttöä yksinoloon liittyvistä käytöshäiriöistä. Jalostustoimikunnan saamien tietojen mukaan yksittäisillä kiinanharjakoirilla on todettu eroahdistusta, joka ilmenee haukkumisena, levottomuutena, tuhoamisena tai sisäsiisteysongelmana. Kuolinsyytilastossa 2,1 % kaikista mainituista 1507 kiinanharjakoirasta on lopetettu käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi, joista 12,9 % syynä on sisäsiisteysongelmat ja 6,5 % yksinolo-ongelmat.

Lisääntymiskäyttäytyminen

Kiinanharjakoirilla ei ole tarpeeksi tutkimusnäyttöä lisääntymiskäyttäytymisestä. Jalostustoimikunnan

tietojen perusteella narttujen juoksujen väli on keskimäärin kuudesta seitsemään kuukautta. Juoksujen väli voi vaihdella jopa 4-12 kk. Astutukset sujuvat pääsääntöisesti luonnollisesti. Valtaosa uroksista astuu itsenäisesti ja pientä murto-osaa joudutaan jollain tavalla avustamaan astumistilanteessa (uroksen yli-innokkuus, kokoero). Nartut hoitava synnytykset ja pentueensa luonnollisesti, vain harvoin joudutaan turvautumaan sektioon tai avustamaan narttua synnytyksessä tai pentujen hoidossa.

Sosiaalinen käyttäytyminen

Kiinanharjakoirien sosiaalista käyttäytymistä on arvioitu pienellä otannalla yhdistyksen järjestämissä jalostustarkastuksissa. Yhdenkään rodun edustajan jalostustarkastusta ei ole hylätty luonteen vuoksi. Myöskään koiranäyttelyissä ei ole raportoitu sosiaalisen käyttäytymisen ongelmia.

Pelot ja ääniherkkyys

Kiinanharjakoirilla ei ole tarpeeksi tutkimusnäyttöä peloista ja ääniherkyyksistä. Jalostustoimikunnan tietoon on tuotu muutamia ääniherkkiä koiria. Kuolinsyytilastossa 2,1 % kaikista mainituista 1507 kiinanharjakoirasta on lopetettu käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi. Keskimääräinen ikä luonteen tai käyttäytymisongelmia vuoksi lopeteluilla on 5v 6kk. Lopetuksista käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi 19,4 % on johtunut pelokkuudesta, 19,4 % viihaisuudesta ja lisäksi kahdella koiralla (6,5%) mainitaan salakavaluus/arvaamattomuus.

Ikään liittyvät käytöshäiriöt

Kiinanharjakoirilla ei ole tarpeeksi tutkimusnäyttöä käytöshäiriöistä, jotta osattaisiin sanoa onko ikään liittyviä erityispiirteitä. Jalostustoimikunnan saamien tietojen mukaan murrosikä saattaa tulla 8-15 kk ikäisillä koirilla sukupuoleen katsomatta ja se menee ohi kohtalaisen nopeasti. Tämä ilmenee irrationaalisilla peloilla (esim. pimeä, kummalliset esineet kuten pensaat, vieraat ihmiset jne.). Kiinanharjakoiria elää melko vanhaksi, joten vanhuksilla saattaa olla viimeisinä vuosinaan dementian oireita tai pidätyskyvyn ongelmia.

Rakenteelliset tai terveydelliset seikat, jotka voivat vaikuttaa koirien käyttäytymiseen

Rotumääritelmän mukainen kiinanharjakoiria on rakenteellisesti sellainen, ettei sillä tulisi olla erityisiä piirteitä, jotka vaikuttavat käyttäytymiseen. Karvattomilla kiinanharjakoirilla jonkin verran esiintyvien iho-ongelmien sekä hammaspuutosten ei ole jalostustoimikunnan saamien tietojen perusteella todettu vaikuttaneen koirien käyttäytymiseen. Karvattomuus aiheuttaa kylmässä ilmanalassa palelua, joka saattaa vaikuttaa koiran käyttäytymiseen.

4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta

Keskeisimmät ongelmakohdat

Rodun käyttäytymiseen ja luonteeseen ei ole kerätty tarpeeksi dataa, jotta voitaisiin määritellä keskeisimpiä ongelmakohtia. Rotumääritelmän mainitsemat liiallinen arkuus ja viihaisuus ovat ominaisuuksia, joita tulee seurata ja ongelmien ilmetessä näihin tulee puuttua jalostuksellisesti.

Ongelmien syyt ja vähentäminen

Liiallisen arkoja tai viihaisia koiria ei tule käyttää jalostukseen. Jalostuskoirien luonteisiin on suhtauduttava kriittisesti.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

PEVISA-ohjelman voimaantulovuosi sekä ohjelman muutokset

Rodulla ei ole PEVISA-ohjelmaa.

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat

Suomen Kiinanharjakoirat Ry:n jalostustoimikunta on laatinut rodulle jalostusohjesäännöt, jossa on käyty läpi rodulla todettuja merkittäviä sairauksia ja vikoja. Jalostukseen käytettävän kiinanharjakoiran tulee olla astutushetkellä fyysisesti terve ja vapaa perinnöllisistä sairauksista ohjeissa mainituin mahdollisin poikkeuksin. Yhdistyksen suositukseksi on, että jalostuskoira on virallisesti silmätarkastettu, polvitutkittu ja sydänkuunneltu sekä geenitestattu vähintään primäärin linssiluksaation (PLL) ja lisäksi mielellään myös prcdPRA:n (etenevä verkkokalvon surkastuma) osalta.

Alla olevaan taulukkoon on listattu Kennelliiton jalostustietojärjestelmästä kiinanharjakoirilla diagnosoituja silmäsairauksia lausuntovuositain vuosina 2014-2023. Tilastollisesti eniten rodulla esiintyy ylimääräisiä tai virheasentoisia ripsiä. Merkittävä sarake on myös ”muu verkkokalvon sairaus” joka pitää sisällään kiinanharjakoirilla esiintyvän perinnölliseksi oletetun pigmentary chorioretinopatian

Taulukko 13. Silmätutkimustilasto 2014-2023

silmätutkimustilasto	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
tutkitut	303	269	251	204	201	181	156	165	135	156
terveet	219	187	206	154	145	138	131	133	116	127
muu verkkokalvonsairaus	27	34	14	21	25	17	10	5	2	5
Glaukooma	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0
PHTVL/PHPV	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Trichiasis	42	25	13	11	9	5	3	0	0	0
Distichiasis	10	8	3	5	4	2	6	4	2	3
PRA	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0
RD	0	2	0	0	0	1	0	1	1	2
PPM	0	0	0	0	1	1	0	2	1	1
kuivasilmäisyys	1	3	1	1	3	0	0	1	0	0
linssiluksaatio	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
katarakta	2	6	6	4	5	6	0	3	3	9

Taulukon tiedot Suomen Kennelliitto ry:n jalostustietojärjestelmästä 10/2024

Harmaakaihi eli katarakta

Perinnöllinen harmaakaihi (ent. hereditäärinen katarakta, HC) samentaa silmän linssin osittain tai kokonaan. Useimpien muotojen periytymismallia ei vielä tiedetä. Sairauden alkamisikä vaihtelee suuresti. Perinnöllinen kaihi on yleensä molemminpuolinen ja johtaa sokeuteen, jos linssien samentuminen on täydellinen. Katarakta eli kaihi voi olla perinnöllinen tai ei-perinnöllinen, synnynnäinen tai hankittu. Syntymän ja 8 viikon iän välillä todetut kataraktat ovat synnynnäisiä.

Perinnöllinen kaihi -diagnoosin saanutta koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Poikkeuksena ovat perinnölliseksi todetut ja oletetut muut vähämerkitykselliset linssin kaihimuutokset (mm. sileäkarvaisen noutajan etu Y-sauman pistemäiset kaihimuutokset), joita saa käyttää jalostukseen terveen kumppanin kanssa.

Etenevä verkkokalvon surkastuma (PRA)

PRA (progressiivinen retina atrofia) eli etenevä verkkokalvon surkastuma tuhoaa silmän valoa aistivia soluja. Kyseessä on ryhmä sairauksia, jotka ovat eri geenien aiheuttamia.

PRA:ta on montaa tyyppiä, eri rotujen PRA:t ovat erilaisia ja jopa samassa rodussa voi olla useita eri muotoja. PRA voi esiintyä millä tahansa rodulla. Yleisin periytymismekanismi on autosomaalinen resessiivinen.

Kliinisten oireiden ilmenemisikä ja eteneminen vaihtelevat liittyen PRA-muodon syntymekanismiin. Hyvin nuorella koiralla esiintyvä PRA:n muoto liittyy epänormaaliin näköhermosolujen kehitykseen. Myöhemmällä iällä alkavassa PRA:ssa sen sijaan näköhermosolut kehittyvät normaalisti, mutta alkavat rappeutua.

PRA:han ei ole hoitoa, mutta tutussa ympäristössä sokea koira voi pärjätä erittäin hyvin. Diagnoosi tehdään yleensä silmänpohjan oftalmoskooppisessa tutkimuksessa. Verkkokalvon sähköisessä tutkimuksessa (ERG) voidaan havaita muutoksia näköhermosoluissa jo ennen oftalmoskooppisessa tutkimuksessa nähtäviä selviä verkkokalvon rappeutumamuutoksia.

PRA-sairasta koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Geenitestillä kantajaksi todettua koiraa voidaan käyttää jalostukseen geneettisesti terveen kumppanin kanssa.

Linssiluksaatio

Primaarissa linssiluksaatiossa linssin kiinnityssäikeet rappeutuvat ja linssi vähitellen irtaantuu paikaltaan. Linssin luksoituminen silmän etukammioon aiheuttaa myös silmänpaineen nousua, joka uhkaa näkökykyä nopeasti. Tila on kivulias ja vaatii hoidoksi usein linssin kirurgisen poiston.

Sairaus on perinnöllinen mm. monilla pienillä terriereillä, joilla siihen on olemassa geenitesti. Sairasta koiraa, sen vanhempia ja jälkeläisiä, ei pääsääntöisesti pidä käyttää jalostukseen. Geenitestin tulosten perusteella kantajia ja jopa sairaita koiria voidaan erittäin painavin perustein käyttää jalostukseen geneettisesti terveen kumppanin kanssa.

Verkkokalvon kehityshäiriö (RD)

Verkkokalvon kehityshäiriö (retinal dysplasia, RD) jaetaan kolmeen muotoon. Lievimmissä, multifokaalissa RD:ssä (mRD) muutokset ovat pieniä, yksittäisiä tai lukuisia poimuja verkkokalvolla. Muutokset pysyvät yleensä ennallaan ja niiden merkitys koiralle on hyvin vähäinen. mRD -koiria voi käyttää jalostukseen terveen kumppanin kanssa.

Geograafisessa RD:ssä (gRD) muutos on laajempi ja yleensä melko keskellä silmänpohjaa, jolloin sillä voi olla vaikutusta näkökykyyn. Muutokseen liittyy myös paikallista verkkokalvon ohentumista ja joskus myös irtaumaa. ECVO:n suositusten mukaan gRD:n tulisi sulkea koira jalostuksesta ainakin seuraavilla roduilla: samojedinkoira, labradorinnoutaja ja englanninspringerspanieli. Näillä roduilla muutoksiin saattaa liittyä merkittävää näkökyvyn heikkenemistä. Kennelliitto suosittelee, että gRD-koiria käytetään jalostukseen vain terveen parituskumppanin kanssa.

Vakavin muoto (ns. totaali RD, tRD) on onneksi harvinaisin. Siinä verkkokalvon kehitys on jäänyt merkittävästi kesken eikä se ole kiinnittynyt normaaliin paikkaansa. Silmä on sokea ja siinä on usein muitakin kehityshäiriöitä. tRD -koiria ei pidä käyttää jalostukseen. Eri muodoilla (mRD, gRD ja tRD) ei toistaiseksi ole todistettu olevan geneettistä yhteyttä.

PHTVL/PHPV

PHTVL/PHPV (persistent hyperplastic tunica vasculosa lentis/persistent hyperplastic primary vitreous) tarkoittaa linssiä ympäröivän verisuonituksen ja/tai alkulasiaisen liiallista kasvua sikiönkehityksen alussa ja vajavaista surkastumista syntymän aikoihin/sen jälkeen. Seurauksena on eriasteisia samentumia linssin takana sekä mahdollisesti myös linssin epämuotoisuutta.

Muutokset on jaettu kuuteen vakavuusasteeseen, joista lievin (aste 1) on onneksi yleisin. Siinä linssin takapinnalla on pieniä pistemäisiä (ei paljain silmin nähtäviä) pigmenttipisteitä / sidekudosplakkeja, joista ei koiralle ole haittaa. Vakavammissa muodoissa (2-6) sidekudosplakki on laajempi (aste 2) ja siihen voi liittyä aktiivista verisuonitusta (aste 3) sekä linssin epämuotoisuutta (asteet 4-6). Vakavampiin asteisiin saattaa liittyä toissijaisia kaihimuutoksia ja nämä yhdessä voivat aiheuttaa merkittävää näköhaittaa ja silmän tulehdusta ja kipua.

Koiria, joilla on 1. asteen muutoksia, voidaan käyttää jalostukseen, mutta kumppanilla ei pidä olla samaa diagnoosia. Vakavampia muotoja (aste 2-6) ei pidä käyttää jalostukseen.

Pigmentary chorioretinopatia

Pigmentary chorioretinopatia on perinnölliseksi oletettu silmäsairaus, jota esiintyy kiinanharjakoirilla. Verkkokalvon alla oleva pigmenttiepiteeli (RPE), suonikalvon verisuonijärjestelmä (choriocapillaris) ja verkkokalvon valoa aistivat solut (fotoreseptorit) muuttuvat, rappeutuvat ja surkastuvat ja niiden toiminta heikkenee.

Molemmissa silmissä todetaan silmätutkimuksen (oftalmoskopia) yhteydessä verkkokalvon nk. tapetaaliosassa melko tarkkarajaisia erikokoisia (halkaisijaltaan max 0,5 x näköhermonpää) pigmentoituneita, pyöreitä muutoksia joiden keskusta on usein vaalea tai tumma (rengasmaisempia ”donitseja” tai pistemäisempiä ”reikiä”). Lievissä tapauksissa (yksittäisiä usein pistemäisiä ”reikiä”) muutokset sijaitsevat melko keskellä ja reunassa, mutta osalla potilaista ”donitseja” voidaan todeta lähes kauttaaltaan tapetumissa. Lisäksi heijaste on reunoilta (erityisesti nenänpuoleisesta verkkokalvosta) ja ”reikien / donitsien” välissä muuttunut (hyporeflektiivinen, likaisen harmaan värinen).

Pigmentary chorioretinopatia on yleensä hitaasti etenevä sairaus. Oftalmoskooppiset muutokset voivat iän myötä lisääntyä / tulla selvemmin näkyviin. Vakavimmissa tapauksissa potilas menettää näkökykynsä jo muutaman vuoden iässä, osalla potilaista näkökyky säilyy hyvänä koko elämän ajan. Oftalmoskooppisesti eri asteiset löydökset voivat olla toiminnaltaan hyvin eriasteisia. ERG (verkkokalvon valoa aistivien solujen toimintaa testaava tutkimus, elektroretinografia) -tutkimus ei ole useinkaan diagnostinen, sillä oftalmoskooppisesti eri asteisissa tapauksissa ERG tulos voi olla normaali tai poikkeava. Erikoista tässä sairaudessa on siis mm se, että osalla potilaista, vaikka runsaasti oftalmoskooppisia muutoksia, näkökyky ja ERG tulokset voivat olla liki normaaleja ja vastaavasti melko lieviä silmänpohjamuutoksia omaavalla potilaalla näkökyky on heikko ja pahimmillaan heikkenee hyvin nopeasti.

Pigmentary chorioretinopatia on perinnölliseksi oletettu silmäsairaus kiinanharjakoirilla (molemmissa silmissä muutokset, sukulinjoissa samanlaisia muutoksia). Muutoksia todetaan kaiken värisillä sekä karvattomilla että karvallisilla nartuilla ja uroksilla. Tarkempaa periytymismekanismia ei vielä tunneta.

Ennen kuin sairaudesta tiedetään enemmän, lienee viisainta olla käyttämättä asteeltaan kohtalainen / vakava -diagnoosin saaneita koiria jalostukseen. Jalostustietojärjestelmässä Pigmentary chorioretinopatia näkyy diagnoosilla muu verkkokalvon sairaus.

Kuivasilmäisyys (KCS)

Keratokonjunktivitis sicca (KCS) eli kuivasilmäisyys on monella rodulla perinnölliseksi epäilty sairaus, jossa kyynelnesteen tuotto vähenee osin tai kokonaan aiheuttaen silmään sarveiskalvon ja sidekalvon tulehdusta, kipua ja näkökyvyn heikkenemistä sarveiskalvomuutosten takia.

Kuivasilmäisyyden syynä voi olla perinnöllisen alttiuden lisäksi mm eri lääkeaineet, kyynelrahasen hermotuksen häiriöt, aineenvaihduntasairaudet, infektiot ja autoimmuunisairaudet. Perinnölliseksi oletetut paikalliset tiettyyn kudostyyppiin kohdistuvat autoimmuunisairaudet ovat todennäköisesti tavallisin kuivasilmäisyyden syy koirilla.

Kuivasilmäistä yksilöä, mikäli syyksi voidaan epäillä perinnöllistä kuivasilmäisyyttä, ei pidä käyttää jalostukseen.

Glaukooma (silmänpainetauti)

Glaukooma on seurausta silmän sisäisen kammionesteen tuoton ja ulosvirtauksen epätasapainosta. Kammioneste tuotetaan värikalvon sisäpinnalla sijaitsevassa sädekehässä, josta se kulkeutuu mustuaisaukon läpi etukammioon ja edelleen värikalvon ja sarveiskalvon kulmauksessa sijaitsevan etukammiokulman (iridokorneaalikulma) läpi verenkiertoon. Koiralla silmän sisäisen paineen nousu johtuu kammionesteen estyneestä ulosvirtauksesta. Hoitamattomana korkea silmän sisäinen paine johtaa silmän sokeutumiseen.

Primaari eli ensisijainen glaukooma on perinnöllinen, molempien silmien sairaus, mutta useimmiten silmät eivät sairastu samaan aikaan. Primaari glaukooma ei ole seurausta muusta silmä- tai yleissairaudesta. Primaariin glaukoomaan saattaa liittyä synnynnäinen, rakenteellinen virhe etukammiokulmassa (goniodysgenesis/ pektinaattiligamenttidysplasia), mikä voi estää kammionesteen ulosvirtausta etukammiokulman kautta verenkiertoon.

Sekundaari eli toissijainen glaukooma on seurausta jostain toisesta silmä- tai yleissairaudesta (esim. linssiluxaatio), silmän sisäiset kasvaimet, voimakas silmän sisäinen tulehdus).

M + MOA (mikro-ophthalmia + multiple ocular anomalies)

Mikro-oftalmia eli pienisilmäisyys on perinnölliseksi oletettu silmänsairaus, jossa silmä on puutteellisesti kehittynyt. Silmä on kooltaan normaalia pienempi. Sairauteen voi liittyä silmän muiden osien kehityshäiriöitä (multiple ocular anomalies), minkä takia silmä voi olla sokea tai huonosti näkevä. Mikro-oftalmia ja / tai moa -diagnoosin saanutta koiraa ei pidä käyttää jalostukseen.

PPM

PPM (persistent pupillary membranes) ovat synnynnäisiä sikiöaikaisten verisuonten ja kalvojen jäänteitä iiriksessä eli värikalvossa. Tavallisimmin jäänteet ovat harmittomia lankamaisia rihmoja värikalvon pinnalla (iris-iris PPM). Osaa iris-iris PPM -rihmoista voi olla vaikea havaita mustuaisen eli pupillin laajentamisen jälkeen, koska ne "piiloutuvat" värikalvon poimuihin.

Vakavissa tapauksissa (iris-linssi PPM, iris-kornea PPM) jäänteet kiinnittyvät linssin etupinnalle ja/tai sarveiskalvon sisäpinnalle, jolloin ne voivat vaikuttaa pupillin toimintaan ja näkökykyyn. Lieviä tapauksia (iris-iris PPM) voi käyttää jalostukseen. Vakavia tapauksia (linssin etupinnan / sarveiskalvon sisäpinnan muutoksia) ei pidä käyttää jalostukseen.

Ylimääräiset ripset

Ylimääräisten ripsien (distichiasis ja ektooppinen cilia) karvatuppi sijaitsee luomirauhasessa tai sen vieressä. Distichiasiksessa, joka on näistä lievempi, karva kasvaa ulos luomen vapaasta reunasta. Oireet riippuvat karvan paksuudesta ja kasvusuunnasta. Ohuet, ulospäin suuntautuvat karvat aiheuttavat

tuskin lainkaan oireita, paksummat ja silmän pintaan osuvat karvat sitä vastoin voivat aiheuttaa eriasteisia ärsytysoireita: lievää vuotamista ja räpyttelyä tai voimakkaampia kipuoireita ja jopa sarveiskalvovaurioita. Ripsiä voi irrota ja kasvaa takaisin karvan vaihtumisen yhteydessä.

Ektooppinen cilia kasvaa luomen sisäpinnan sidekalvon läpi ja aiheuttaa lähes aina voimakkaat kipuoireet (siristys, hankaaminen, vetistys) ja sarveiskalvovaurioita.

Hoitona on tarvittaessa ripsien nyppiminen (ripset kasvavat takaisin) tai karvatuppien tuhoaminen joko polttamalla tai jäädyttämällä (distichiasis) tai ripsen ja karvatupen poistaminen kirurgisesti (ektooppinen cilia). Ylimääräisten ripsien merkitys koiralle on usein melko vähäinen, jolloin koiria voi perustellusta syystä käyttää jalostukseen, mutta mieluiten terveen kumppanin kanssa. Vakavia tapauksia (ektooppinen cilia ja selkeitä oireita aiheuttavat distichiat) ei kuitenkaan pidä käyttää jalostukseen.

Luomien virheasennot

Entropion eli luomen sisäänkiertymä

Entropion on tavallisimmin alaluomessa esiintyvä virheasento, jolloin luomi kiertyy sisäänpäin aiheuttaen silmän pinnan ärtymistä luomen karvojen / ihon osuessa silmän pintaan. Tyypillinen oire on silmän kyynelehtiminen roskan tunteen takia.

Pahimmillaan kiertymä aiheuttaa silmän sarveiskalvon haavautumista ja siten voimakasta kipua. Oireina ovat tällöin kyynelehtimisen lisäksi silmän punoitus ja siristely. Lievimmillään entropion ei aiheuta näkyviä oireita. Pidempään jatkuva sarveiskalvon ärsytystila johtaa sarveiskalvon nenänpuoleisen kulman pigmentoitumiseen (pigmentary keratitis), jota esiintyy erityisesti lyhytkuonoisilla kääpiörotuisilla koirilla.

Trichiasis eli luomen / naaman karvojen osuminen silmään

Medial caruncular trichiasis on tyypillisesti lyhytkuonoisilla roduilla esiintyvä ongelma, jolloin nenänpuoleisen silmäkulman ihon karvoitus ulottuu hyvin lähelle silmäkulmaa ja ihokarvat suuntautuvat silmään.

Karvat aiheuttavat samanlaisia oireita kuin entropion. Mikäli karvat osuvat sarveiskalvoon, ne aiheuttavat usein vakavampia oireita kuin osuessaan vain sidekalvoon. Karvan laatu vaikuttaa oireiden vakavuuteen.

Entropion ja trichiasis todetaan hyvin usein yhtä aikaa. Mikäli kiertymä on lievä / karvoitus vähäistä, se toki todetaan, mutta hoitotoimenpiteitä ei välttämättä tarvitse tehdä. Vakavat tapaukset tulee aina hoitaa kirurgisesti, sillä niiden aiheuttamat vahingot ovat kivuliaita ja pahimmillaan näkökykyä uhkaavia (sarveiskalvon haavaumat, pigmentoituminen).

Lieviä tapauksia voi käyttää jalostukseen, mutta parituskumppaniksi valittakoon vaivan suhteen mahdollisimman terve yksilö. Vakavia tapauksia (kirurgista hoitoa vaativat tai näkökyvyltään heikentyneet) ei pidä käyttää jalostukseen lainkaan.

Ektropion / makroblepharon

Luomen uloskiertymä (ektropion) ja liian suuri luomirako (makroblepharon) ovat melko tavallisia löydöksiä erityisesti suurilla koiraroduilla. Pahimmillaan luomiraot ovat niin suuret, että ala- ja yläluomi ovat keskeltä uloskiertyvät ja reunoilta sisäänkiertyvät. Tällöin luomien rakenne muistuttaa timanttia ja siitä käytetäänkin diamond eye -nimitystä.

Makroblepharonia voi esiintyä myös kääpiöroduilla. Näillä roduilla on usein suhteessa liian matala

silmäkuoppa ja liian suuri silmämuna. Tällaisella potilaalla ilme on lepotilassakin ”pelästynyt tai mulkoileva” johtuen valkean kovakalvon (”valkuaisen”) näkyemisestä kauttaaltaan silmän reunoilla. Luomien sulkeminen voi olla puutteellista ja sarveiskalvon vauriot tyypillisiä. Pahimmillaan liian suuret luomiraot yhdessä matalan silmäkuopan ja liian suuren silmämunan kanssa altistavat silmän ulospullahdukselle (proptosis) tappelun / kolarin yhteydessä.

Samoin kuin entropion / trichiasis -koiria, lieviä ektropion / makroblepharon -diagnoosin saaneita koiria voi käyttää jalostukseen, mutta parituskumppaniksi on valittava em. vaivan suhteen terve yksilö. Vakavia tapauksia ei pidä käyttää jalostukseen lainkaan.

Merkittävimmät luustosairaudet

Patellaluksaatio

Patellaluksaatiota esiintyy suhteellisen runsaasti kääpiöroduilla ja sellaisilla suuremmilla roduilla, joilla on suora takajalka. Vika on periytyvä. Polvilumpion rakennetta säätelevät useat eri geenit, joiden esilletuloa myös ympäristö muokkaa.

Alla olevaan taulukkoon on listattu Kennelliiton jalostustietojärjestelmästä kiinanharjakoirilla diagnosoidut patellaluksaatiot asteittain ja lausuntovuositain vuosina 2014-2023. Kaikista tutkituista koirista on vuosittain 87-94% tutkittu tuloksella 0, jolloin polvilumpio ei luksoidu.

Taulukko 14. Patellaluksaatiotilasto 2014-2023

patellaluksaatio tilasto	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
tutkitut	180	177	186	141	139	134	107	124	107	133
0	167	164	163	123	129	126	98	115	93	122
1	9	9	19	10	9	5	4	6	8	6
2	4	4	3	6	1	3	4	2	6	3
3	0	0	0	1	0	0	0	1	0	2
4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
operoitu	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0

Taulukon tiedot Suomen Kennelliitto ry:n jalostustietojärjestelmästä 10/2024

Pienikokoisilla roduilla polvilumpio luksoituu yleensä sisäänpäin (mediaalisesti). Patellaluksaatio on synnynnäinen ja jaetaan vian vakavuuden perusteella neljään eri asteeseen. Eläinlääkäri tutkii polvet tunnustelemalla. I - asteen luksaatiot ovat tavallisesti oireettomia eivätkä kaipaa hoitoa. II- ja III -asteen luksaatioissa koiralla havaitaan selviä liikkumisvaikeuksia. Ravatessaan koira koukistaa hetimitään raajaansa sen sijaan, että tukeutuisi sillä maahan (polvilumpio on luiskahtanut pois paikoiltaan), ja jatkaa sitten normaalia ravia (polvilumpio on palautunut paikoilleen). IV -asteen luksaatioissa polvilumpio on pysyvästi pois paikoiltaan. Usein oireet huomataan tapaturman jälkeen, vaikka kyseessä on synnynnäinen vika. Patellaluksaatio voi myös pahentua eikä nuorena saatu tulos välttämättä ole lopullinen.

Lievien patellaluksaation muotojen hoidoksi riittää yleensä lepo ja kipulääkitys. Jos tämä ei auta, patellaluksaatiota voidaan hoitaa kirurgisesti.

Arvostelussa käytetään Putnamin asteikkoa. Luksaatio voi olla mediaalinen tai lateraalinen (tai molempia).

0 Polvilumpio ei luksoi.

Aste 1 Polvinivel on lähes normaali. Polvilumpiota voidaan liikutella helpommin kuin normaalisti ja patella saadaan luksoitumaan, mikäli polvea samalla ojennetaan. Patella saattaa luksoitua ajoittain, mutta se palautuu itsestään paikoilleen. Polvilumpion suoran siteen kiinnityskohta saattaa olla lievästi kiertynyt.

Aste 2 Polvilumpio on tavallisesti paikoillaan raajan ollessa ojennettuna. Lumpio luksoituu polvea koukistettaessa tai rotatoitaessa (kierrettyä) ja pysyy pois telaurasta, kunnes se asetetaan takaisin paikoilleen. Sääriluun (tibia) yläosa on kiertynyt jopa 30 astetta sisäänpäin (pienet koirat).

Aste 3 Polvilumpio on yleensä luksoituneena. Lumpio saadaan asetettua tilapäisesti paikoilleen. Sääriluun yläosa on kiertynyt jopa 30–60 astetta.

Aste 4 Polvilumpio on pysyvästi sijoiltaan, eikä se pysy telaurassa ilman leikkausta. Sääriluun yläosa kiertynyt jopa 90 astetta.

Legg-Perthes

Legg-Perthesin tauti tunnetaan myös nimillä Legg-Calve-Perthes ja reisiluun pään avaskulaarinen tai aseptinen kuolio. Koirilla suurin osa tapauksista on toispuoleisia ja sairautta tavataan etenkin monilla terrieri- ja kääpiökoiraroduilla, mutta myös muilla pienillä roduilla. Tautia esiintyy yhtä paljon uroksilla ja nartuilla. Taudin syy on tuntematon, mutta muutokset johtuvat reisiluun pään verenkierron häiriöstä, joka johtaa luun kuolioitumiseen. Legg-Perthesin tauti on perinnöllinen ja sen on epäilty periytyvän autosomaalisesti väistyvästi.

Oireet alkavat 4 - 11 kuukauden iässä takajalan ontumana. Ontuminen on aluksi lievää ja pahenee vähitellen. Koira aristaa lonkkanivelen taivutusta ja nivelen liikerata on rajoittunut. Jos ontuminen on jatkunut pidempään, jalassa on havaittavissa sen käyttämättömyydestä johtuva lihaskato. Molemminpuolisessa taudissa ontuminen voi olla vaihtelevaa tai jatkuvasti pahempaa toisessa jalassa.

Diagnoosi voidaan varmistaa röntgenkuvauksen avulla. Oireiden alkaessa röntgenmuutokset ovat jo näkyvissä, mutta ne voivat olla vähäisiä ja muutosten näkymisen edellytyksenä on hyvälaatuiset röntgenkuvat.

Legg-Perthesin taudin hoito on kirurginen. Leikkauksessa reisiluun pää ja kaula poistetaan ja ennuste on yleensä hyvä. Legg-Perthesin tautiin sairastunutta koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Selkärangan sairaudet

KoiraNetin kuolinsyytilastoihin on kiinanharjakoirien kuolinsyyksi ilman aikarajausta kirjattu 39 koiralle selkäsairaus keski-ikällä 6v 6kk (JTO:n tarkastelujaksolla vuosina 2014-2023 yhteensä 26 koiraa, keski-ikällä 7v 2kk). Lisätiedoista tulee ilmi, että näitä koiria on enemmänkin, sillä sinne on kirjoitettu esimerkiksi, että ”veljellä sama kohtalo”, mutta tilastoista kyseistä veljeä ei löydy näissä merkeissä. Diagnoosiksi on suoraan kirjoitettu välilevytyrä 11 koiralle ja cauda equina -oireyhtymä 5 koiralle, joista yhdelle on aiheuttajaksi kirjattu trauma. Diagnoosien ”selkäsairaus” ja ”muu” alle on kirjattu usealle koiralle tyypillisiä välilevysairauksien oireita kuten ”kalkkeumat ja niiden aiheuttama kipu”, ”halvaus” ja ”krooninen välilevytyrä”. Muutamalle koiralle on myös kirjattu, että koiralta on leikattu välilevynpullistuma, joka on valitettavasti uusinut ja johtanut koiran eutanasiaan.

Taulukko 15. Poiminta kuolinsyytilastosta tarkastelujaksolla 2014-2023, aikarajaus kuolinvuoden mukaan

	Keskim.elinikä	Yhteensä
Selkäsairaus	7 vuotta 2 kuukautta	26
Muu selkäsairaus	6 vuotta 9 kuukautta	7
Selkäsairaus	7 vuotta 6 kuukautta	7
Takaselän kipu-halvaus-oireyhtymä, cauda equina -oireyhtymä	9 vuotta 3 kuukautta	4
Välilevytyrä, ”mäyräkoirahalvaus”	6 vuotta 3 kuukautta	8

Taulukon tiedot Suomen Kennelliitto ry:n jalostustietojärjestelmästä 08/2024

Rotuyhdistys julkaisi loppuvuodesta 2021 terveyskyselyn, johon jalostuksen tavoiteohjelman kirjoittamisen aikaan noin vuoden ajanjaksolla kertyi 123 vastausta. Vastauksissa kerrotaan 3 koiran kuolinsyyksi selkäsairaus, näiden koirien iät lopetushetkellä olivat välillä 3,5-10 vuotta. Yhdellä näistä koirista oli kirjattu tarkentavaksi tiedoksi välilevytyrä kaularangan alueella sekä useita rappeutuneita välilevyjä lannerangan alueella.

Suomen Kiinanharjakoirat Ry selvitti vuosina 2021-2022 välilevysairauksille altistavan kondrodystrofia-geenin esiintyvyyttä kiinanharjakoirapopulaatiossa Suomessa. Tutkimukseen osallistuneista 72 harjakoirasta 96% on kohonnut riski sairastua välilevyrappeumaan, testatuista 47,2% ollen sairaita ja 48,6% kantajia geenin suhteen. Ainoastaan 4,2% osallistuneista koirista ei kantanut geeniä ollenkaan.

CDDY-retrogeeni aiheuttaa varhaisessa iässä alkavaa välilevyjen rappeutumista ja täten kohonnutta riskiä välilevysairauksiin (IVDD), kuten välilevynpullistumaan ja -tyrään. Tyypillinen sairastumisikä on 4-5 vuotta ja oireet voivat vaihdella satunnaisista selkävivusta jopa kaikkien jalkojen halvaantumiseen. Välilevyjen rappeutumiseen liittyy usein välilevyjen kalkkeutuminen, joka on suurimmillaan noin kaksivuotiaana. Kalkkeutuneet välilevyt näkyvät tavallisissa natiiviröntgenkuvin. Suomen Kennelliiton suositusikä kuvaukselle on 24-42 kuukautta. Terveyskyselyn tuloksissa vahvistui oletus siitä, että rodun yksilöille tehdään virallisia luustokuvauksia verrattain vähän. Kyselyyn osallistuneista koirista vain 8 koiralla oli jokin virallinen luustokuvaus. Selkien osalta yhdellä koiralla oli vastattu olevan L1-L2 välissä mahdollinen kalkkeumamuutos, yhdellä kalkkeutuneet välilevyt ja yhdellä koiralla oli virallisessa selkälausunnossa rappeumamuutosten osalta lausunto spondyloosista SP0, mutta koira oli oireillut selkävaivoilla jo alle 2-vuotiaana ja halvaantunut kahdesti. KoiraNetin tilastojen mukaan kiinanharjakoirille on annettu vuosina 2014-2023 50 spondyloosilausuntoa, kaikki tuloksella SP0. Kiinanharjakoiria on kuulunut heinäkuusta 2023 rotuihin, joiden on mahdollista saada virallinen IDD-lausunto, josta selviää kalkkeutumien lukumäärä ja aste.

Muut merkittävät sairaudet

Epilepsia

Epilepsia on toistuvia kohtauksia aiheuttava aivojen sähköisen toiminnan häiriö, joka on koiran yleisin neurologinen sairaus. Kohtauksien luonne vaihtelee ja koiralla voi olla tajunnan, motoriikan, sensorisen toiminnan, autonomisen hermoston ja/tai käyttäytymisen häiriöitä. Kohtauksen aikana koira voi olla tajuissaan tai tajuton. Jos koko koira kouristelee, puhutaan yleistyneestä kohtauksesta. Kohtaus voi esiintyä myös paikallisena, jolloin vain yksi lihasryhmä, esimerkiksi koiran raaja tai raajat kouristelevat. Paikallisalkuinen kohtaus voi laajeta yleistyneeksi kohtaukseksi. Kohtauksen luonne riippuu purkauksen lähtöpaikasta aivoissa ja sen leviämisestä.

Epilepsiaa sairastavaa koira ei saa käyttää jalostukseen. Samoin on vältettävä sellaisten riskilinjojen yhdistämistä, joiden tiedetään tuottaneen epileptikkojälkeläisiä, niin kauan, kun rodulle ei ole olemassa geenitestiä, jonka avulla sairauden kantajuus voidaan todeta. Rodun harrastajat ovat pitäneet yllä

epävirallisia epilepsiaan sairastuneiden koirien listoja sosiaalisessa mediassa niin Suomessa kuin myös kansainvälisesti.

Autoimmuunisairaudet

Autoimmuunisairaudet liittyvät yksilön puolustusmekanismeihin. Autoimmuunisairaus tuhoaa virheellisesti yksilön omia kudoksia ja siihen liittyy usein perinnöllinen alttius. Autoimmuunisairauksia on lukuisia. Koirien autoimmuunisairauksiin kuuluvat yleisimpinä allergiat, atopiat, kilpirauhasen vajaatoiminta, diabetes, Addisonin tauti, trombositopenia, immuunivälitteinen hemolyyttinen anemia, reuman kaltaiset sairaudet, autoimmuuni aivokalvontulehdus ja erilaiset suolistosairaudet.

Sydänsairaudet

Kennelliiton jalostustietojärjestelmästä saa terveystilastojen puolelta tilastot sydäntutkimuksista vain vuoteen 2016 saakka. Terveystuloksien puolelta tiedot saa vuodesta 2020 alkaen. Tästä syystä alla olevassa taulukossa on tyhjä aukko vuosien 2017-2019 kohdalla. Taulukossa sydäntutkimukset on listattu lausuntovuosittain. Suurin osa tutkituista koirista on tutkittu sydämen osalta terveeksi eli sivuääntä ei kuulu.

Taulukko 16.Sydäntutkimustilasto lausuntovuosittain 2014-2023

sydäntutkimus tilasto	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
tutkitut	133	135	78				153	150	121	151
ei sivuääniä	126	132	78				145	140	115	138
sivuääni kuuluu	7	3	0				8	10	6	13

Taulukon tiedot Suomen Kennelliitto ry:n jalostustietojärjestelmästä 10/2024

Hankitut sydänsairaudet (ei synnynnäiset)

Myksomatoottinen läppärappeuma (MMVD)

Dilatoiva kardiomyopatia (DCM)

Synnynnäiset sydänsairaudet

Aortan ahtauma eli subaorttastenoosi (SAS)

Keuhkovaltimon ahtauma eli pulmonaalistenoosi (PS)

Muut synnynnäiset sydänsairaudet

Sydänsairaudet ovat joko synnynnäisiä tai hankittuja. Synnynnäisiä sydänvikoja tavataan lähteestä riippuen 0,5 – 0,85 %:lla koirista. Kaikista sydänvioista synnynnäisiä on vain alle 10 prosenttia, alle vuoden ikäisillä koirilla tavattavista sydänsairauksista kuitenkin suurin osa on synnynnäisiä. Valtaosa synnynnäisistä sydänvioista on periytyviä. Periytymismekanismi on monimutkainen, useiden perintötekijöiden yhteisvaikutuksen tuloksena todennäköisyys synnynnäisen sydänvian esiintulolle jälkeläisissä lisääntyy. (Multigenetic threshold inheritance). Edellä mainitusta syystä, sekä näiden tautien harvinaisuudesta johtuen, synnynnäisten sydänvikojen vastustaminen jalostuksellisin keinoin on vaikeaa. On varmasti järkevää karttaa sitä nimenomaista uros-narttu yhdistelmää, joka on tuottanut synnynnäistä sydänvikaa sairastavan jälkeläisen. Jalostuksellisia johtopäätöksiä joudutaan harkitsemaan myös silloin, kun jossain sukulinjassa esiintyy useita tapauksia. Useimmiten synnynnäistä sydänvikaa epäillään rutiinitarkastuksen yhteydessä kuullun sivuäänen perusteella. Koira on yleensä tässä vaiheessa oireeton. Mahdollisesti esiintyvät oireet vaihtelevat

suuresti riippuen siitä, mikä rakenteellinen muutos on kyseessä, sekä muutoksen vakavuusasteesta. Tavallisimpia oireita ovat yskä, hengitysvaikeudet johtuen nesteen kerääntymisestä keuhkoihin, alentunut rasituksen sieto, vatsan turpoaminen, tajuttomuustilat, ruokahalun alentuminen sekä laihtuminen. Samankaltaisia oireita havaitaan usein myös hankittujen sydänvikojen yhteydessä. Lievät synnynnäiset muutokset sydämessä eivät välttämättä aiheuta oireita koko koiran elinaikana. Vakavat muutokset taas aiheuttavat oireita yleensä jo alle vuoden ikäisille yksilöille. Hoito ja hoitoennuste vaihtelevat tapauskohtaisesti. Suurimassa osassa oireita aiheuttavista synnynnäisistä sydänvicioista hoitoennuste on varauksellinen, ja omistajan on syytä valmistautua lemmikin tavanomaista lyhyempään elinkaareen.

Merkittävimmät viat

Hammaspuutokset ja vääräasentoiset hampaat

Kiinanharjakoiran rotumääritelmässä sanotaan, että harjakoiran leuat ovat voimakkaat, ja sillä on täydellinen ja säännöllinen leikkaava purenta. Tämä on aiheuttanut erilaisia tulkintoja siitä, miten karvattomien yksilöiden hammaspuutoksiin tulisi suhtautua. Science 12.9.2008 julkaistussa artikkelissa (kirjoittajina mm. H Lohi ja K. Sainio) "A Mutation in Hairless Dogs Implicates FOXI3 in Ectodermal Development" todetaan, että karvattomien koirien fenotyyppi (CED, Canine Ectodermal dysplasia) aiheuttaa epänormaalisti muodostuneita tai puuttuneita hampaita. Rotumääritelmään lisättiin vuoden 2021 lopulla lause, jossa todetaan karvattomalla muunnoksella esiintyvän alkukantaisena piirteenä eteenpäin suuntautuvia kulmahampaita, eikä niiden hammaspuutoksista tulisi rankaista.

Vuonna 2015 järjestetyiden jalostustarkastusten yhteenvedossa todetaan, että tarkastetuista 99 koirasta suurimmalla osalla (>70%) oli rotumääritelmän mukainen purenta ja molemmilla variaatioilla (karvaton ja puuterihuisku) esiintyi yhtä paljon purentavikoja. Rotuyhdistyksen loppuvuonna 2021 julkaiseman terveyskyselyn 123 vastauksesta 97 (lähes 79%) kiinanharjakoiralla todetaan olevan leikkaava saksipurenta, näistä 37 on karvallisista ja 60 karvattomia yksilöistä, joista 6 on vastattu olevan liikakarvaisia karvattomia. Purentavikoja kyselyssä on raportoitu 13 nakulle (3 x alapurenta, 1 x yläpurenta, 9 x tasapurenta) ja 8 puuterihuiskulle (1 x vino purenta, 7 x tasapurenta).

Sen sijaan hammaspuutoksissa variaatioiden välillä oli selkeä ero. Kaikilla jalostustarkastusten yhteenvedossa mukana olleilla puuterihuiskuilla oli kaikki kulmahampaat, mutta 41%:lla karvattomista yksilöistä puuttui yksi tai useampi kulmahammas. Karvattomista yksilöistä vain 29%:lla kaikki kulmahampaat olivat vaihtuneet pysyviksi hampaiksi. Etuhampaiden osalta puutereista 88%:lla ja karvattomista 68%:lla oli tädet 12 hammasta ja muutamilla karvattomilla yksilöillä löytyi ylimääräisiä etuhampaita. Hampaista oli poistettu 11%:lta raportin koirista mukaan lukien niin terveydelliset kuin pentuajan maitohampaiden poistot.

Terveyskyselyn yhteenvedon tulokset ovat samansuuntaiset. Karvattomista yksilöistä yli 90%:lla oli vastattu olevan hammaspuutoksia. 12 vastauksessa kerrottiin nakun kaikkien kulmahampaiden olevan maitohampaita ja näitä pysyviksi hampaiksi vaihtumattomia "maitoja" oli jäljellä edelleen jopa 15-vuotiaiden yksilöiden suussa. Karvattomista 48%:lla molemmat yläkulmahampaat ja 72%:lla molemmat alakulmahampaat olivat vaihtuneet pysyviksi hampaiksi. 55 nakulla (70%) oli vastattu olevan 6 yläetuhammasta ja 62 nakulla (78%) kaikki 6 alaetuhammasta.

Noin 70%:lla puuterihuiskuja kerrottiin olevan täysi hampaisto, mutta 30%:lla karvallisistakin yksilöistä oli vastattu olevan hammaspuutoksia. Puutereilla oli vastattu kolmella yksilöllä olevan puutoksia yläetuhampaissa ja neljällä alaetuhampaissa. Välihammaspuutoksia oli kirjattu kaikkiaan 16 yksilölle, joista 5:ltä ne oli poistettu kirurgisesti. Toki huomioitavaa on, että kyselyssä oli mukana jopa 15-vuotiaita koiria. Tämän lisäksi ei voida olettaa, että kaikki vastaajat osaavat luotettavasti ilmoittaa koiransa hammaspuutoksia. Vastauksissa 5 koiralta ei oltu vastattu edes minkälainen purenta koiralla

on ja yhdelle puuterille oli raportoitu hammaspuutoksia sekä maitokulmahampaita, mitkä ovat tyypillisiä karvattomille yksilöille.

Liika karvaisuus karvattomilla yksilöillä sekä iho-ongelmat

Rotumääritelmän mukaisella karvattomalla kiinanharjakoiralla on sileä ja pehmeä karvaton runko, joka tuntuu koskettaessa lämpimältä. Rungossa ei tulisi olla suuria karvalaikkuja, mutta pään päällä on harja, joka ulottuu jonkin matkaa niskaan ja on mieluiten pitkä ja runsas, joskin myös niukka harja on yhtä hyväksyttävä. Ihannetapauksessa harja alkaa otsapenkereestä jatkuen ja kaveten niskaan. Lisäksi varpaita peittää sukat ja hännässä on plyymi.

Jalostustarkastuksissa karvattomien koirien karvaisuutta suhteessa rotumääritelmään arvioidaan asteikolla 1-4, jossa 1 tarkoittaa rotumääritelmän mukaista ja karvaisuusastetta 4 olevalla koiralla kasvaa virheellistä runkokarvaa lähes kauttaaltaan kaikkialla rungossa, ja sillä on vain karvattomia laikkuja päinvastoin kuin rotumääritelmä sanoo. Vuoden 2015 jalostustarkastuksiin osallistui 34 karvatonta narttua ja 24 urosta. Narttujen karvaisuuden keskiarvo oli 2,9 ja urosten 2,8. Asteikon arvon yksi sai, eli rotumääritelmää vastasi vain 9% nartuista ja 4% uroksista. Suurin osa (40%) karvattomista yksilöistä molemmissa sukupuolissa oli arvioitu karvaisuudeltaan asteeseen 3.

Kiinanharjakoirat oli aiemmin katsottu Pohjoismaisen Kennelunionin toimesta rotukohtaisesti tarkkailtavaksi roduksi, koskien karvattomien yksilöiden kohdalla esiintyvää epäeettistä karvanpoistoa pyrkimyksenä esittää koirat näyttelyissä rotumääritelmän mukaisina. Kiinanharjakoirissa esiintyy liikakarvaisuutta, jolloin rungossa kasvaa ei-toivottua karvaa enemmän kuin rotumääritelmän sallimina pieninä karvalaikkuina. Käytössä olleiden RKO-raporttien mukaan epäeettistä karvanpoistoa esiintyy 17-38 prosentissa kaikista näyttelyistä mutta vain noin 1-2 prosentilla näyttelyissä esitetyistä kiinanharjakoirista. Vapaamuotoisista kommenteista tulee kuitenkin ilmi, että osa tuomareista on raportoinut yleisesti iho-ongelmia mikä vääristää tulkintaa. Rotu poistettiin tarkkailtavien rotujen listalta vuoden 2024 alussa.

Jalostustarkastukset 2015 -yhteenvedossa todetaan, että osalla tarkastetuista karvattomista yksilöistä oli jäänyt ihon kunnon arviointi kaavakkeesta pois. Arvioiduista koirista noin puolella (49%) ihon kunto arvioitiin erinomaiseksi. 45%:lla karvattomista yksilöistä oli vähäisiä mustapäitä ja 6%:lla todettiin olevan selviä iho-ongelmia. Raportissa todettiin myös, että jossain määrin on todettavissa, että mitä karvaisempi koiran iho on, sitä paremman kuntoinen se on. Tarkasteltavien koirien vähäisyyden vuoksi ei kuitenkaan voida tehdä luotettavia johtopäätöksiä.

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Taulukko 17. Kuolinsyytilasto

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Hengitystiesairaus	10 vuotta 5 kuukautta	17
Hermostollinen sairaus	8 vuotta 2 kuukautta	18
Iho- ja korvasairaudet	7 vuotta 8 kuukautta	17
Immunologinen sairaus	6 vuotta 2 kuukautta	14
Kadonnut	3 vuotta 3 kuukautta	8
Kasvainsairaudet, syöpä	11 vuotta 0 kuukautta	125
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	9 vuotta 4 kuukautta	35
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	10 vuotta 1 kuukautta	81
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	5 vuotta 6 kuukautta	31
Luusto- ja nivelsairaus	5 vuotta 6 kuukautta	26
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	8 vuotta 10 kuukautta	37
Muu sairaus, jota ei ole listalla	7 vuotta 6 kuukautta	91
Pennun synnyynnäinen vika tai epämuodostuma	0 vuotta 4 kuukautta	7
Selkäsairaus	6 vuotta 6 kuukautta	40
Silmäsairaus	7 vuotta 6 kuukautta	43
Sisäeritysrauhasten sairaus	9 vuotta 7 kuukautta	9
Sydänsairaus	10 vuotta 9 kuukautta	161
Synnytysvaikeus	4 vuotta 11 kuukautta	1
Tapaturma tai liikennevahinko	4 vuotta 10 kuukautta	73
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	13 vuotta 8 kuukautta	333
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	9 vuotta 6 kuukautta	44
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	9 vuotta 5 kuukautta	301
Kaikki yhteensä	9 vuotta 11 kuukautta	1512

Taulukon tiedot Suomen Kennelliitto ry:n jalostustietojärjestelmästä 01/2025

Yleisin kiinanharjakoirien tilastoitu kuolinsyy on vanhuus (333kpl). Seuraavaksi yleisimpänä kuolinsyy on "ei ole ilmoitettu" (301kpl). Keskeisiksi sairauksiksi nousevat tilastojen valossa sydänsairaudet (161kpl) sekä kasvainsairaudet kuten syöpä (125kpl).

Voidaan olettaa, että läheskään kaikki edesmenneiden kiinanharjakoirien omistajat eivät ole ilmoittaneet Suomen Kennelliiton rekisteriin koiransa kuolemaa eikä kuolinsyytä. Taulukon tiedot eivät todennäköisesti anna täyttä kuvaa kuolleiden kiinanharjakoirien määrästä eikä kuolemien syystä.

4.3.4 Lisääntyminen

Keskimääräinen pentuekoko

Vuosien 2014-2023 välisenä ajanjaksona kiinanharjakoirien keskimääräinen pentuekoko on vaihdellut 3,9 pennun ja 4,6 pennun välillä. Vuosien 2004-2013 välisenä ajanjaksona keskimääräinen pentuekoko on vaihdellut 3,8 pennun ja 4,3 pennun välillä.

Näiden lukujen valossa voidaan todeta, että pentueiden keskimääräinen pentumäärä on pysynyt pitkällä aikavälillä tarkasteltuna varsin tasaisena eikä minkään vuoden osalta voida todeta suurempaa poikkeamaa.

Astumisvaikeudet

Rodulla ei ole raportoituja astumisvaikeuksia.

Tiinehtymisvaikeudet

Vuoden 2021 terveystarkastuksen nartuista 36:lla oli teetetty pentuja. Viiden nartun kerrottiin jääneen astuttamisen jälkeen tyhjäksi kerran ja kahden kerrottiin jääneen tyhjäksi kaksi tai useamman kerran.

Synnytysongelmat

Terveystarkastuksen vastauksista kolmella nartulla kerrottiin olleen synnytysongelmia. Ongelmiksi oli kirjattu mm. iso kuollut tai perätilassa oleva pentu.

Pentujen hoitamiseen liittyvät ongelmat nartuilla

Kiinanharjakoirilla ei ole tilastoitua tietoa pentujen hoitamiseen liittyvistä ongelmista nartuilla.

Pentukuolleisuus

Terveystarkastukseen vastanneista yhdeksän kertoi, että pentueisiin on syntynyt kuolleita pentuja. Kahdeksan vastaajaa kertoi, että elossa syntyneitä pentuja on kuollut ennen luovutusikää. Vastausten perusteella pentukuolleisuus on rodussa vähäistä.

Synnytysviat ja epämuodostumat

Terveystarkastuksen mukaan pennuilla on havaittu seuraavia vikoja tai epämuodostumia: häntämutka, sininen silmä tai silmät, skin flap, kuivasilmä, virtsalla ei poistumisaukkoa sekä puuttuva korvakäytävä. Vain 12 vastaajaa 128:sta raportoi pennuilla todetun synnytysviasta vikoja ja/tai epämuodostumia.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Ulkomuotoon liittyvät anatomiset piirteet, jotka altistavat rodun yksilöt sairauksille tai lisääntymis- ja hyvinvointiongelmille

Kiinanharjakoiran rotumääritelmässä ei ole mainittuna sellaisia anatomisia piirteitä, jotka altistavat sairauksille tai lisääntymis- ja hyvinvointiongelmille. FCI:n rotumääritelmäohje jo sanoo, että ”jalostukseen tulee käyttää vain toiminnallisesti ja kliinisesti terveitä, rakenteeltaan rodunomaisia koiria”. Suomen Kennelliitto on laatinut rotumääritelmiä täydentämään rotukohtaiset ohjeet liioiteltujen piirteiden huomioimisesta ulkomuotoarvostelussa, sillä rotumääritelmät eivät kuvaile liioiteltuja piirteitä mutta niissä käytetyt sanamuodot voivat altistaa suosimaan sellaisia rodun yksityiskohtia, jotka saattavat altistaa yksilöitä ongelmille. Rotukohtaisilla ohjeilla halutaan kiinnittää huomiota riskikohteisiin tarkoituksena lisätä tietoisuutta äärityyppien suosimisen riskeistä. Ohjeessa sanotaan muun muassa, että kaikkien koirien tulee olla hyvässä lihaskunnossa, eivätkä ne saa olla liian laihoja tai lihavia.

Kun puhutaan kiinanharjakoirien lisääntymiseen vaikuttavista asioista, on tärkeää ottaa huomioon rodussa esiintyvä karvattomuus ja sen geneettinen vaikutus. Katja Laurilan kirjoittamassa pääosin Science 12.9.2008 julkaistuun artikkeliin (kirjoittajina mm. H Lohi ja K. Sainio) ”A Mutation in Hairless Dogs Implicates FOXI3 in Ectodermal Development” perustuvassa tekstissä ”Karvattomuuden salat aukeamassa” kerrotaan, että kiinanharjakoirillakin esiintyvän karvattomuuden ajatellaan olevan koirien ektodermaalista dysplasiaa. Ihmisillä esiintyessään oireyhtymä on harvinainen ja periytyvyys on sukupuolikromosomeihin kytkeytyvä, toisin kuin karvattomuus rodulla. CED:n (canine ectodermal dysplasia) periytymistä tarkkailtaessa on tiedostettava, että geenin on todettu olevan semidominantti,

jolloin se peittää alleen resessiiviset ominaisuudet mutta koska se ei dominoi täydellisesti, voi geneettisesti karvatonkin koira olla hyvin karvainen mikä tekee joskus vaikeaksi määrittää, onko rodun edustaja karvaton vai karvallinen.

Karvattomuutta aiheuttavan geenin ominaisuuksien vuoksi, mikäli alkio on saanut sekä isältä että emältä niin kutsutun "nakugeenin", tällainen alkio ei kehity vaan imeytyy jo kohdussa emän verenkiertoon aiheuttamatta haittaa niin emälle kuin muille pennuillekaan. Laurilan artikkelissa todetaan, että "Kaksi kopiota karvattomuusgeenistä on todettu olevan letaali eli tappava". KoiraNetin tilastoihin pohjautuen kiinanharjakoirien keskimääräinen pentuekoko on Jalostuksen tavoiteohjelman tarkastelujaksolla vaihdellut vuosittain 3,7-4,6 pennun välillä, mikä on melko normaali pentuekoko kääpiökoiralle tilastojen valossa. Rotumääritelmän mukaisesti rodun yksilöillä tulisi olla pitkä runko ja lihaksikas pyöristynyt lantio jonka valossa nartuilla tulisi olla hyvin tilaa pennuille ja hyvät mahdollisuudet synnyttää luonnollisesti. Kun pennuillakin tulisi olla pitkälinjainen ja melko kapea pää on loogista, että rodussa raportoidaan vähän synnytyso ongelmia.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Keskeisimmät ongelmakohdat

Rodulla on samantyyppisiä ongelmia terveydessä kuin muillakin pienikokoisilla seurakoirilla. Kiinanharjakoirilla useimmiten esiintyy silmäsairauksista ylimääräisiä tai vääräasentoisia ripsiä sekä nimellä "muu verkkokalvon sairaus" kirjattavaa pigmentary chorioretinopatiaa eli perinnölliseksi oletettua verkkokalvon rappeumaa. Viime vuosina luustosairauksissa on keskitytty selkäsairauksiin, johon liittyvän tutkimuksen tuloksien perusteella jopa 96%:lla rodun testatuista edustajista on kohonnut riski sairastua välilevyrappeumaan. Erityisesti jalostukseen käytettäville kiinanharjakoirille on edelleen syytä tehdä jalostusohjesääntöjen suosittelemat terveystutkimukset.

Kiinanharjakoirilla ei ole vertailukelpoista tilastotietoa lisääntymisen ongelmien osalta. Karvattomuutta aiheuttavan geenin on rodulla todettu olevan letaali ja tähän ollaan tarttumassa uuden eläinten hyvinvointilain sekä tulevan jalostusasetuksen myötä, eikä jatkossa ole todennäköisesti mahdollista yhdistää kahta karvatonta yksilöä.

Ongelmien mahdollisia syitä

Jalostuksellisia valinnoilla voidaan vaikuttaa niihin sairauksiin ja vikoihin, joiden tausta on perinnöllinen.

4.4. Ulkomuoto

4.4.1 Rotumääritelmä

Ryhmä: 9

FCI:n numero: 288

Hyväksytty: FCI 15.9.2021

Kennelliitto 4.4.2022

Alkuperämaa: Kiina

Vastuumaa: Iso-Britannia

KÄYTTÖTARKOITUS: Seurakoiria.

FCI:N LUOKITUS: Ryhmä 9 seura- ja kääpiökoirat alaryhmä 4 karvattomat rodut Käyttökoetulosta ei vaadita.

LYHYT HISTORIAOSUUS: Kiinanharjakoira on kaksi muunnosta: karvaton ja karvainen "puuterihuisku" (powder puff). Karvattomalla muunnoksella on pään päällä harja, joka ulottuu jonkin matkaa niskaan, varpaita peittävät sukat sekä plyymi hännässä. Muu osa runkoa on karvaton. Puuterihuisku-muunnoksella on kauttaaltaan pitkä, pehmeä, harsomainen karvapeite. Vaikka rodun alkuperän määrittäminen onkin vaikeaa, kerrotaan että Kiinan Han-dynastian perheet omistivat näitä koiria. Noihin aikoihin kiinanharjakoirat kehittyivät aarteiden vartijoiksi ja suurempi, raskaampi muunnos myös metsästyskoiraksi. Niitä esitettiin näyttelyissä Amerikassa 1885–1926, mutta ne olivat harvinaisia vielä noin viidenkymmenen vuoden ajan.

YLEISVAIKUTELMA: Pieni, toimelias ja viehkeä koira. Luustoltaan sirosta keskivahvaan. Sileä, karvaton runko, karvaa ainoastaan kypälissä, päässä ja hännässä; vaihtoehtoisesti pehmeä, harsomainen karvapeite. Rodussa on kaksi selvästi erilaista tyyppiä: kaurismainen, jalo ja siroluustoinen sekä tiiviimpi, luustoltaan ja rungoltaan vankempi.

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE: Iloinen, ei koskaan vihainen.

PÄÄ: Sileä, ei liikaa ryppyjä. Kallo ja kuono-osa yhtä pitkät. Pään yleisvaikutelma viehkeä, ilme valpas.

Kallo: Hieman kaartuva ja pitkänomainen.

Otsapenger: Vähäinen, ei liioiteltu.

Kirsu: Rodulle tyypillisesti kirsu on kapea kuten kuonokin. Kaikki kirsun värit hyväksytään.

Kuono: Loivasti kapeneva mutta ei koskaan suippo, kuiva, ei riippuvia huulia.

Huulet: Tiiviit ja ohuet.

Leuat / purenta: Leuat voimakkaat, täydellinen ja säännöllinen leikkaava purenta, ts. yläleuan etuhampaat koskettavat tiiviisti alaetuhampaiden pintaa; hampaat ovat kohtisuorassa leukoihin nähden. Karvattomalla muunnoksella esiintyy alkukantaisena piirteenä eteenpäin suuntautuvat kulmahampaat, eikä hammaspuutoksista tule rankaista.

Posket: Kuivat, meislautuneet ja litteät, kuono-osaa kohti kapenevat.

Silmät: Niin tummat että näyttävät mustilta. Valkuaista näkyy hieman tai ei lainkaan. Keskikokoiset, mantelinmuotoiset ja etäällä toisistaan.

Korvat: Matalalle kiinnittyneet; korvan tyven korkein kohta silmän ulkokulman tasalla. Suuret ja pystyt, hapsuiset tai hapsuttomat. "Puterihuiskuilla" sallitaan luppakorvat.

KAULA: Kuiva, ei löysää kaulanahkaa; pitkä, sulautuu kauniisti voimakkaisiin lapoihin. Koiran liikkuessa pystyasentoinen, lievästi kaareutuva.

RUNKO: Keskipitkä tai pitkä, notkea.

Selkä: Vaakasuora.

Lanne: Tiivis.

Lantio: Kauniisti pyöristynyt ja lihaksikas.

Rintakehä: Melko leveä ja syvä, ei tynnyrimäinen. Rintalasta ei esiin työntyvä. Rintakehä ulottuu kyynärpäihin.

Alalinja ja vatsa: Kohtalaisen ylösvetäytyvä.

HÄNTÄ: Korkealle kiinnittynyt, liikkeessä korkea-asentoinen tai selkälinjan jatkeena. Pitkä ja kapeneva, melko suora, ei kiertyvä eikä kummallekaan sivulle kaartuva, levossa laskeutuu luonnollisesti alas. Häntäplyymi pitkä ja runsas, rajoittuu hännän viimeiseen kahteen kolmannekseen. Niukka häntäplyymi hyväksytään.

RAAJAT

ETURAAJAT:

Yleisvaikutelma: Raajat pitkät ja sirot, hyvin rungon alla.

Lavat: Kuivat, kapeat ja viistot.

Kyynärpäät: Tiiviisti rungonmyötäiset.

Välikämmenet: Sirot, voimakkaat, lähes pystysuorat.

Etukäpälät: Pitkät, kapeat jäniksenkäpälät. Kynnet kohtuullisen pituiset ja minkä väriset tahansa.

”Sukat” mieluiten vain varpaissa, eivät saa ulottua rannenivelen yläpuolelle. Käpälät eivät sisä- eivätkä ulkokierteiset.

TAKARAAJAT:

Yleisvaikutelma: Takaraajat etäällä toisistaan. Kulmaukset sellaiset, että selkälinja on vaakasuora.

Polvet ja sääret: Polvet ovat tiiviit, pitkät sääret sulautuvat kauniisti kintereisiin.

Välijalat: Matalat kintereet.

Takakäpälät: Kuten etukäpälät.

LIIKKEET: Pitkät, sulavat ja tyylikkää. Hyvä askelpituus ja takaraajan työntö.

IHO: Sileä ja pehmeä, koskettaessa tuntuu lämpimältä.

KARVAPEITE:

Karva: Rungossa ei suuria karvalaikkuja. Harja mieluiten pitkä ja runsas, myös niukka harja hyväksytään.

Ihannetapauksessa harja alkaa otsapenkereestä ja jatkuu kaveten niskaan. ”Puuterihuiskulla” on aluskarva ja pehmeä, pitkä harsomainen peitinkarva.

Väri: Kaikki värit ja väriyhdistelmät sallitaan.

KOKO: Ihannesäkäkorkeus: Urokset 28–33 cm Nartut 23–30 cm.

VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellä mainituista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen ja sen vaikutukseen koiran terveyteen ja hyvinvointiin.

HYLKÄÄVÄT VIRHEET:

- Vihaisuus tai liiallinen arkuus
- Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen

HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittynyttä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin.

Jalostukseen tulee käyttää vain toiminnallisesti ja kliinisesti terveitä, rakenteeltaan rodunomaisia koiria.

4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset

Rodun koirien näyttelykäynnit vuosina 2014-2023

Alla olevasta taulukosta ilmenevät kiinanharjakoirien näyttelykäyntien lukumäärät yhteensä ja näyttelyissä saavutettujen arvosanojen jakaumat Suomessa kymmenen vuoden ajalta.

Taulukko 18. Näyttelytulokset 2014-2023

2014	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Yhteensä	1228	332	48	4	3	3	1618
2015	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Yhteensä	1071	286	53	7	1	5	1618
2016	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä

Yhteensä	1201	364	51	2	4	4	1626
2017	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Yhteensä	1030	259	46	3	3	5	1346
2018	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Yhteensä	904	225	27	2	1	4	1163
2019	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Yhteensä	987	225	30	3	5	4	1254
2020	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Yhteensä	259	69	10	2	1	2	343
2021	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Yhteensä	555	100	12	1	3	1	672
2022	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Yhteensä	956	212	28	1	1	2	1200
2023	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Yhteensä	934	213	24	1	4	2	1178

Taulukon tiedot Suomen Kennelliitto ry:n jalostustietojärjestelmästä 08/2024

Taulukon perusteella voidaan todeta kiinanharjakoirien näyttelykäyntien määrän olleen aktiivista siten, että tarkastelujakson suurin näyttelykäyntien määrä on ollut vuonna 2016, jolloin rodun edustajat saivat kaikkiaan 1626 näyttelytulosta. Näistä näyttelykäynneistä 0,5% on saanut laatuarvostelun HYL (hylätty) tai sitä ei ole voitu arvostella ja koiralle on annettu maininta EVA. Pienin näyttelykäyntien määrä on ollut vuonna 2020, jolloin COVID-19 takia peruutettiin useita näyttelyitä. 2020 rodun edustajat saivat Suomessa kaikkiaan vain 343 tulosta, joista noin 0,9% koirista joko ei voitu arvostella tai hylättiin.

Koiranäyttelysääntöjen mukaan ei voida arvostella maininta annetaan koiralle, jonka: "liikkeitä on mahdoton arvostella tai joka jatkuvasti välttelee tuomarin käsittelyä ja tekee mahdottomaksi tarkastaa purennan ja hampaat, rakenteen, hännän tai kivekset, jolla on havaittavissa jälkiä vilpin yritykseltä näyttävistä toimenpiteistä tai käsittelyistä tai tuomarilla on syytä epäillä, että koiralla olevaa vikaa on korjailtu". Hylätty taas tulee antaa koiralle, joka: "ei tyypiltään tai ulkomuodoltaan vastaa rotumääritelmää, jonka käytös ei ole rotumääritelmän mukainen, joka on selvästi vihainen, jolla on kivespuutos tai epänormaali kivekset, vakavaa poikkeavuutta purennassa tai leuoissa, jonka väri tai karvan laatu ei ole rotumääritelmän mukainen tai joka osoittaa selvästi merkkejä albinismista. Tämä lautupalkinto voidaan antaa myös koiralle, joka ei vaikuta terveeltä. Sen lisäksi se voidaan antaa koiralle, jolla on rotumääritelmässä mainittu hylkäävä virhe".

Alla olevasta taulukosta ilmenevät kiinanharjakoirien saamien eri laatuarvostelujen prosenttiosuudet luokittain Suomessa järjestetyissä virallisissa koiranäyttelyissä vuosina 2014-2023.

Taulukko 19. Laatuarvostelut prosenttiosuuksittain 2014-2023

2014-2023	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Pentuluokka 7-9 kk	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0 tulosta
Junioriluokka	70% (2384 tulosta)	26% (889 tulosta)	4% (121 tulosta)	0% (5 tulosta)	0% (9 tulosta)	0% (13 tulosta)	3421 tulosta
Nuorten luokka	75% (1297 tulosta)	21% (358 tulosta)	4% (63 tulosta)	0% (5 tulosta)	0% (7 tulosta)	1% (9 tulosta)	1739 tulosta

Avoin luokka	69% (2092 tulosta)	26% (774 tulosta)	4% (126 tulosta)	0% (14 tulosta)	0% (8 tulosta)	0% (7 tulosta)	3021 tulosta
Käyttöluokka	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0 tulosta
Valioluokka	93% (2376 tulosta)	7% (168 tulosta)	0% (9 tulosta)	0% (1 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (2 tulosta)	2556 tulosta
Veteraaniluokka	90% (976 tulosta)	9% (96 tulosta)	1% (10 tulosta)	0% (1 tulosta)	0% (2 tulosta)	0% (1 tulosta)	1086 tulosta
Yhteensä	77% (9125 tulosta)	19% (2285 tulosta)	3% (329 tulosta)	0% (26 tulosta)	0% (26 tulosta)	0% (32 tulosta)	11823 tulosta

Taulukon tiedot Suomen Kennelliitto ry:n jalostustietojärjestelmästä 08/2024

Vuosina 2014-2023 rodun yksilöt saavuttivat näyttelyissä yhteensä 11823 laatuarvostelua, joista esitetyssä tarkkuudessa 26kpl (0%) oli laatuarvostelu HYL tai EVA. Eniten ei voida arvostella ja hylätty tuloksia on annettu junioriluokan koirille.

Koiranäyttelysäännöissä kerrotaan, että laatuarvostelu erinomainen voidaan antaa koiralle, joka: "on hyvin lähellä rotumääritelmän ihannetta, joka esitetään erinomaisessa kunnossa, jolla on tasapainoinen käyttäytyminen, joka on korkealuokkainen ja joka on olemukseltaan erinomainen". Lautupalkinto erittäin hyvä taas voidaan antaa koiralle, joka: "omaa rodulle tyypilliset piirteet, jolla on tasapainoinen rakenne, ja joka on hyvässä kunnossa. Muutama vähäinen virhe voidaan sallia, mutta ei rakenteellisia virheitä. Tämä lautupalkinto voidaan antaa vain tasokkaalle koiralle."

96% näyttelyissä jaetuista laatuarvosteluista rodun edustajille olivat joko ERI (erinomainen) tai EH (erittäin hyvä) riippumatta siitä, missä luokassa yksilö on esiintynyt. Voidaan siis tilastojen valossa todeta, että ylivoimainen enemmistö Suomen koiranäyttelyissä esitetyistä kiinanharjakoirista on tasokkaita rotunsa edustajia, joilla on tasapainoinen rakenne ja ne esitetään hyvässä kunnossa. Tarkemmin tilastoja tutkittaessa voidaan todeta, että erityisesti valio- ja veteraaniluokkien koirat on arvioitu korkealuokkaisiksi niiltä ominaisuuksilta, joita koiranäyttelyissä arvioidaan. Veteraaneista 90% on palkittu laatuarvosanalla ERI ja valioluokan koirista jopa 93%.

Laatuarvostelu hyvä annetaan koiranäyttelysääntöjen mukaan koiralle, joka on rodulle tyypillinen, mutta sillä on selkeitä virheitä. Tyydyttävä laatuarvostelu taas voidaan antaa koiralle, joka vastaa rotuaan, vaikka sen fyysisessä kunnossa on toivomisen varaa tai se ei omaa rodulle yleisesti miellettyjä piirteitä. Vuosina 2014-2023 kiinanharjakoirille jaettiin näyttelyissä yhteensä 329 laatuarvostelua hyvä (3% kaikista laatuarvosanoista) ja 26 laatuarvostelua tyydyttävä (0% kaikista laatuarvosanoista). Puolet arvosanoista tyydyttävä jaettiin avoimessa luokassa, samoin suurin osa (126kpl / 4% avoimen luokan laatuarvosteluista) arvosanoista hyvä.

Rodun koirien jalostustarkastukset

Suomen Kiinanharjakoirat Ry:n jalostustoimikunta on järjestänyt jalostustarkastuksia vuodesta 2005 alkaen ja niille on laadittu jalostustarkastussäännöt. Tarkastuksen suorittaa kaksi yhdistyksen pätevöimää jalostustarkastajaa yhdessä rodun oikeudet omaavan ulkomuototuomarin kanssa.

Tarkastukseen tuotavan kiinanharjakoiran on oltava vähintään 18 kuukauden ikäinen.

Jalostustarkastusten avulla voidaan seurata rodun tilannetta rotutyypillisten ominaisuuksien osalta.

Koiran ominaisuudet tarkastetaan perustuen FCI:n kiinanharjakoiran rotumääritelmään ja jokainen ominaisuus arvioidaan asteikolla 1-4, jossa 1 = rotumääritelmän mukainen ja 4 = poikkeava / vakava sairaus tai vika. Joillakin ominaisuuksilla on kertoimia, sillä niitä on haluttu rotuyhdistyksen puolelta painottaa. Tällaisia kohtia ovat luonne, säkäkorkeus, turkinlaatu ja karvattomien karvaisuusaste sekä selkä, lantio ja pää. Lopuksi koiralle lasketaan kokonaispisteet, jotka voivat olla kirjoittamisen aikaan

voimassa olevien sääntöjen mukaan välillä 30-133 pistettä ja mitä vähemmän koira kokonaisuudessaan pisteitä saa, sitä lähempänä sen on arvioitu olevan rotumääritelmää.

Jalostustarkastuksia on järjestetty vuodesta 2005 alkaen ja viimeisin tarkastus on järjestetty vuonna 2018. Niihin on osallistunut yhdistyksen Harjakoira -lehdistä kerättyjen tietojen perusteella vuosien saatossa yhteensä 189 rodun edustajaa, näistä 26 on tarkastettu vuonna 2005 ja 53 vuonna 2006. Tämän jälkeen tarkastuksissa oli pitkä tauko kunnes 2015 jalostustarkastettiin yhteensä 99 kiinanharjakoiraa ja vuonna 2018 järjestettiin yksi tarkastus, johon osallistui 11 koiraa. 177 koiraa on saanut tuloksen hyväksytään jalostukseen tai hyväksytään ohjeistuksen ja 12 koiraa on saanut tuloksen ei suositella jalostukseen. Ei suositella jalostukseen -lausunto voidaan antaa tarkastetulle koiralle esimerkiksi mikäli koira saa luonteesta huonoimmat mahdolliset pisteet, uroksella ei ole normaaleja kiveksiä, koiralla havaitaan sininen / siniset silmät tai synnyynäinen häntämutka tai jos koiralla on niin vakava purentavirhe, että se haittaa koiran elämää. Vuoden 2015 jalostustarkastuksista on tehty yksityiskohtainen yhteenveto, jota on käytetty tämän jalostuksen tavoiteohjelmaversion lähteenä.

4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Kiinanharjakoira on seura- ja kääpiökoirien ryhmään kuuluva rotu, jonka alkuperäinen rotumääritelmä on vuodelta 1972. Rotumääritelmässä kerrotaan, että rodussa on kaksi selvästi erilaista tyyppiä: kaurismainen, jalo ja siroluustoinen sekä tiiviimpi, luustoltaan ja rungoltaan vankempi tyyppi jota kutsutaan nimellä cobby. Näitä tyyppejä ei kuitenkaan kuvailla sen tarkemmin rotumääritelmän tekstissä. On oletettu, että alkuperäinen rotumääritelmä on kirjoitettu kauristyyppisestä koirasta ja se onkin hyvä ottaa huomioon tekstiä tulkitessa. Nykypäivän kiinanharjakoirat ovat pääosin näiden kahden tyyppin sekoituksia, mutta kaksi toisistaan poikkeavaa tyyppiä selittää rodussa ilmenevää tyyppin vaihtelua.

Tyyppin lisäksi kiinanharjakoira voidaan jakaa kahteen myös karvanlaadun mukaisesti, sillä rodussa on rotumääritelmään perustuen kaksi muunnosta; karvaton ja karvainen "puuterihuisku" (powder puff). Karvattomuus on geneettinen ominaisuus, jolla on vaikutuksia muun muassa karvattomien yksilöiden hampaistoon. Tämä on asia, joka on syytä huomioida, kun puhutaan rotumääritelmän kohdista, jotka mahdollisesti voivat altistaa koiria hyvinvoinnin ongelmille. Rotukohtaisten ohjeiden kaikkia rotuja koskevissa osioissa sanotaan, että kaikilla koirilla tulee olla terveet hampaat ja rotumääritelmän mukainen, toimiva purenta. Kiinanharjakoiran karvattomalla muunnoksella voi rotumääritelmän mukaan esiintyä eteenpäin suuntautuvia kulmahampaita, mutta ne eivät koskaan saa vahingoittaa ikeniä. Ikenissä näkyvät merkit vammoista, ärsytyksestä tai vaurioista voivat olla kliinisiä merkkejä terveysongelmista ja niihin tulee suhtautua kuten muillakin roduilla. Samassa ohjeessa mainitaan myös, että jokaisella koiralla tulee olla terve iho, jossa ei näy ärsytyksen merkkejä.

4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista

Keskeisimmät ongelmakohdat

Vuoden 2015 jalostustarkastuksien yhteenvedossa todetaan, että kiinanharjakoirat ovat keskimäärin kookkaampia kuin mitä rotumääritelmä sanoo ihanteeksi. Toki 99 koiran otanta on pieni, mutta sillä katsotaan voivan nähdä tiettyä suuntausta. Narttujen ihannekorkeus rotumääritelmässä on 23-30cm ja yhteenvedossa narttujen keskimääräinen koko on 30,8cm (keskihajonta 1,8). Urokset pääsivät hieman lähemmäs ihannekorkeutta 28-33cm kesikokorkeuden ollessa 33,5cm (keskihajonta 2,1).

Yksi tunnetuimpia karvattomien rotujen ongelmia on hampaiden epämuodostumat, sekä hammaspuutokset. Vuonna 2021 rotumääritelmään tuli muutos, jossa sanotaan että karvattomalla kiinanharjakoiralla esiintyy alkukantaisena piirteensä ns. syöksyhampaita eli eteenpäin osoittavia kulmahampaita eikä hammaspuutoksista nakuilla tulisi rangaista näyttelyissä. Rodun karvattomuuteen liittyviä geenejä ei vielä täysin tunneta, jolloin ei myöskään voida varmuudella sanoa miten nämä geenit vaikuttavat hampaisiin. Tämän vuoksi normaalimpien hampaiden jalostaminen on hankalaa ja

kenties mahdotonta sillä geenit toimivat omalla tavallaan. Jalostustarkastuksista kerättyjen tilastojen mukaan arviolta lähes puolelta karvattomista yksilöistä puuttuu vähintään yksi kulmahammas ja vain 29% vuonna 2015 tarkastetuista nakuista oli kaikki kulmahampaat vaihtuneet pysyviksi hampaiksi. Näillä karvattomista kiinanharjakoirista, joilla kaikki kulmahampaat olivat vaihtuneet oli runkokarvan määrä keskimäärin 3,3 asteikolla 1-4 ja pienikin otanta näyttää suuntaa sille, että karvaisuus ja hampaat olisivat yhteydessä toisiinsa.

Pohjoismainen Kennelunioni on laatinut Rotukohtaiset ohjeet (RKO) liioiteltujen piirteiden huomioimisesta ulkomuotoarvostelussa, jotka kiinnittävät huomiota rotutyypin liittyviin tarkkailtaviin riskikohteisiin. Kaikkia rotuja koskevasta osiosta kiinanharjakoiria koskee erityisesti kohta, jossa puhutaan ihosta ja turkista. Kohdassa painotetaan, että kaikilla koirilla tulee olla terve iho, jossa ei näy merkkejä ärsytyksestä. Kiinanharjakoiran karvaton muunnos oli aiemmin asetettu tarkkailtavien rotujen listalle sillä perusteella, että koirien kunnostamista näyttelyyn on syytä tarkkailla. Jalostuksen tavoiteohjelman kirjoittamisen aikaan yhdistyksellä oli käytettävissään 196 näyttelyn RKO-raportit vuosilta 2015-2022. Näissä näyttelyissä oli arvosteltu yhteensä 4305 kiinanharjakoiraa. Kaikkiaan 40 näyttelyn (20%) tuomarit olivat raportoineet nähneensä merkkejä epäeettisestä karvanpoistosta, tosin kommentteissa on useimmiten puhuttu yleisesti iho-ongelmista ja vain muutamassa otettu kantaa nimenomaan nakujen liiallisen runkokarvan poistamiseen. Niissä raporttilomakkeissa, joissa on kirjattu ylös määrä, jolla ongelmaa on havaittu jää yksilömäärä kokonaisuutena 1-2 prosentin vuositasolle kaikista näyttelyissä esitetyistä koirista.

Jalostustarkastuksissa karvattomien ihon kuntoa arvioitiin erikseen ja yhteenvedossa todettiin, että noin puolet (49%) karvattomien ihoista oli arvioitu erinomaiseksi. 45%:lla oli todettu olleen vähäisiä mustapäitä ja ainaostaan 6%:lla vuonna 2015 tarkastetuista koirista todettiin selviä iho-ongelmia. tarkastettavia koiria oli kokonaisuutena niin vähän, että voitaisiin tehdä luotettavaa arviota, mutta yhteenvedon puitteissa näyttäisi, että mitä karvaisempi koiran iho on, sitä parempi sen kunto on.

Kiinanharjakoiria on rotumääritelmän mukaan rungoltaan keskipitkä tai pitkä. Koiranäyttelyarvosteluissa on viime vuosina alkanut näkyä mainintoja liian lyhyistä rungoista. Esimerkkiotantana vuonna 2022 erikoisnäyttelyn ja kansainvälisten näyttelyiden arvosteluissa mainittiin turhan lyhyt runko uroksilla kahdeksan ja nartuilla kuusi kertaa. Vuonna 2015 jalostustarkastetuista koirista mitattiin säkäkorkeuden lisäksi rungon pituus rintalastan päästä istuinluihin ja laskettiin korkeus-pituus -suhteita. Narttujen keskimääräiseksi pituudeksi saatiin 37,1cm ja pituussuhteeksi 1,21 (+/-0,06) ja urosten pituudeksi 39,9cm ja pituussuhteeksi 1,19 (+/-0,06). Pituutta arvioitiin mittatulosten lisäksi silmämääräisesti, mikä on hankalaa, sillä siihen vaikuttaa mm. koiran raajakorkeus, rintakehän ja lanneosan keskinäiset pituussuhteet sekä lantion ja sitä kautta hännän asento. Liian lyhyiksi arvioitujen koirien pituus-korkeus -suhde oli keskimääräisesti 1,13 ja taas liian pitkiä arvioitujen 1,24. Keskimäärin uroksilla oli paremmat selät kokonaisuutena (ka 1,2) kuin nartuilla, mutta huomioitavaa on selän osa-alueiden rintakehän (ka 2,2) ja lanteen (ka 1,9) saaneen huonommat keskiarvopisteet kuin nartuilla vastaavat. Onkin tärkeää, että selän pituus tulee oikeasta kohdasta, tarkastetuista koirista jopa 18%:lla todettiin selvästi liian pitkä lanneosa.

Suomen Kiinanharjakoirat Ry:n jalostustarkastuksissa koiria arvioidaan ominaisuus kerrallaan asteikolla 1-4, jossa 1 tarkoittaa rotumääritelmän mukaista ja 4 on kauimpana. Näin ollen yhteenvedossa laskettu keskiarvo kertoo, että mitä lähempänä lukema on ykköstä, sitä paremmin tarkastetut koirat vastaavat rotumääritelmää siltä osin. Isoimpia virheitä vuonna 2015 tarkastetuissa koirissa oli päät (keskiarvo 2,3) ja karvattomilla yksilöillä karvaisuusaste (ka 2,8). Uroksien ja narttujen välillä ei ollut juurikaan eroja rakenteen osalta.

Rotumääritelmän mukaisesti kiinanharjakoiran pään tulisi olla yhtä pitkä kallo- ja kuono-osiltaan ja yleisvaikutelmaltaan viehkeä ja sileä. Jalostustarkastukset 2015 -yhteenvedossa todetaan, että

karvattomista yksilöistä vain 5% oli kaikilta osin rotumääritelmän mukainen pää. Mielenkiintoisena yksityiskohtana todetaan, että nämä kaikki olivat uroksia. Puuterihuiskuissa rotumääritelmää vastaavia päitä oli 18%, joissa sukupuolijakauma meni tasan. 16,2% koirista todettiin selvästi lyhyt kuono ja 19,2 hieman liian lyhyt kuono sekä 18 yksilöllä hieman leveä tai leveä kallo-osa. 28 tarkastetulla harjakoiralla oli liikaa poskia. Nämä kolme ominaisuutta olivat päiden suurimmat virheet.

Rungon osalta merkittävimpiä puutteita rakenteissa olivat etuosan ongelmat ja puutteet rintakehissä. Rotumääritelmän mukaisesti harjakoiran eturaajat sijaitsevat hyvin rungon alla ja lavat ovat viistot. Tarkastettujen koirien suurimpia ongelmia etuosissa olivat pystyt ja etuasentoiset lavat sekä lyhyet olkavarret. Näitä mainittuja ongelmia raportoitiin 13-14,1% koirista. Rintakehän osalta rotumääritelmä sanoo: "Melko leveä ja syvä, ei tynnyrimäinen. Rintalasta ei esiin työntyvä. Rintakehä ulottuu kyynärpäihin. Alalinja on kohtalaisen ylös vetäytyvä." Rintakehän isoimpana ongelmana on raportoitu riittämätön rintakehän syvyys (24,2%) eli se ei ulotu kyynärpäihin asti.¹¹ tarkastetulla koiralla todettiin hieman kapea rintakehä ja kolmellatoista voimakkaasti kuroutunut alalinja. Tarkastuksien mukaan eturintojen pyöreyyteen tulisi kiinnittää huomiota sillä 18,2% tarkastetuista koirista oli puutteellinen eturinta. Sen sijaan esiin työntyviä rintalastan päitä vaikuttaa olevan hyvin vähäisesti.

Rotumääritelmän mukaan kiinanharjakoiran liikkeet ovat "pitkät, sulavat ja tyylikkää. Hyvä askelpituus ja työntö." Liikkeet kertovatkin paljon koirasta ja sen rakenteesta - hyvin liikkuva koira on usein myös hyvin rakentunut. Jopa 40%:lla vuonna 2015 tarkastetuista koirista todettiin riittämätön työntö takaliikkeessä. Jotta kiinanharjakoiralla voisi olla rotumääritelmän kuvailema hyvä työntö, sillä tulisi olla lihaksikas ja vain maltillisesti viisto lantio, jotta takaraajoilla on mahdollisuus antaa liikkeeseen voimaa. Tarkastuksissa todettiin myös melko runsaasti lyhyttä askelpituutta ja harjakoiran tulisikin olla tasapainoisesti ja melko voimakkaasti kulmautunut, jotta sen liikkeitä voidaan kuvailla pitkinä. Liikkeeseen tuo oman osansa myös riittävä rungon pituus sekä harjakoiran iloinen luonne

Ongelmien mahdollisia syitä

Kiinanharjakoiran rotumääritelmässä oli aikaisemmin ihannekoon lisäksi ihannepaino, alle 5,5kg. Jo pitkään koirat, jotka ovat jääneet silloisen painoihanteen rajoihin, ovat olleet keskimääräistä pienempiä ja kevyempiä rodun edustajia. On todennäköistä, että alkuperäinen rotumääritelmä on kirjoitettu kauristyyppin yksilöstä, sillä jo se mitä rotumääritelmä kertoo cobby-tyypin koirista, on osittain ristiriidassa itse rotumääritelmän kanssa. Nykyaikana suurin osa koirista on sekoitusta näistä kahdesta tyyppistä. Vuoden 2015 jalostustarkastuksissa narttujen keskimääräinen paino oli 5,6kg ja urosten 6,7kg.

Kiinanharjakoirien rotuominaisuuteen, karvattomuuteen, liittyy vahvasti epämuodostumat tai puutokset hampaistossa. Tämän piirteen vuoksi karvattomuuden onkin ajateltu olevan koirien ektodermaalinen dysplasia (CED, canine ectodermal dysplasia). Oireyhtymää esiintyy myös ihmisillä, mutta vaikka oireet vaikuttavat huomattavan paljon samoilta, ei karvattomuus ole karvattomilla roduilla kytkeytynyt sukupuoleen kuten ihmisillä. Löydetty "karvattomuusgeeni" on nimetty FOXI3-geeniksi. Koska kromosomissa 17 sijaitsevan koiran CED-geenin on todettu olevan semidominantti, voi karvaton koira olla hyvinkin karvainen. Yleisesti kautta aikojen on ajateltu, että karvaisemmilla yksilöillä on normaalimmat hampaistot. Koska hammaspuutoksia on pidetty rodussa ongelmallisena, on jalostukseen helpommin valittu karvaisempia yksilöitä. Samalla kun rodun runkokarvan määrä on lisääntynyt, on koirat muuttuneet luustoltaan vahvemmiksi ja sitä myötä myös paino ja säkäkokeus on keskimääräisesti kasvanut. Toki historia kertoo, että suuria yksilöitä on rodussa ollut aina mutta nykypäivänä rodun sisällä on pienempää vaihtelua koon suhteen.

Kiinanharjakoirilla on kautta aikojen ollut jonkin verran selkäongelmia ja viime vuosina niiden syitä on tutkittu niin rodun harrastajien, kasvattajien kuin rotuyhdistyksenkin toimesta. Vuosina 2021-2022 toteutetun selkähankkeen perusteella voidaan arvioida, että rodussa esiintyy runsaasti geneettistä kondrodystrofiaa (CDDY), jolloin koiran raajat voivat olla ulkoasultaan normaalia lyhyemmät. Tähän CDDY-geeniin liittyy vahvasti selkäsairaus IVDD joka aiheuttaa välilevyjen ennenaikaista rappeutumista.

Koska geenin runsasta esiintymistä rodussa ei ole aiemmin tunnettu, on ajateltu rodussa olevan yksilöitä, jotka ovat rungoltaan liian pitkiä - todellisuudessa yksilöt ovatkin useissa tapauksissa olleet lyhytraajaisia. Tämä yhdistettynä esiin nousseeseen huoleen selkäongelmista on voinut olla vaikuttavana tekijänä siinä, että on alettu suosia jalostuksessa rungoltaan lyhyempiä yksilöitä. Terveysnäkökulmasta tämä on saattanut olla rodulle hyväksikin, sillä todennäköisemmin lyhyemmiltä näyttävillä yksilöillä on pidemmät raajat ja ne eivät yhtä todennäköisesti omaa kahta kopiota CDDY-geeniä.

Etuosissa havaittiin jalostustarkastuksissa samantyyppisiä ongelmia kuin on raportoitu laajalti muissakin roduissa. Tynnyrimäisiä rintakehiä ei tarkastuksissa havaittu vaan ongelma näyttäisi yhteenvedon valossa olevan tarkastettujen koirien osalta enemmän rintakehän malli (hieman liian kapea) sekä sen syvyys. Eturinta on maailmanlaajuisesti rodussa hieman kiistelty aihe, koska rotumääritelmä ei mainitse muuta, kuin ettei rintalastan pää saa olla esiintyöntyvä. Yhdysvalloissa ja maissa, joissa on vahva amerikkalainen pohja (esim. Puola) tulkitaan rotumääritelmää niin, ettei rintalastan pää saa olla koiran etummainen kohta vaan koko eturinta jää etukulmausten taakse. Rodun vastuumaa Iso-Britanniassa ja Pohjoismaissa taas on tulkittu niin, että eturinnan tulee olla hyvin täyttynyt ja pyöreä mahdollistaen etuosan kulmaukset.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Rodulla ei ole aiempaa jalostuksen tavoiteohjelmaa

Rodun edellisen jalostuksen tavoiteohjelman voimassaolokausi

Rodulla ei ole aiempaa jalostuksen tavoiteohjelmaa

Rodun ensimmäisen tavoiteohjelman voimassaolokausi

2026 ->

5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso

Alla olevassa taulukossa on lueteltuna 20 käytetyintä urosta valittuna siten, että niiden syntymävuodet ovat välillä 2014-2023. Ensimmäisessä taulukossa on urosten omat terveystiedot ja toisessa urosten pentueiden ja pentujen määrä haettuna siten, että niiden määrä on vähintään yksi. Haettuja tietoja ovat olleet polvinivelten ja silmien tutkimukset.

Urosten omat Kennelliiton jalostustietojärjestelmästä ilmenevät terveystiedot (silmä- ja polvitutkimukset sekä sydänkuuntelu):

Taulukko 20. Eniten käytettyjen urosten omat viralliset polvi- ja silmätulokset sekä sydänkuuntelu

	Uros	polvilumpioluoksaatio 0/0	ei perinnöllisiä silmätauteja	Sydänkuuntelu
1	PUFFLEPAWS MR RUM TUM TUGGER	x	x	tutkimaton
2	RANGI DE SOTHIS	x	x	x
3	VALANYAN PARDON MY FRENCH	x	x	x
4	SUNWINDS AMERICAN CLASSIC	x	x	tutkimaton
5	WE CAN'T STOP PRINCES DE LA ROSES	x	x	x
6	KIRMIL'S NICODEMUS	tutkimaton	tutkimaton	tutkimaton
7	LANDKRIS CELEST	x	lieviä muutoksia	tutkimaton
8	SPRINGWIND ICE MAN	x	x	x
9	MANO PONIS JUPITERIS	x	x	x
10	OVATII IZZY	med 1/ med 1	x	x
11	MANO PONIS MORENGO	x	x	x
12	DREAMKEEPER HEYBETT	x	x	x
13	TOURNAIS LEAN MEAN WINNING MACHINE	x	lieviä muutoksia	x
14	MIRBON'S MISCHA	x	x	x
15	NIKITA MY JOY DOM RISORTO	x	x	tutkimaton
16	PASSER-BY MY HARALD FAIRHAIR	x	x	Sivuäänen aste 1
17	DENVILLE OZI NOMOS	x	x	x
18	RIDGECREST'S MADE IMPRESSIVE	x	x	x
19	MAMRES CHASE THE ACE	x	x	x
20	NARNIAN PRINCE WINNING SMILE	x	x	x

Taulukon tiedot Suomen Kennelliitto ry:n jalostustietojärjestelmästä 10/2024

Eniten käytetyistä uroksista puolet on valioluokan koiria, joilla useimmilla on monia valionarvoja eri maista sekä lisäksi muutamalla on voittajatitteleitä kansainvälisistä koiranäyttelyistä.

Voidaan todeta, että eniten jalostukseen käytetyille uroksille on tehty terveystutkimuksia. Yhdeksälletoista (95 prosentille) urokselle on tehty silmätutkimus, joista kahdessa tutkimustuloksessa on ilmennyt lieviä muutoksia. Polvilumpioluoksaatiotutkimus on tehty myös yhdeksälletoista (95 prosentille) eniten käytetyistä uroksista, joista kahdeksantoista tutkimustulos on 0/0 ja yhden med1/med1. Virallinen sydänkuuntelu on tehty viidelletoista (75 prosentille) eniten käytetyistä uroksista, joista yhdellä lievä sivuääni. Viidelle (25 prosentille) eniten käytetyimmistä uroksista ei ole tehty virallista sydänkuuntelua lainkaan. Voidaan todeta, että eniten käytetyimmät urokset ovat pääsääntöisesti silmä- ja polvilumpioluoksaatio tutkittuja sekä suurin osa myös virallisesti sydänkuunneltuja. Vain yksi koira on täysin tutkimaton kaikkien tutkimuksien osalta.

Yhteenvetona eniten käytettyjen urosten laadusta voidaan todeta, että käytetyt urokset ovat yleensä näyttelytulosten perusteella laadultaan hyviä. Ne urokset, joille on tehty virallisia terveystutkimuksia, ovat myös näiden tutkimustulosten perusteella laadultaan pääsääntöisesti hyviä. Niiden urosten osalta, joista ei ole käytettävissä terveystietoja ja näyttelytuloksia, tilanne jää avoimeksi.

Taulukko 21. Eniten käytettyjen urosten jälkeläisten terveystiedot (polvet ja silmät)

	Uros	Synt. vuosi	Pentueet	Yhteensä	Vuoden aikana	Toisessa polvessa	Tutkittu	Sairas	Tutkittu %	Sairas %	Tutkittu	Sairas	Tutkittu %	Sairas %
1	PUFFLEPAWS MR RUM TUM TUGGER	2017	8	43	0	37	7	1	16%	14%	7	1	16%	14%
2	RANGI DE SOTHIS	2017	10	42	0	16	12	0	29%	0%	12	2	29%	17%
3	VALANIAN PARDON MY FRENCH	2014	7	36	8	25	6	0	17%	0%	6	0	17%	0%
4	SUNWINDS AMERICAN CLASSIC	2018	6	34	0	63	15	0	44%	0%	15	1	44%	7%
5	WE CAN'T STOP PRINCES DE LA ROSES	2017	5	34	0	53	16	2	47%	12%	16	5	47%	31%
6	KIRMIU'S NICODEMUS	2014	5	30	19	2	0	0	0%	*	0	0	0%	*
7	LANDKRIS CELEST	2016	5	30	0	38	4	0	13%	0%	5	0	17%	0%
8	SPRINGWIND ICE MAN	2016	7	29	0	0	0	0	0%	*	0	0	0%	*
9	MANO PONIS JUPITERIS	2016	5	29	0	22	6	0	21%	0%	6	0	21%	0%
10	OVATII IZZY	2021	5	29	8	10	1	0	3%	*	1	0	3%	*
11	MANO PONIS MORENGO	2017	7	28	6	7	4	0	14%	0%	4	0	14%	0%
12	DREAMKEEPER HEYBETT	2015	5	26	0	31	3	0	12%	0%	3	0	12%	0%
13	TOURNAIS LEAN MEAN WINNING MACHINE	2016	7	26	0	0	2	0	8%	*	2	1	8%	*
14	MIRBON'S MISCHA	2019	5	24	3	5	1	0	4%	*	1	0	4%	*
15	NIKITA MY JOY DOM RISORTO	2014	4	23	0	62	5	0	22%	0%	5	1	22%	20%
16	PASSER-BY MY HARALD FAIRHAIR	2015	4	21	0	7	3	1	14%	33%	2	0	10%	0%
17	DENVILLE OZI NOMO S	2017	5	21	0	27	7	0	33%	0%	7	1	33%	14%
18	RIDGECREST'S MADE IMPRESSIVE	2016	4	21	0	29	6	0	29%	0%	6	2	29%	33%
19	MAMRES CHASE THE ACE	2015	4	19	0	9	3	0	16%	0%	4	1	21%	25%
20	NARNIAN PRINCE WINNING SMILE	2018	3	19	0	0	7	0	37%	0%	7	0	37%	0%

Taulukon tiedot Suomen Kennelliitto ry:n jalostustietojärjestelmästä 10/2024

Urosten jälkeläisille on tehty polvi- ja silmätarkastuksia vaihtelevasti ja kaikkiaan pentujen määrään verrattuna kaikkiaan vähän, tulokset ovat pääsääntöisesti hyviä.

Alla olevassa taulukossa on lueteltuna 20 käytetyintä narttua valittuna vastaavalla tavalla kuin uroksetkin eli siten, että niiden syntymävuodet ovat välillä 2014-2023. Ensimmäisessä taulukossa on narttujen omat terveystiedot (polvi- ja silmätutkimukset sekä sydänkuuntelu) ja toisessa niiden pentueiden ja pentujen tiedot valittuna siten, että pentueiden ja pentujen määrä on vähintään yksi. Haettuja tietoja ovat jälkeläisten osalta polvinivelten ja silmien tutkimukset.

Taulukko 22. Eniten käytettyjen narttujen omat viralliset polvi- ja silmätulokset sekä sydänkuuntelu

	Narttu	polvilumpioluksaatio 0/0	ei perinnöllisiä silmä sairauksia	Sydänkuuntelu
1	LILLA WANILLAS A-CLASS SLIM SHADY	x	x	x
2	RICH BITCH VON SHINBASHI	x	x	x
3	SUN DAN GIRLS HAVING FUN	x	x	tutkimaton
4	PIDERAQ'S MISS MAYONNAISE	x	x	x
5	JAMMING'S ELEKTRA	0/Med 1	todettu muutoksia	x
6	SUN DAN PARADISE	x	x	tutkimaton
7	TIRLITTAN POWERFULL TEMPTATION	x	x	x
8	SUN DAN HOPES AND DREAMS	x	x	x
9	APINAPARTION CHOCOLATE DREAM TO ALLEGANDEN	x	todettu muutoksia	x
10	SUN DAN LADY LIKE	x	x	tutkimaton
11	SUN DAN I AM DIVA	x	x	tutkimaton
12	ZINNYSTARS ALMOST LIKE A DADDY	x	x	x
13	SUN DAN END OF THE RAINBOW	x	x	tutkimaton
14	NADEZHDA CRYMA DOM RISO RTO	x	x	tutkimaton
15	CONCRETE CLOUDS IN A HEARTBEAT	0/Med2	todettu muutoksia	x
16	ZHANNEL'S PINCH ME IM DREAMING	x	lieviä muutoksia	x
17	TIRLITTAN POWERGIRL	x	lieviä muutoksia	sivuaani aste 2
18	TIPPYTOES LUNA PETUNIA	x	x	x
19	RIDGECREST'S PRINCESS RUTHLESS	x	x	x
20	STARSKY ANNABELLA	x	x	x

Taulukon tiedot Suomen Kennelliitto ry:n jalostustietojärjestelmästä 10/2024

Eniten käytetyistä nartuista noin puolet on valioluokan koiria, joilla muutamalla on monia valionarvoja muista maista sekä voittajatitteleitä kansainvälisistä koiranäyttelyistä kuten uroksissakin. Voidaan todeta, että kaikille eniten jalostukseen käytetyille nartuille on tehty polvi- sekä silmätutkimukset. Kahdeksallatoista (90 prosentilla) nartuista tulos on 0/0, yhdellä 0/Med 1 ja yhdellä 0/Med2. Viidellätoista (75 prosentilla) nartuista on puhdas silmätulos, mutta 5(25 prosentilla)on todettu silmissä muutoksia. Nartuille on siten tehty hiukan enemmän polvi- sekä silmätutkimuksia kuin vastaavasti uroksilla, mutta tulokset ovat tilastollisesti hiukan huonompia nartuilla kuin uroksilla. Sydänkuuntelu on tehty 14 (70 prosentille) nartuista, joista yhdellä sivuaani. Sydänkuuntelun osalta voidaan todeta sama kuin uroksissa, että osalle ei ole tehty sydänkuuntelua, pääpainonollessa silmä- sekä polvitutkimuksissa.

Yhteenvetona eniten käytettyjen narttujen laadusta voidaan todeta sama kuin urostenkin osalta eli käytetyt nartut ovat yleensä näyttelytulostensa perusteella laadultaan hyviä. Nartuille on tehty virallisia terveystutkimuksia ja ne ovat näiden tutkimustulosten perusteella laadultaan pääsääntöisesti hyviä. Niiden narttujen osalta, joista ei ole käytettävissä kaikkia terveystuloksia ja näyttelytuloksia, tilanne jää avoimeksi.

Taulukko 23. Eniten käytettyjen narttujen jälkeläisten terveystiedot (polvet ja silmät)

	Narttu	Synt. vuosi	Pennut				Polvet				Silmät			
			Pentueet	Yhteensä	Vuoden aikana	Toisessa polvessa	Tutkittu	Sairas	Tutkittu %	Sairas %	Tutkittu	Sairas	Tutkittu %	Sairas %
1	ULLA VANILLAS A-CLASS SUM SHADY	2018	4	28	7	2	6	0	21%	0%	6	0	21%	0%
2	RICH BITCH VON SHINBASHI	2015	4	25	0	36	8	1	32%	12%	8	1	32%	12%
3	SUN DAN GIRLS HAVING FUN	2017	3	24	0	33	2	0	8%	*	2	0	8%	*
4	PIDERAQ'S MISS MAYONNAISE	2017	3	24	0	17	6	1	25%	17%	6	1	25%	17%
5	JAMMING'S ELEKTRA	2015	4	23	6	0	6	3	26%	50%	6	1	26%	17%
6	SUN DAN PARADISE	2019	3	22	9	3	0	0	0%	*	0	0	0%	*
7	TIRUTTAN POWERFULL TEMPTATION	2015	4	21	0	6	1	0	5%	*	1	0	5%	*
8	SUN DAN HOPES AND DREAMS	2018	3	21	8	24	6	0	29%	0%	6	1	29%	17%
9	APINAPARTION CHOCOLATE DREAM TO ALLEGRADE	2016	3	20	0	31	4	0	20%	0%	4	0	20%	0%
10	EE JIMVA SUN DAN LADY LIKE	2017	4	20	0	53	9	0	45%	0%	9	0	45%	0%
11	SUN DAN I AM DIVA	2018	3	19	0	4	3	0	16%	0%	3	0	16%	0%
12	ZINNYSTARS ALMOST LIKE A DADDY	2015	3	19	0	5	4	2	21%	50%	4	0	21%	0%
13	SUN DAN END OF THE RAINBOW	2017	4	18	5	21	0	0	0%	*	0	0	0%	*
14	NADEZHDA CRYMA DOM RISORTO	2014	3	17	0	58	3	0	18%	0%	3	0	18%	0%
15	CONCRETE CLOUDS IN A HEARTBEAT	2018	2	17	0	25	2	0	12%	0%	2	0	12%	0%
16	ZHANNELE'S PINCH ME IM DREAMING	2018	3	17	4	5	2	0	12%	0%	2	0	12%	0%
17	TIRUTTAN POWERGIRL	2015	3	16	0	36	6	0	38%	0%	6	0	38%	0%
18	TIPPYTOES LUNA PETUNIA	2016	3	15	5	0	0	0	0%	*	0	0	0%	*
19	RIDGECREST'S PRINCESS RUTHLESS	2014	2	15	0	16	2	0	13%	0%	2	0	13%	0%
20	STARSKY ANNABELLA	2016	3	15	0	12	3	0	20%	0%	3	0	20%	0%

Taulukon tiedot Suomen Kennelliitto ry:n jalostustietojärjestelmästä 10/2024

Narttujen jälkeläisissä on sama tilanne kuin uroksillakin, eli jälkeläisille on tehty polvi- ja silmätarkastuksia vaihtelevasti ja kaikkiaan pentujen määrään verrattuna kaikkiaan vähän, Tulokset ovat pääsääntöisesti hyviä.

5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen

Kiinanharjakoirilla ei ole aiempaa jalostuksen tavoiteohjelmaa eikä siten seurattavia tavoitteita.

Jalostuksen ulkopuolelle jäävien koirien osuus

Tilannetta on tarkasteltu luvussa 4.

Jalostussuositusten ja PEVISAn ajantasaisuuden arviointi

Yhdistyksen jalostusohjesääntöjen suositukset ovat ajantasaiset tässä tavoiteohjelmassa kuvailtuun tilastotietoon nähden. Jalostussuosituksia on syytä päivittää, kun uudet jalostusasetukset astuvat voimaan.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Suomen Kennelliitto ry on määritellyt koiranjalostuksen tavoitteeksi ylläpitää rotua jalostusvalinnoilla niin, että koirien luonne, käyttöominaisuudet, terveys ja ulkomuoto vastaavat rotumääritelmää, sekä varmistaa rodun yksilöiden riittävä yhteiskuntakelpoisuus. Lisäksi jalostuksella turvataan rodun perinnöllinen monimuotoisuus. Jalostuksessa ja pennutuksessa tulee varmistaa sekä syntyvien pentujen että niiden emän hyvinvointi. Kiinanharjakoirien jalostuksessa tulee ottaa huomioon rodun oman jalostuksen tavoiteohjelman lisäksi Suomen Kennelliitto ry:n yleinen jalostusstrategia.

Jalostuspohja

Kiinanharjakoirien jalostuksessa tulee kiinnittää huomiota jalostuspohjan laajuuteen siten, että laajennetaan jalostukseen käytettävien yksilöiden, erityisesti urosten lukumäärää. Kiinanharjakoirien isät/emät suhde on vaihdellut vuosina 2014-2023 ollen parhaimpina vuosina 0,85 ja vähintään tätä lukua tuleekin pitää vuosittaisena tavoitteena. Jalostuksessa tulee muistaa, että mitä lähempänä isien lukumäärä on emien lukumäärää, sitä suurempi on populaation tehollinen koko ja perinnöllinen monimuotoisuus. Kiinanharjakoirien keskimääräinen sukusiitosprosentti on vaihdellut vuosina 2014-2023 välillä 0,73-1,66% ja se tulee edelleen pitää yhtä alhaisena. Jalostusyhdistelmissä sukusiitosprosentin ei tule missään tapauksessa nousta Kennelliiton suosittelemaa maksimi sukusiitosprosenttia 6,25 korkeammaksi laskettuna neljällä-viidellä sukupolvella.

Käyttäytyminen ja luonne

Kiinanharjakoiran luonteen tulee säilyä seurakoiralle sopivana ja rotumääritelmän kuvauksen mukaisesti aina iloisena. Jalostukseen käytettävä kiinanharjakoira ei saa olla arka tai vihainen.

Käyttöominaisuudet

Kiinanharjakoiran tulee säilyä käyttöominaisuuksiltaan iloisena seurakoirana.

Terveys ja lisääntyminen

Kiinanharjakoira tulee säilyttää terveenä, elinvoimaisena ja lisääntymiskykyisenä koirana. Tavoitteena on nostaa tehtyjen terveystutkimusten määrää. Sairauksien esiintyvyyttä tulee seurata ja julkaista uusinta tietoa sekä antaa suosituksia, mikäli jokin sairaus alkaa esiintyä rodussa huolestuttavissa määrin. Myös muista maista saatavia terveystietoja tulee seurata. Jalostuksessa tulee seurata Suomen Kennelliiton sääntöjä sekä suosituksia.

Jalostusohjesääntöjen mukaisesti jalostukseen käytettävien kiinanharjakoirien tulee olla fyysisesti terve ja vapaa perinnöllisistä sairauksista jalostusohjesäännöissä mainituin poikkeuksin. Koirien tulee olla virallisesti silmätutkittu sekä sydänkuunneltu (tulos ei saa olla 12kk vanhempi astutushetkellä) ja niillä tulee olla voimassa oleva polvitutkimus. Kaikilla jalostukseen käytettävillä kiinanharjakoirilla tulisi olla PLL- sekä prcdPRA-geenitestit statukset tiedossa. Geenitesteillä sairaaksi todettuja koiria ei tule käyttää jalostukseen ja kantajia tulisi yhdistää vain terveeksi tutkittuihin koiriin. Kantajia käytettäessä tulisi joko kasvattajien tehdä pennuille PLL/prcdPRA -geenitesti tai suositella testausta pennun ostajalle pentujen geneettisen tilan toteamiseksi.

Ulkomuoto

Kiinanharjakoirien jalostuksessa tulee vaalia rotumääritelmän mukaista ulkomuotoa ja pyrkiä rotumääritelmän mukaisen terveen rakenteen säilyttämiseen.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Suositukset jalostukseen käytettävien koirien ja yhdistelmien ominaisuuksista

Suomen Kiinanharjakoirat Ry:n jalostusohjesäännöissä mainitut jalostuskoirien laatuvaatimukset, jotka jalostustoimikunta ottaa huomioon tarkastellessaan yhdistelmiä ovat yksilöiden terveys, luonne, ulkomuoto, sukutaulut ja niiden antamat tiedot sekä aiempien jälkeläisten ja lähisukulaisten laatu. Yhdistelmän molempien vanhempien tulee täyttää laatuvaatimukset astutushetkellä.

Jalostukseen käytettävän kiinanharjakoiran tulee olla:

- luonteeltaan rotumääritelmän mukainen
- astutushetkellä fyysisesti terve ja vapaa perinnöllisistä sairauksista, Patella luksaation osalta alla olevin poikkeuksin.

- näyttelyissä palkittu vähintään kahdesti arvosanalla EH (Erittäin Hyvä), jotka molemmat tulee olla eri tuomareilta tai jalostustarkastettu ilman mainintaa ”ei suositella jalostukseen”
- virallisesti silmätutkittu (= tunnistusmerkitty, vähintään 1 vuoden ikäinen tutkittaessa ja eläinlääkärillä on Suomen Kennelliiton silmätarkastusoikeudet). Tulos ei saa olla 12 kuukautta vanhempi astutushetkellä.
- koiralla tulee olla virallinen ja voimassa oleva polvitutkimus. Polvitutkimuksen voi antaa vain Kennelliiton hyväksymä eläinlääkäri, jolla oikeudet suorittaa virallisia polvitutkimuksia.
- virallinen sydänkuuntelutulos, joka ei saa olla 12kk vanhempi astutushetkellä
- PLL - geenitesti (primaari linssiluksaatio) tulee olla kaikilla jalostukseen käytettävillä koirilla. Geenitestillä sairaaksi todettuja koiria ei tulisi käyttää jalostukseen. Kantajia tulisi yhdistää vain terveeksi tutkitun koiran kanssa. Kantajia käytettäessä jalostukseen, tulisi joko kasvattajien tehdä pennuille PLL – geenitesti tai suositella testausta pennun ostajalle pentujen geneettisen tilan toteamiseksi.
- prcdPRA - geenitestillä sairaaksi todettuja koiria ei pitäisi käyttää jalostukseen. Kantajia tulisi yhdistää vain geenitestillä terveeksi todettuihin koiriin. Kantajia käytettäessä jalostukseen tulisi joko kasvattajien tehdä pennuille prcdPRA – geenitesti tai suositella testausta pennun ostajalle pentujen geneettisen tilan toteamiseksi.

Terveysvaatimukset silmien ja polvien osalta:

Silmät:

Molempien vanhempien tulee olla terveitä sellaisten perinnölliseksi katsottujen silmäsairauksien osalta, jotka voivat aiheuttaa koiralle kipua tai heikentää koiran näkökykyä:

- HC (kaihi, katarakta)
- PRA (verkkokalvon rappeuma)
- PLL (linssiluksaatio)
- RD asteet 2-3
- PHTVL/PHPV asteet 2-6
- pigmentary chorioretinopatia
- kuivasilmä
- glaukooma (silmänpainetauti)
- mikropapilla eli papillan hypoplasia (pienisilmäisyys)
- PPM iris-linssi tai PPM iris-sarveiskalvo
- ylimääräiset ripset, vakavat tapaukset (Trichiasis, Cilia aberranta, Entropion)

Jos toisella vanhemmista on todettu silmäpeilauksessa jokin muutos normaalista, on suositeltavaa, että yhdistelmän toisella vanhemmista ei ole todettu samaa vikaa tai sairautta. Tällaisia muutoksia ovat mm:

- PPM iris-iris
- kyynelkanavien puutos
- PHTVL/PHPV; tulkinnanvarainen tai aste 1
- RD; tulkinnanvarainen tai aste 1
- ylimääräiset ripset, lievät tapaukset (Trichiasis, Cilia aberranta, Entropion)
- VD (lasiaisen rappeuma)

Patellaluksaatio:

Asteita 2-4 ei tule käyttää jalostukseen. Jos toisella vanhemmalla on todettu polvessa/polvissa luksaatioaste 1, on toisen vanhemman polvet oltava 0.

Suositus yksittäisen koiran maksimijälkeläismäärälle

Jalostuksessa turvataan kiinanharjakoirien perinnöllinen monimuotoisuus. Rodun eri yksilöitä käytetään jalostukseen monipuolisesti. Yksittäisten kiinanharjakoirien jälkeläismäärien ei anneta kasvaa liian suureksi. Kennelliiton yleisen jalostusstrategian mukainen suositus on, että yksittäisen

koiran elinikäinen jälkeläismäärä ei ylitä 5 prosenttia laskettuna rodun neljän vuoden rekisteröintimäärästä. Monimuotoisuuden turvaamiseksi suurilukuisille roduille suositellaan 2-3 prosentin elinikäistä jälkeläismäärää. Urosten jälkeläismäärän tulee jakautua mahdollisimman tasaisesti eri vuosille. Jälkeläismäärää arvioitaessa rodun populaation kokoa tulee tarkastella paitsi kansallisella myös kansainvälisellä tasolla. Jalostusohjesäännöissä yksittäisen kiinanharjakoirauroksen jälkeläismäärä suositellaan pidettäväksi enintään 5 prosentin suuruisena laskettuna Suomessa yhden sukupolven eli neljän vuoden aikana rekisteröityjen kiinanharjakoirien määrästä. Tämä on vuosien 2019-2022 tarkastelujaksolla maksimissaan 58 jälkeläistä. Jalostusohjesäännön mukaan kiinanharjakoirauroksen jälkeläismäärä ei saa ylittää 10 prosenttia kahden vuoden kokonaisrekisteröinnistä, mikä on tarkasteluvuosina 2021-2022 rekisteröityyn 628 kiinanharjakoiaraan perustuen enintään 62 jälkeläistä. Jalostustoimikunta laatii ja julkaisee yhdistyksen jäsenjulkaisussa jalostustilastot vuosittain.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

Suomen Kennelliitto ry on määritellyt koiranjalostuksen tavoitteeksi ylläpitää rotua jalostusvalinnoilla niin, että koirien luonne, käyttöominaisuudet, terveys ja ulkomuoto vastaavat rotumääritelmää, sekä varmistaa rodun yksilöiden riittävä yhteiskuntakelpoisuus. Lisäksi jalostuksella on tarkoitus pyrkiä turvaamaan rodun perinnöllinen monimuotoisuus. Jalostuksessa ja pennutuksessa tulee varmistaa sekä syntyvien pentujen että niiden emän hyvinvointi. Kiinanharjakoirien jalostuksessa tulee ottaa huomioon rodun oman jalostuksen tavoiteohjelman lisäksi Suomen Kennelliitto ry:n yleinen jalostustrategia.

Suomen Kiinanharjakoirat ry:n sääntöjen mukaan yhdistyksen toiminnan tarkoituksena on toimia kiinanharjakoiraharrastuksen kehittäjänä ja ylläpitäjänä. Tarkoituksensa toteuttamiseksi yhdistys järjestää jäsenilleen kiinanharjakoiraharrastukseen liittyviä opetus-, valmennus- ja neuvontatilaisuuksia. Tämän jalostuksen tavoiteohjelman voimassaolokaudella Suomen Kiinanharjakoirat ry:n tulee järjestää jäsenilleen sekä jäsenkasvattajilleen erityisesti uuteen eläinten hyvinvointilakiin ja tuleviin jalostusasetuksiin liittyvää tietoa antavia tilaisuuksia. Jalostustoimikunta on laatinut omat kiinanharjakoirien jalostusohjesäännöt jalostuksen tavoitteiden tukemiseksi. Jalostustoimikunnan on tärkeää kerätä nyt valmistuneesta jalostuksen tavoiteohjelmasta puuttumaan jääneet tiedot sekä kerätä vertailutietoa, jolla voidaan tarkastella rodun kehittymistä.

Rotukerhon toimenpiteet JTO-kaudella 2026-2030

Jalostuspohja

Kiinanharjakoirien jalostuksessa tulee kiinnittää huomiota jalostuspohjan laajuuteen siten, että laajennetaan jalostukseen käytettävien yksilöiden, erityisesti urosten lukumäärää. Tähän oman haasteensa tuo uuteen eläinten hyvinvointilakiin liittyvä tuleva jalostusasetus, johon perustuen Suomen Kennelliitto ry on päivittänyt koirarekisteriohjeensa. 1.1.2025 voimaan tulevan ohjeen mukaisesti kiinanharjakoirilla karvattomuutta aiheuttava FOXI3- mutaatio on määriteltävä haitalliseksi geenimutaatioksi, joita koskee tietyt rajoitukset jalostuksessa. Kahden karvattoman yksilön parittaminen on ohjeen mukaan keskenään kiellettyä ja tällä on merkittävä vaikutus vallalla olevaan rodun jalostuskulttuuriin.

Jalostuspohjan laajuuden säilyttämiseksi sekä laajentamiseksi rotukerhon tulee jakaa tietoa jäsenilleen muutoksesta ja sen vaikutuksesta rodun jalostukseen. Lisäksi on tärkeää tarjota tietoa rodun kasvattajille jalostuspohjan mahdollisuuksista järjestämällä esimerkiksi jalostustarkastuksia säännöllisesti ja välittämällä näistä tietoa myös niin kutsuttujen kotikoirien omistajille. On tärkeää sitouttaa kasvattajat jalostustarkastusjärjestelmään kannustaen kasvattejaan osallistumaan. Jalostustarkastuksien keskeisimmät koirakohtaiset tulokset julkaistaan yhdistyksen jäsenjulkaisussa.

Kiinanharjakoirien isät/emät suhde tulee vähintään pitää nykyisellä tasolla sekä pyrkiä parantamaan tätä. Jalostuksessa tulee muistaa, että mitä lähempänä isien lukumäärä on emien lukumäärää, sitä suurempi on populaation tehollinen koko ja perinnöllinen monimuotoisuus. Kiinanharjakoirien keskimääräinen sukusiitosprosentti tulee edelleen pitää alhaisena. Jalostusyhdistelmissä sukusiitosprosentin ei tule missään tapauksessa nousta Kennelliiton suosittelemaa maksimi sukusiitosprosenttia 6,25 korkeammaksi laskettuna neljällä-viidellä sukupolvella. Jalostustoimikunta seuraa vuosittain jalostustilastoja ja ne julkaistaan jäsenistölle yhdistyksen jäsenjulkaisussa jokaisen vuoden alussa. Yhdistyksen jalostusohjesääntöjen mukaan kasvattajilla on mahdollisuus kysyä neuvoa jalostustoimikunnalta (JTK) mm. tuontikoiran ostoa harkitessaan ja JTK voi tällöin auttaa esimerkiksi sukutaulun osalta verraten nykyiseen olemassa olevaan kantaan.

Käyttäytyminen ja luonne sekä käyttööminaisuudet

Kiinanharjakoiran luonteen tulee säilyä seurakoiralle sopivana ja rotumääritelmän kuvauksen mukaisesti aina iloisena. Jalostukseen käytettävä kiinanharjakoiria ei saa olla arka tai vihainen. Rotu on käyttötarkoitukseltaan seurakoiria, mutta rodun monipuolisuutta harrastuskoirana pyritään ylläpitämään järjestämällä lajiesittelyjä ja mahdollisia harrastuspäiviä sekä julkaisemalla monipuolisesti harrastustuloksia yhdistyksen jäsenjulkaisussa, verkkosivuilla sekä sosiaalisessa mediassa. Jotta rotu säilyy seurakoiralle ominaisena iloisena tulee luonteen tilannetta kartoittaa ja sen kehitystä seurata. Tähän pyritään kannustamalla koirien omistajia osallistumaan rodun edustajien kanssa muun muassa luonnetesteihin sekä MH-luonnekuvauksiin. Tavoitteena on myös virallisten käyttäytymisen jalostustarkastusten järjestäminen ja siihen liittyvän rodun ihanneprofiilin laatiminen.

Terveys ja lisääntyminen

Kiinanharjakoiria tulee säilyttää terveenä, elinvoimaisena ja lisääntymiskykyisenä koirana. Tavoitteena on nostaa tehtyjen terveystutkimusten määrää ja tätä tavoitetta voidaan tukea jakamalla tietoa sekä julkaisemalla terveystuloksia yhdistyksen jäsenjulkaisussa. Jalostustoimikunta seuraa sairauksien esiintyvyyttä ja julkaisee uusinta tietoa sekä antaa suosituksia, mikäli jokin sairaus alkaa esiintyä rodussa huolestuttavissa määrin. Myös muista maista saatavia terveystietoja seurataan aktiivisesti. Jalostuksessa tulee seurata eläinten hyvinvointilakia, tulevaa jalostusasetusta sekä Suomen Kennelliiton sääntöjä ja suosituksia. JTK on laatinut yhdistykselle rodun jalostusohjesäännöt, joiden noudattamiseen kasvattajia kannustetaan.

Rotukerho tukee taloudellisesti jäsenten koirien terveystutkimuksien teettämistä ja on laatinut verkkosivuille toimintaohjeet sponsoroinnin hakemisesta. Tällä pyritään helpottamaan rodun terveystilanteen kartoittamista ja näin kasvattajien on mahdollista löytää uutta jalostusmateriaalia myös niin kutsutuista kotikoirista. Tavoitteiden tukemiseksi kasvattajia pyritään sitouttamaan terveystutkimuksiin ja kannustamaan kasvattiensa omistajia tutkituttamaan koiransa. Lisäksi pyritään

kasvattamaan koiranomistajien tietoisuutta siitä, miten tärkeää on kaikkien koirien, etenkin iäkkäämpien, virallinen terveystarkastaminen. Tällä pyritään saamaan enemmän tietoa rodun terveystilanteesta.

Lisääntymiseen liittyen rodusta on olemassa hyvin vähäisesti dokumentoitua dataa. Jalostustoimikunnalla olevan tiedon mukaan rodulla ei ole juurikaan ongelmia lisääntymisessä. Ennen seuraavaa jalostuksen tavoiteohjelman versiota tulee teettää kysely rodun kasvattajille rodun lisääntymisestä, jotta voidaan vahvistaa tilanne ja aloittaa myös tarpeellinen seuranta kehityssuuntauksista.

Ulkomuoto

Kiinanharjakoirien jalostuksessa tulee vaalia rotumääritelmän mukaista ulkomuotoa ja pyrkiä rotumääritelmän mukaisen terveen rakenteen säilyttämiseen. Rodun ulkomuototuomareiden koulutuksesta vastaa rotujärjestönä toimiva Suomen Kääpiökoirat ry (SKKY) ja rotukerhona Suomen Kiinanharjakoirat ry myötävaikuttaa koulutustilaisuuksien järjestämistä muun muassa toimittamalla tarvittaessa paikalle kirjallista koulutusmateriaalia ja esimerkkikoiria. SKKY voi tarvittaessa myös lähettää ulkomuototuomareille niin kutsuttuja paimenkirjeitä, mikäli rodun arvostelussa ilmenee ongelmia.

Jalostustoimikunta seuraa rodun ulkomuodon tilannetta ja kehittymistä muun muassa näyttelyarvostelujen, RKO-raporttien sekä jalostustarkastuksien avulla. Näistä jaetaan tietoa yhdistyksen jäsenille ja rodun harrastajille verkkosivuilla, sosiaalisessa mediassa, yhdistyksen jäsenjulkaisussa sekä vuosikirjoissa. Tavoitteiden saavuttamiseksi yhdistys pyrkii järjestämään säännöllisesti jalostustarkastuksia sekä laatimaan niistä yhteenvedot ja vertaamaan niitä aikaisempiin tuloksiin ja yhteenvetoihin. Mikäli kehityksessä havaitaan ongelmakohtia voidaan esimerkiksi rodun omassa epävirallisessa Club Show'ssa järjestää koirien mittaaminen rodun koon kehityksen arviointia varten.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Rodun jalostuksen suurimmat uhat ja mahdollisuudet

Vallitsevassa maailmantilanteessa, kun maailmanlaajuisesti eläinsuojelulakeja uudistetaan ja rotukoirakasvatus on suurennuslasin alla yksittäisiä rotuominaisuuksia poimittu ylös kokonaisuudesta. Tällainen ominaisuus on karvattomuus ja sen geneettinen vaikutus niin yksilöiden hampaisiin kuin kahden karvattomuusgeenin omaaviin alkioihin voi tuoda mukanaan rajoituksia ja jopa kieltoja karvattomien rotujen jalostukseen. Tilannetta on tärkeää seurata niin maailmanlaajuisesti kuin kansallisellakin tasolla ajantasaisesti ja arvioida mahdollisten muutosten vaikutusta rodun populaatioon. Suomen osalta uusi eläinten hyvinvointilaki sekä tuleva jalostusasetus tulevat vaikuttamaan kiinanharjakoirien jalostukseen.

Vahvuudet - aina iloinen rotu, joka on erinomainen seurakoiria - hyödyntämätöntä jalostusmateriaalia on todennäköisesti olemassa	Heikkoudet - aktiivinen toiminta yhdistyksessä keskittynyt harvoille ainakin ajoittain, minkä seurauksena yhdistyksen toiminta koirarodun harrastajia yhdistävänä tekijänä saattaa heiketä - kiinnostus yhdistystyöhön rodun harrastajien kesken heikko
---	--

- luonteet ovat pääosin hyviä - rotu on pääosin terve ja pitkäikäinen - kasvattajat kantavat huolta pentujen sijoittumisesta vastuullisiin koteihin - rodun kasvattajilla on kokemusta ja näkemystä rodun jalostamisesta - kasvattajilla on kansainvälisiä yhteyksiä - rodun kasvattajat ja harrastajat teettävät virallisia terveystutkimuksia koirille	- aktiivisten pitkänlinjan kasvattajien määrä vähentynyt - tuontikoirat eivät ole laajentaneet geenipoolia
Mahdollisuudet - suunnitelmallinen jalostus käyttämällä erilinjaisia uroksia ja narttuja - vastuuntuntoiset, rodusta syvällisesti kiinnostuneet kasvattajat ja jalostuskoirien omistajat - kriittisten jalostusvalintojen kautta rotu pysyy terverakenteisena ja hyväluonteisena - jalostukseen käytetään liioittelemattomia yksilöitä - tuontikoirat ja ulkomaan astutukset rikastuttavat geenipohjaa - pentujen hankkijoista saattaa kehittyä uusia kasvattajia - kotikoirien omistajien kannustaminen koiriensa terveystutkimuksiin - kotikoirien löytäminen jalostukseen - kasvattajien ja harrastajien yhteistyön lisääminen ja kehittäminen	Uhat - letaali karvattomuusgeeni -> negatiivinen mediahaitta - uusia vakavia sairauksia tulee rotuun - koiran sairauksien ja vikojen salailu - pentukysyntä ohjaa jalostusta, olettamus taloudellisesta hyödystä - tuontikoirien terveystaustojen tuntemattomuus - suunnittelematon jalostus - sukusiitosprosentin nouseminen - kasvattajien ”sokeutuminen” oman kasvatustyön heikkouksille - kasvattajat eivät sitoudu yhteisiin tavoitteisiin - jalostusvalintojen tekeminen väärin perustein esimerkiksi painottamalla jotain yksittäistä ominaisuutta - jalostuspohjan kapeneminen - rodun laadun tason laskeminen - yhteiskunnalliset muutokset, jotka lisäävät koirakielteisyyttä

Varautuminen ongelmiin

Erilaisiin ongelmiin voi varautua seuraamalla aktiivisesti ja kattavasti rodun tilanteen kehittymistä niin Suomessa kuin ulkomaillakin. Rodun kasvattajien, kiinanharjakoirien omistajien ja rotua harrastavan yhdistyksen jatkuva keskinäinen avoin ja rakentava keskustelu edistää tiedon kulkua ja mahdollistaa puuttumisen haitallisiin ilmiöihin mahdollisimman varhain.

Rotuyhdistyksen toiminta tulee pitää kattavana, avoimena ja vireänä. Jaetaan tehtäviä hallituksen ulkopuolelle ja kannustetaan ihmisiä tulemaan mukaan yhdistystoimintaan. Pyritään aktiivisesti tiedottamaan yhteiskunnallisista muutoksista, kuten uudesta jalostusasetuksesta.

Kerätään tietoa rodun terveydestä ja hyvinvoinnista, sekä sponsoroidaan terveystutkimuksia mahdollisuuksien mukaan. Ylläpidetään jalostustarkastusten järjestämisen kulttuuria.

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Vuosi	Tehtävä tai projekti
2025	• siirretään JTO-luonnos SKKY:n ja Kennelliiton käsittelyyn • aktivoidaan jäsenistöä teettämään kiinanharjakoirilleen virallisia terveystutkimuksia

2026	• esitellään jalostuksen tavoiteohjelma jäsenistölle sekä yhdistyksen kokoukselle hyväksyttäväksi • aktivoidaan jäsenistöä järjestämään vapaamuotoisia rotutapaamisia eri puolilla Suomea • aktivoidaan jäsenistöä teettämään kiinanharjakoirilleen virallisia terveystutkimuksia • järjestetään jalostustarkastuksia
2027	• aktivoidaan jäsenistöä järjestämään vapaamuotoisia rotutapaamisia eri puolilla Suomea • aktivoidaan jäsenistöä teettämään kiinanharjakoirilleen virallisia terveystutkimuksia • järjestetään jalostustarkastuksia
2028	• suunnitellaan ja toteutetaan terveys- ja lisääntymiskyselyt • aktivoidaan jäsenistöä teettämään kiinanharjakoirilleen virallisia terveystutkimuksia • aktivoidaan jäsenistöä järjestämään vapaamuotoisia rotutapaamisia eri puolilla Suomea • järjestetään jalostustarkastuksia
2029	• järjestetään käyttäytymisen jalostustarkastus • aktivoidaan jäsenistöä teettämään kiinanharjakoirilleen virallisia terveystutkimuksia • aktivoidaan jäsenistöä järjestämään vapaamuotoisia rotutapaamisia eri puolilla Suomea • järjestetään jalostustarkastuksia • suunnitellaan ja toteutetaan luonne- ja käyttäytymiskyselyt
2030	• päivitetään jalostuksen tavoiteohjelma vuosille 2031-2035

JTO:n ja PEVISAn vaikutuksen seuraaminen

Suomen kiinanharjakoirat ry ja erityisesti sen jalostustoimikunta seuraa jatkuvasti käytettävissä olevien lähteiden avulla tavoiteohjelman toteutumista ja rodun kaikinpuolista hyvää kehitystä. Yhdistys pyrkii tekemään vähintään joka kolmas vuosi terveystutkimuksen, jonka tulokset julkaistaan yhdistyksen lehdessä ja kotisivuilla. Koska Suomen kiinanharjakoirat ry:n jäsenmäärä on pieni, kannustetaan myös yhdistykseen kuulumattomia kiinanharjakoirien omistajia osallistumaan näihin kyselyihin. Näin saadaan kattavampaa tietoa rodusta.

7. LÄHTEET

Cunliffe, Juliette, 2002. Chinese Crested.

Drögemüller C. Yms., 12.9.2008 Science. A Mutation in Hairless Dogs Implicates FOXI3 in Ectodermal Development.

Evidensia, 29.3.2022. Glaukooma eli silmänpainetauti koiralla.
<https://evidensia.fi/hoitovinkit/glaukooma-eli-silmanpainetauti/>

Fernandez, Amy & Rhae, Kelly, 1999. Hairless Dogs - The Naked Truth: The Chinese Crested, Xoloitzcuintli & Peruvian Inca Orchid.

Jalomäki, Sari & Pietilä, Elina & Vanhapelto Päivi, 9/2026. Suomen Kennelliiton silmänsairaustyöryhmä, silmätarkastuseläinlääkärit. Koirien perinnölliset silmänsairaudet ja niiden tutkiminen. Suomen Kennelliitto Ry.

<https://www.kennelliitto.fi/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/yleisimmat-silmasairaudet>

Jalomäki Sari, 9.8.2024. Pigmentary Chorioretinopatia.

<http://silmaeläinlaakari.blogspot.com/2019/06/pigmentary-chorioretinopatia>

Laurila, Katja, 1/2010 Harjakoirat: Karvattomuuden salat aukeamassa.

Lohen tutkimusryhmä / Helsingin yliopisto, 2024. Autoimmuunisairaudet.

<https://www.koirangeenit.fi/projektit/tutkimusprojektit/autoimmuunisairaudet/>

Mykkänen, Raili, 11/2000. Koiramme. Kiinanharjakoirat.

Mäki, Katariina, 5.8.2013, Perinnöllinen monimuotoisuus ja jalostuspohja. Suomen Kennelliitto Ry

<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-jalostus/tietoa-jalostuksen-tueksi/perinnollinen-monimuotoisuus-ja-jalostuspohja>

Mäki, Katariina. Sukusiitos. Suomen Kennelliitto Ry

<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-jalostus/tietoa-jalostuksen-tueksi/sukusiitos>

Mäki, Katariina. Tehollinen populaatiokoko. Suomen Kennelliitto Ry

<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-jalostus/tietoa-jalostuksen-tueksi/tehollinen-populaatiokoko>

Mäki, Katariina & Kempe, Riitta, 2020. Eläinjalostukseen liittyvän eläinsuojelulainsäädännön toimeenpanon tehostaminen. Osa II: Alustava selvitys koirien jalostukseen liittyvistä ongelmista ja puuttumiskeinoista. Luonnonvarakeskus. <https://jukuri.luke.fi/handle/10024/546307>

Mäki, Katariina & Kempe, Riitta, 2023. Eläinjalostukseen liittyvän eläinsuojelulainsäädännön toimeenpanon tehostaminen : Osa III: Koiranjalostuksen ongelmat ja valvontakriteerit.

Luonnonvarakeskus. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-380-624-5>

Suomen Kennelliitto Ry, 4.4.2022. Rotumääritelmä. <https://www.kennelliitto.fi/files/kiinanharjakoirat-3>

Suomen Kennelliitto Ry. Perinnölliset sairaudet ja koiran hyvinvointi.

<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi>

Suomen Kennelliitto, Rotukohtaiset ohjeet (RKO) liioiteltujen piirteiden huomioimisesta ulkomuotoarvostelussa. <https://www.kennelliitto.fi/lomakkeet/ulkomuototuomarin-liioiteltujen-piirteiden-rotukohtainen-arvosteluohje-rko>

Suomen Kiinanharjakoirat Ry, 16.1.2019. Jalostusohjesäännöt. Liite 2.

Ryhmä: 9

FCI:n numero:288
Hyväksytty: FCI 15.9.2021
Kennelliitto 4.4.2022

Suomen Kiinanharjakoirat Ry. Jalostustarkastukset 2015 -yhteenveto. Liite 3.

Suomen Kiinanharjakoirat Ry. RKO-raportit vuosilta 2015-2022

Suomen Kiinanharjakoirat Ry. Terveys. <https://kiinanharjakoirat.fi/terveys-2/>

Suomen Kiinanharjakoirat Ry. Vuosikirjat 2012-2022.

8. LIITTEET

Liite 1. Rotumääritelmä

Liite 2. Jalostusohjesäännöt Suomen kiinanharjakoirat Ry

Liite 3. Jalostustarkastukset 2015 yhteenveto

Liite 4. Kiinanharjakoirien Luonnetestitulokset prosenttiosuuksina vuosilta 1997-2023 (N=49)

Liite 5. Geenitestihankkeen raportti CDDY

**Suomen Kennelliitto-
Finska Kennelklubben ry**

KIINANHARJAKOIRA

¼

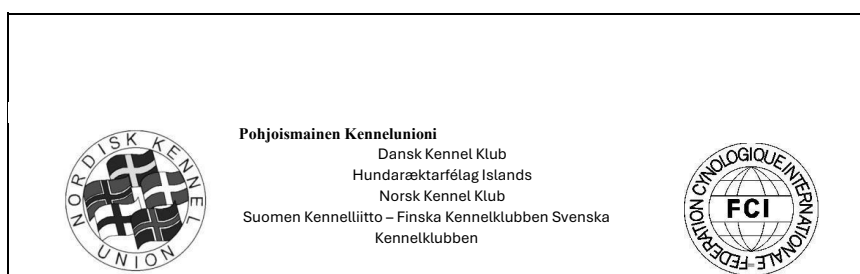
(CHINESE CRESTED DOG)

Alkuperämaa: Kiina

Vastuumaa: Iso-Britannia

©J. Campin, illustr. KC Picture Library

KÄYTTÖTARKOITUS: Seurakoiria.

FCI:N LUOKITUS: Ryhmä 9 seura- ja kääpiökoirat alaryhmä 4 karvattomat rodut
Käyttökoetulosta ei vaadita.

LYHYT HISTORIAOSUUS: Kiinanharjakoiraa on kaksi muunnosta: karvaton ja karvainen "puuterihuisku" (powder puff). Karvattomalla muunnoksella on pään päällä harja, joka ulottuu jonkin matkaa niskaan, varpaita peittävät sukat sekä plyymi hännässä. Muu osa runkoa on karvaton. Puuterihuisku-muunnoksella on kauttaaltaan pitkä, pehmeä, harsomainen karvapeite. Vaikka rodun alkuperän määrittäminen onkin vaikeaa, kerrotaan että Kiinan Han-dynastian perheet omistivat näitä koiria. Noihin aikoihin kiinanharjakoirat kehittyivät aarteiden vartijoiksi ja suurempi, raskaampi muunnos myös metsästyskoiraksi. Niitä esitettiin näyttelyissä Amerikassa 1885–1926, mutta ne olivat harvinaisia vielä noin viidenkymmenen vuoden ajan.

YLEISVAIKUTELMA: Pieni, toimielias ja viehkeä koira. Luustoltaan sirosta keskivahvaan. Sileä, karvaton runko, karvaa ainoastaan käpälissä, päässä ja hännässä; vaihtoehtoisesti pehmeä, harsomainen karvapeite. Rodussa on kaksi selvästi erilaista tyyppiä: kaurismainen, jalo ja siroluustoinen sekä tiiviimpi, luustoltaan ja rungoltaan vankempi.

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE: Iloinen, ei koskaan vihainen.

PÄÄ: Sileä, ei liikaa ryppyjä. Kallo ja kuono-osa yhtä pitkät. Pään yleisvaikutelma viehkeä, ilme valpas.

Kallo: Hieman kaartuva ja pitkänomainen.

Otsapenger: Vähäinen, ei liioiteltu.

Kirsu: Rodulle tyypillisesti kirsu on kapea kuten kuonokin. Kaikki kirsun värit hyväksytään.

Kuono: Loivasti kapeneva mutta ei koskaan suippo, kuiva, ei riippuvia huulia.

Huulet: Tiiviit ja ohuet.

Leuat / purenta: Leuat voimakkaat, täydellinen ja säännöllinen leikkaava purenta, ts. yläleuan etuhampaat koskettavat tiiviisti alaetuhampaiden pintaa; hampaat ovat kohtisuorassa leukoihin nähden. Karvattomalla muunnoksella esiintyy alkukantaisena piirteenä eteenpäin suuntautuvat kulmahampaat, eikä hammaspuutoksista tule rankaista.

Posket: Kuivat, meislautuneet ja litteät, kuono-osaa kohti kapenevat.

Silmät: Niin tummat että näyttävät mustilta. Valkuaista näkyy hieman tai ei lainkaan. Keskikokoiset, mantelinmuotoiset ja etäällä toisistaan.

Korvat: Matalalle kiinnittyneet; korvan tyven korkein kohta silmän ulkokulman tasalla. Suuret ja pystyt, hapsuiset tai hapsuttomat. "Puuterihuiskuilla" sallitaan luppakorvat.

KAULA: Kuiva, ei löysää kaulanahkaa; pitkä, sulautuu kauniisti voimakkaisiin lapoihin. Koiran liikkeessä pystyasentoinen, lievästi kaareutuva.

RUNKO: Keskipitkä tai pitkä, notkea.

Selkä: Vaakasuora.

Lanne: Tiivis.

Lantio: Kauniisti pyöristynyt ja lihaksikas.

Rintakehä: Melko leveä ja syvä, ei tynnyrimäinen. Rintalasta ei esiin työntyvä.

Rintakehä ulottuu kyynärpäihin.

Alalinja ja vatsa: Kohtalaisen ylösvetäytyvä.

HÄNTÄ: Korkealle kiinnittynyt, liikkeessä korkea-asentoinen tai selkälinjan jatkeena. Pitkä ja kapeneva, melko suora, ei kiertyvä eikä kummallekaan sivulle kaartuva, levossa laskeutuu luonnollisesti alas. Häntäplyymi pitkä ja runsas, rajoittuu hännän viimeiseen kahteen kolmannekseen. Niukka häntäplyymi hyväksytään.

RAAJAT

ETURAAJAT:

Yleisvaikutelma: Raajat pitkät ja sirot, hyvin rungon alla.

Lavat: Kuivat, kapeat ja viistot.

Kyynärpäät: Tiiviisti rungonmyötäiset.

Välikämmenet: Sirot, voimakkaat, lähes pystysuorat.

Etukäpälät: Pitkät, kapeat jäniksenkäpälät. Kynnet kohtuullisen pituiset ja minkä väriset tahansa. "Sukat" mieluiten vain varpaissa, eivät saa ulottua rannenivelen yläpuolelle. Käpälät eivät sisä- eivätkä ulkokierteiset.

TAKARAAJAT:

Yleisvaikutelma: Takaraajat etäällä toisistaan. Kulmaukset sellaiset, että selkälinja on vaakasuora.

Polvet ja sääret: Polvet ovat tiiviit, pitkät sääret sulautuvat kauniisti kintereisiin.

Väljalat: Matalat kintereet.

Takakäpälät: Kuten etukäpälät.

LIIKKEET: Pitkät, sulavat ja tyylikkäät. Hyvä askelpituus ja takaraajan työntö.

IHO: Sileä ja pehmeä, koskettaessa tuntuu lämpimältä.

KARVAPEITE:

Karva: Rungossa ei suuria karvalaikkuja. Harja mieluiten pitkä ja runsas, myös niukka harja hyväksytään. Ihannetapauksessa harja alkaa otsapenkereestä ja jatkuu kaveten niskaan.

"Puuterihuiskulla" on aluskarva ja pehmeä, pitkä harsomainen peitinkarva.

Väri: Kaikki värit ja väriyhdistelmät sallitaan.

KOKO: Ihannesäkäkorkeus: Urokset 28–33 cm

Nartut 23–30 cm.

VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellä mainituista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen ja sen vaikutukseen koiran terveyteen ja hyvinvointiin.

HYLKÄÄVÄT VIRHEET:

- Vihaisuus tai liiallinen arkuus
- Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen

HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittynyttä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin.

Jalostukseen tulee käyttää vain toiminnallisesti ja kliinisesti terveitä, rakenteeltaan rodunomaisia koiria.

Jalostusohjesäännöt

Säännöt astuvat voimaan 16.1.2019

SISÄLLYS

1. Jalostustoimikunta
 - 1.1 Toimikunnan tarkoitus
 - 1.2 Jäsenet
 - 1.3 Jäsenten edellytykset
 - 1.4 Toimikunnan tehtävät

1.5 Kokoukset ja pöytäkirjat

2. Jalostusohjeet

2.1 Jalostuskoirien laatuvaatimukset

2.2 Muut vaatimukset ja rajoitukset

2.3 Astutuskyselyt

2.4 Muita suosituksia

3. Pentuneuvonta

3.1 Pentuneuvonnan tarkoitus ja tehtävät

3.2 Pentuneuvonnan säännöt

3.3 Pentuneuvojat

Liitteet:

- kiinanharjakoirien rotumääritelmä
- jalostussuosituskaavake
- terveysseurantakaavake
- pentueilmoituskaavake

1. Jalostustoimikunta

1.1 Toimikunnan tarkoitus

Jalostustoimikunnan toiminnan perimmäinen tarkoitus on avustaa kasvattajia ja jalostusyksilöiden omistajia jalostussuunnittelussa antamalla neuvontaa ja informaatiota.

Tarkoitus toteutuu keräämällä ja arkistoimalla tietoja rodun tilanteista Suomessa ja ulkomailla ja näiden tietojen julkaisemisella kasvattajien ja harrastajien tiedoksi.

Tietoja kerätään mm. koiranäyttelyistä, terveystutkimuksista, jalostustarkastuksista ja terveystarkastusten avulla. Rodun kasvattajilla on keskeinen rooli jalostustoimikunnan yhteistyökumppaneina. Jalostustyön vastuu ja valinnan vapaus on kasvattajilla.

1.2 Jäsenet

Suomen Kiinanharjakoirat ry:n hallitus valitsee jalostustoimikuntaan neljä (4) varsinaista jäsentä. Toimikunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja sihteerin. Jalostustoimikunta on päätösvaltainen kolmen (3) varsinaisen jäsenen ollessa läsnä.

Jalostustoimikunnan toimikausi on kaksi (2) kalenterivuotta.

Toimikunnan jäsenten tulee tuntee rotu teoriassa ja käytännössä.

Hallitus voi toimikauden aikana täydentää toimikuntaa jäljellä olevaksi toimikaudeksi uusilla jäsenillä eroavien/erotettujen tilalle, myös jalostustoimikunta voi esittää hallitukselle uusia jäseniä. Hallitus voi kesken kauden – painavista syistä - erottaa toimikunnan jäseniä.

Toimikunta voi nimetä toimikaudellaan itselleen tarpeellisen määrän ulkopuolisia avustajia. Tällaisia voivat olla esim. ulkomuototuomarijäsenet, jotka antavat tarvittaessa toimikunnalle neuvoja ulkomuotoasioissa ja ottavat osaa toimikunnan järjestämiin jalostustarkastuksiin. Ulkopuolisten avustajien ei tarvitse välttämättä olla Suomen Kiinanharjakoirat ry:n jäseniä.

1.3 Jäsenten edellytykset

Toimikuntaan nimettäviltä varsinaisilta jäseniltä edellytetään Suomen Kiinanharjakoirat ry:n sekä Suomen Kennelliiton jäsenyyttä. Lisäksi toivotaan Suomen kiinanharjakoirat ry:n yhtäjaksoista viiden (5) vuoden jäsenyyttä.

Toimikunnan jäsenellä ei saa olla Suomen Kennelliiton langettamaa rekisteröinti- ja kilpailukieltoa.

Toimikuntaan nimettävien tulee edustaa monipuolista koiraharrastuksen, rodun, jalostuksen ja rotumääritelmän tuntemusta (esim. ulkomuototuomarikurssi, kasvattajan peruskurssi, kennelneuvojakurssi, jalostuksen peruskurssi, kasvattaja..)

1.4 Toimikunnan tehtävät

Toimikunnan tehtävänä on ohjata rodun jalostusta Suomessa. Tavoitteena on mahdollisimman rotumääritelmän mukainen, terve ja geenipohjaltaan riittävän laaja kiinanharjakoirakanta.

Tähän tavoitteeseen tähdätään keräämällä ja luovuttamalla tarvittavaa tietoa kasvattajille ja rodun harrastajille ja järjestämällä jalostukseen liittyviä tapahtumia, kasvattajapaneelleita, luentoja ja jalostustarkastuksia, sekä julkaisemalla tilastoja.

Toimikunnan tehtävänä on pitää yhteyttä ulkomaisiin rotuyhdistyksiin ja seurata rodun kehitystä myös muualla maailmassa. Toimikunnalta voi kysyä neuvoa esim. tuontikoiran ostoa harkittaessa.

Toimikunnan rutiinitehtävät:

- Astutuskyselyiden käsittely
- Yhteistyö pentuneuvonnan kanssa
- Järjestää jalostustarkastuksia
- Vastaa jalostustarkastajien koulutuksesta
- Vastaa jalostuksentavoiteohjelmasta (JTO) ja sen päivittämisestä
- Ulkomuototuomareiden koulutus yhteistyössä SKKY:n kanssa

Toimikunnan vuosittaiset tehtävät:

Laskea ja julkaista jäsenistölle ja Suomen Kääpiökoirayhdistykselle seuraavat tilastot:

- vuosittaisten ja viimeisten kahden (2) ja neljän (4) vuoden jaksojen urostilastot ja isoisätilastot
- vuosittaisten jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen suhdeluku
- sukusiitosprosentit pentuekohtaisesti ja vuosittaisista kokonaisrekisteröinneistä, myös tuontikoirien sukusiitosprosentit on julkaistava mikäli mahdollista
- efektiivisen kannan laskeminen (tehollinen populaatiokoko)
- näyttelytilastot
- kasvattajatilastot
- vuosittainen toimintasuunnitelma rotuyhdistyksen syyskokoukselle
- vuosittainen toimintakertomus rotuyhdistyksen kevätkokoukselle jotka toimitetaan myös Suomen Kääpiökoirayhdistykselle (SKKY)

1.5 Kokoukset ja pöytäkirjat

Toimikunta kokoontuu puheenjohtajan, tai hänen ollessa estyneenä varapuheenjohtajan kutsusta.

Toimikunta on päätösvaltainen kolmen (3) varsinaisen jäsenen ollessa läsnä.

Toimikunnan kokouksista on pidettävä pöytäkirjaa, jotka numeroidaan juoksevasti ja ne allekirjoittavat kokouksen puheenjohtaja ja sihteeri. Pöytäkirjat tulee toimittaa hallitukselle kuukauden kuluessa kokouksesta.

Virallisille tahoille lähetettävästä postista ja yhdistystä taloudellisesti sitovista asioista on ensin neuvoteltava hallituksen kanssa ja saatava siihen hallituksen puolto.

Kokouksista ja muista toimikunnan jäseniä sitovista yhdistyksen tai ulkopuolisista tapahtumista maksetaan läsnäolijoille kulukorvausta voimassa olevan hallituksen jäsenten kulukorvauskäytännön mukaan.

Toimikunnan kokouksissa asiat ratkaistaan tarvittaessa äänestyksellä. Äänten mennessä tasan, asian ratkaisee kokouksen puheenjohtajan ääni.

Toimikunta voi pitää myös puhelin- ja sähköpostikokouksia.

2. Jalostusohjeet

2.1 Jalostuskoirien laatuvaatimukset

Kun jalostustoimikunta tarkastelee yhdistelmiä, otetaan huomioon yksilöiden terveys, luonne, ulkomuoto, sukutaulut ja niiden antamat tiedot sekä aiempien jälkeläisten ja lähisukulaisten laatu. Yhdistelmän molempien vanhempien tulee täyttää laatuvaatimukset astutushetkellä.

Jalostukseen käytettävän kiinanharjakoiran tulee olla:

- luonteeltaan rotumääritelmän mukainen
- astutushetkellä fyysisesti terve ja vapaa perinnöllisistä sairauksista, Patella luksaation osalta alla olevin poikkeuksin.
- näyttelyissä palkittu vähintään kahdesti arvosanalla EH (Erittäin Hyvä), jotka molemmat tulee olla eri tuomareilta tai jalostustarkastettu ilman mainintaa ”ei suositella jalostukseen”
- virallisesti silmätutkittu (= tunnistusmerkitty, vähintään 1 vuoden ikäinen tutkittaessa ja eläinlääkärillä on Suomen Kennelliiton silmätarkastusoikeudet). Tulos ei saa olla 12 kuukautta vanhempi astutushetkellä.
- koiralla tulee olla virallinen ja voimassa oleva polvitutkimus. Polvitutkimuksen voi antaa vain Kennelliiton hyväksymä eläinlääkäri, jolla oikeudet suorittaa virallisia polvitutkimuksia.
- virallinen sydänkuuntelutulos, joka ei saa olla 12kk vanhempi astutushetkellä
- **PLL - geenitesti (primaari linssiluksaatio) tulee olla kaikilla jalostukseen käytettävillä koirilla. Geenitestillä sairaaksi todettuja koiria ei tulisi käyttää jalostukseen. Kantajia tulisi yhdistää vain terveeksi tutkitun koiran kanssa. Kantajia käytettäessä jalostukseen, tulisi joko kasvattajien tehdä pennuille PLL – geenitesti tai suositella testausta pennun ostajalle pentujen geneettisen tilan toteamiseksi.**
- **prcdPRA - geenitestillä sairaaksi todettuja koiria ei pitäisi käyttää jalostukseen. Kantajia tulisi yhdistää vain geenitestillä terveeksi todettuihin koiriin. Kantajia käytettäessä jalostukseen tulisi joko kasvattajien tehdä pennuille prcdPRA – geenitesti tai suositella testausta pennun ostajalle pentujen geneettisen tilan toteamiseksi.**

Terveysvaatimukset silmien ja polvien osalta:

Silmät:

Molempien vanhempien tulee olla terveitä sellaisten perinnölliseksi katsottujen silmäsairauksien osalta, jotka voivat aiheuttaa koiralle kipua tai heikentää koiran näkökykyä:

- HC (kaihi, katarakta)
- PRA (verkkokalvon rappeuma)
- PLL (linssiluksaatio)
- RD asteet 2-3
- PHTVL/PHPV asteet 2-6
- pigmentary chorioretinopatia
- kuivasilmä
- glaukooma (silmänpainetauti)
- mikropapilla eli papillan hypoplasia (pienisilmäisyys)

- PPM iris-linssi tai PPM iris-sarveiskalvo
- ylimääräiset ripset, vakavat tapaukset (Trichiasis, Cilia aberranta, Entropion)

Jos toisella vanhemmista on todettu silmäpeilauksessa jokin muutos normaalista, on suositeltavaa, että yhdistelmän toisella vanhemmista ei ole todettu samaa vikaa tai sairautta. Tällaisia muutoksia ovat mm:

- PPM iris-iris
- kyynelkanavien puutos
- PHTVL/PHPV; tulkinnanvarainen tai aste 1
- RD; tulkinnanvarainen tai aste 1
- ylimääräiset ripset, lievät tapaukset (Trichiasis, Cilia aberranta, Entropion)
- VD (lasiaisen rappeuma)

Patellaluksaatio:

Asteita 2-4 ei tule käyttää jalostukseen. Jos toisella vanhemmalla on todettu polvessa/polvissa luksaatioaste 1, on toisen vanhemman polvet oltava 0.

2.2 Muut vaatimukset ja rajoitukset

Urokset:

- jalostukseen käytettävän uroksen alaikäraja on **24 kk**
- uroksen jälkeläismäärä ei saa ylittää 10 % kahden (2) vuoden kokonaisrekisteröinneistä eikä 5 % sukupolven eli neljän (4) vuoden kokonaisrekisteröinneistä.

Nartut:

- jalostukseen käytetyn nartun alaikäraja astutushetkellä on **24kk** ja yläikäraja SKL:n määräysten mukainen.
- **Ensimmäistä kertaa astutettavan nartun yläikärajaksi suositellaan 5v.**
- nartun pentueiden väli tulee olla Kennelliiton suositusten mukainen

Sukulaisuusasteet:

- toteutettavan yhdistelmän sukusiitosprosentti ei saa ylittää 6,25 % viiden (5) polven sukutaululla laskettuna, mikä vastaa asteeltaan serkusparitusta

Kasvattajat:

- kasvattajan tulee olla Suomen Kiinanharjakoirat ry:n ja Suomen Kennelliiton jäsen ja noudattaa kasvatustyössään Kennelliiton koiranomistajan ja -haltijan perussääntöä. Kasvattajan tulee tuntea Kennelliiton kasvattajasitoumus ja olla allekirjoittanut sen.

2.3 Astutuskyselyt

Jalostustoimikunnan tehtävänä ei ole etsiä sopivia uroksia nartuille, vaan kasvatustyöstä vastaa aina kasvattaja. Jalostustoimikunta vain neuvoa ja ohjaa jalostustoimintaa sekä tarkistaa, että käytettävät koirat täyttävät laatu- ja terveysvaatimukset.

Kasvattaja voi anoa jalostustoimikuntaa antamaan puoltavan lausunnon suunnitellusta yhdistelmästä tai auttamaan valitsemaan muutaman eri uroksen välillä. Jalostustoimikunta vastaa jokaiseen kirjallisesti ja riittävän aikaisessa vaiheessa saapuneeseen jalostuskyselyyn. Riittävä aika on vähintään 2 kk ennen suunniteltua astutusta.

Myös uroksen omistaja on oikeutettu kysymään jalostustoimikunnalta neuvoa.

Jalostustoimikunta voi jättää suosittelematta jalostukseen narttua tai urosta, joka eri yhdistelmissä on periyttänyt poikkeuksellisen paljon jotain sairautta, vikaa tai ei-toivottua luonteenpiirrettä.

Jalostustoimikunta ei myöskään puolla sellaisen koiran jalostuskäyttöä, joka on kaksi (2) tai useamman kerran saanut näyttelyssä arvosanan 0 tai EVA luonteesta johtuen, ellei jalostustarkastuksessa voida todeta koiran luonnetta hyväksytyksi jalostuskäyttöä ajatellen.

Samoin voidaan jättää puoltamatta yhdistelmää, jos on perusteltua olettaa jonkin vakavan sairauden tai vian tulevan esiin mahdollisissa pennuissa.

Jalostussuositusten epääminen on aina perusteltava.

Astutuskyselyiden vastaukset kyselyineen on arkistoitava.

2.4 Muita suosituksia

Kiinanharjakoirissa esiintyviin sairauksiin ja vikoihin tulee kasvattajien suhtautua terveellä tavalla kriittisesti. Sairaita koiria ei tule käyttää jalostukseen, mutta kaikkia sairaan koiran sukulaisyksilöitä ei voida karsia pois jalostuksesta.

Ohjenuorana tulisi pitää sairauksien kohdalla sitä, ettei sellaisia yhdistelmiä uusita, joista on tullut sairas/sairaita yksilöitä eikä todettuihin tai epäiltyihin kantajiin linjata.

Tällaisia kiinanharjakoirissa esiintyviä sairauksia ovat mm. Legg-Perthes, Patella luksaatio, epilepsia, selkärangan sairaudet, haiman vajaatoiminta, sydänvial, silmien sairaudet ja aukottomuus.

Harjakoirissa esiintyviin vikoihin tulee suhtautua samankaltaisesti kuin edellä. Tällaisia vikoja ovat esim.

vääräasentoiset kulmahampaat, vakavat hammaspuutokset, loppa- tai ruusukorvaisuus karvattomilla yksilöillä, ruusukorvat puutereilla, liika karvaisuus karvattomilla yksilöillä, lyhytturkkisuus, liian suuri koko tai vastaavasti liian pieni koko.

Suositeltavaa on, että mikäli jalostukseen käytetään yksilöä, jolla on puute/puutteita edellä mainittujen ominaisuuksien osalta, tulisi yhdistelmän toisen osapuolen olla tältä osin rotumääritelmän mukainen.

Jalostukseen ei suositella käytettävän koiraa, jolla on sininen/siniset silmät, häntämutka, purentavika (selkeä ylä-, ala, tai ristipurenta), tai joka on arka tai aggressiivinen.

Jalostustoimikunta suosittelee rekisteröimään koiran, jolla on sininen/siniset silmät, häntämutka, selkeä purentavirhe, synnynnäinen sydänvika tai sulkeutunut korvakäytävä, EJ-rekisteriin.

3. Pentuneuvonta

3.1 Pentuneuvonnan tarkoitus ja tehtävät

Pentuneuvonnan tarkoitus on toimia kiinanharjakoirista kiinnostuneiden ihmisten ja Suomen Kiinanharjakoirat ry:n ja sen jalostustoimikunnan yhdysiteenä.

Pentuneuvonta toteuttaa tarkoitustaan antamalla neuvontaa koskien kiinanharjakoiraharrastusta. Neuvonnan on tarkoitus olla informatiivista ja todenmukaista. Sen tarkoitus ei ole markkinoida rotua vaan antaa rodusta kiinnostuneille realistinen kuva rodun ominaisuuksista ja sen yksilöiden vaatimasta hoidosta.

Pentuneuvonnan tehtäviin kuuluvat:

- ajankohtaisen pentulistan ylläpitäminen sekä yhdistyksen internetsivuilla olevan pentulistan päivittäminen
- puhelin- ja sähköpostineuvonta
- tarpeelliseksi katsomiensa informaatiotilaisuuksien järjestäminen

3.2 Pentuneuvonnan säännöt

Pentuneuvonnan pentulistalle pääsevät kaikki yhdistyksen jäsenten pentueet, myös ne jotka eivät kaikilta osin ole jalostusohjesääntöjen mukaisia. Perusvaatimuksena pentuelistalle pääsyyn on kuitenkin se, että pentueen molemmat vanhemmat ovat virallisesti silmä- ja polvitarkastettuja. Mikäli pentueen toisella vanhemmalla on todettu sellainen perinnölliseksi katsottu silmänsairaus, joka voi aiheuttaa koiralle kipua tai heikentää koiran näkökykyä (ko. sairaudet listattu jalostusohjesääntöjen kohdassa 2.1.

Terveysvaatimukset silmien ja polvien osalta), tulee pentueen toisen vanhemman olla kyseisen sairauden osalta terve. DNA-testitulos (PLL sekä PrcdPRA) hyväksytään, kun molemmat vanhemmat ovat testattuina tai pentueen vanhemmat ovat terveitä omien vanhempiensa kautta. Pentulistalle tulee kunkin pentueen kohdalle näkyviin täyttääkö pentue jalostusohjesäännöt kyllä/ei. Jos pentue ei täytä jalostusohjesääntöjä, niin syy merkitään myös näkyviin pentulistalle.

Kasvattajat ilmoittavat pentueensa pentuneuvojille yhdistyksen pentueilmoituskaavakkeella, jota on saatavilla pentuneuvonnasta ja yhdistyksen kotisivuilta. Muita ilmoituksia ei hyväksytä.

Pentueilmoituksen liitteenä tulee olla vanhempien tutkimustodistukset, mikäli tulokset eivät näy Koiranetissä. Ilmoituksen voi lähettää myös sähköpostilla.

Pentue pysyy pentulistalla kolme (3) kuukautta syntymäpäivästä laskettuna, ellei kasvattaja ilmoita aiemmin toiveestaan poistaa pentue listalta tai halua jatkaa aikaa. Näin ollen jatkoaika on aina kuukauden eteenpäin.

Pentuneuvonta ylläpitää myös ns. kodinvaihtokoirien listaa yhdistyksen internet-sivuilla. Tämä lista palvelee jäseniä silloin kun kotia etsii vanhempi koira. Lista ei ole tarkoitettu kasvattajan myymättä jääneille pennuille vaan koirille jotka ovat joko palautuneet kasvattajalle tai kun omistaja etsii uutta kotia koiralleen. Kodinvaihtajan tulee olla rekisteröity, jos kodinvaihtaja on rekisteröity muualla kuin Suomessa, tulee pentuneuvontaan toimittaa kopio rekisteripapereista sähköisesti tai paperiversiona.

3.3 Pentuneuvojat

Pentuneuvojia nimetään kaksi (2) kerrallaan. Pentuneuvojien toimikausi on kaksi (2) kalenterivuotta. Pentuneuvojat nimeää hallitus.

Pentuneuvojilta edellytetään monipuolista koiraharrastuksen ja rodun tuntemusta. Neuvojien tulee sisäistää pentuneuvonnan tarkoitus ja tehtävät sekä toimia työssään puolueettomasti.

Pentuneuvojat toimivat yhteistyössä jalostustoimikunnan kanssa ja voivat halutessaan osallistua toimikunnan kokouksiin ja esittää siellä tarpeelliseksi katsomiaan asioita.

LIITTEET

LIITE 1: Kiinanharjakoiran rotumääritelmä

FCI:n 24.6.1987 hyväksymän rotumääritelmän mukainen Käännös SKL-FKK:N hallituksen hyväksymä 7.6.1989.

Kiinalainen rotu, isäntämaa Iso-Britannia

Yleisvaikutelma: Toimielias ja viehkeä koira. Luustoltaan sirosta keskivahvaan. Sileä, karvaton runko, karvaa ainoastaan käpälissä, päässä ja hännässä; vaihtoehtoisesti pehmeän, harsomaisen karvan peittämä.

Ominaispiirteet: Rodussa on kaksi eri tyyppiä: kaurismainen, jalo ja siroluustoinen tyyppi ja rungoltaan ja luustoltaan raskaampi tiivisrunkoinen tyyppi.

Luonne: Iloinen, ei koskaan vihainen.

Pää: Kallo hieman kaareva ja pitkänomainen. Posket kuivat, sileät ja tasaiset, kaventuvat kohti kuonoa. Otsapenger vähäinen, ei liioiteltu. Pää sileä, ei liikaa ryppyjä. Kallo ja kuono-osa yhtä pitkät. Kuono kevyesti kapeneva, ei koskaan suippo; kuiva, ei riippuvia huulia. Kirsu erityispiirteenä kuonon mukaisesti kapea. Kaikki kirsun värit hyväksytään. Pään yleisvaikutelma viehättävä, ilme valpas. Huulet tiiviit ja ohuet. Harja alkaa mieluiten otsapenkereestä ja jatkuu niskasta kaveten alas kaulaa pitkin. Se voi olla minkä mittainen tahansa; pitkä ja runsas harja on ihanne, mutta niukkakin hyväksytään.

Silmät: Mahdollisimman tummat, lähes mustat. Valkuaista näkyy hieman tai ei lainkaan. Keskikokoiset, etäällä toisistaan.

Korvat: Matalalle kiinnittyneet: alareunan korkein kohta silmän ulkokulman tasalla. Suuret ja pystyt, hapsuiset tai hapsuttomat. "Puuterihuiskuilla" sallitaan luppakorvat.

Purenta: Leuat vahvat, säännöllinen ja täydellinen leikkaava purenta, t.s. alaleuan etuhampaat koskettavat kevyesti yläleuan etuhampaiden takapintaa. Etuhampaat suorassa rivissä.

Kaula: Kuiva, ei kaulanahkaa; pitkä, sulautuu kauniisti voimakkaisiin lapoihin. Liikkuessa pysty, lievästi kaareutuva.

Eturaajat: Lavat kuivat, kapeat, viistot. Raajat pitkät ja sirot, hyvin rungon alla. Kyynärpäät tiiviisti rungonmyötäiset. Ranteet sirot, voimakkaat, melkein pystysuorat. Varpaat eivät käännä sisään eivätkä ulos.

Runko: Keskipitkä tai pitkä. Notkea. Rintakehä melko leveä ja syvä, ei tynnyrimäinen. Rintalasta ei näy. Rintakehä kyynärpäihin ulottuva. Vatsaviiva kohtuullisesti ylösvetäytyvä.

Takaraajat: Etäällä toisistaan. Reidet pyöreät ja lihaksikkaat. Lanne vahva, sääri voimakas ja pitkä, kinner matala. Takaraajojen kulmaukset sellaiset, että selkälinja on suora.

Käpälät: Liioitellut jäniksenkäpälät, kapeat ja hyvin pitkät. varsinkin etukäpäliässä nivelten väliset pienet luut erityisen pitkät, aivan kuin ne muodostaisivat ylimääräiset nivelet. Kynnet kohtuullisen pitkät, minkä väriset tahansa. "Sukat" eivät saa ulottua rannetta ylemmäs; karvoja mieluiten vain varpaissa. Käpälät eivät käännä sisään eivätkä ulos.

Häntä: Korkealle kiinnittynyt. Levossa alhaalla, mutta liikkuessaan koira nostaa sen ylös. Pitkä, kapeneva, melko suora, ei kippura eikä sivulle kiertynyt. Häntätöyhtö pitkä ja runsas, rajoittuu kolmannekseen hännän päästä. Niukka töyhtö hyväksytään.

Liikkeet: Pitkät, sulavat ja tyylikkää. Hyvä askelpituus ja työntö.

Karvapeite: Rungossa ei suuria karvalaikkuja. Iho sileä ja pehmeä, kosketeltaessa lämmin. "Puuterihuiskun" turkki koostuu pehmeästä aluskarvasta ja pitkistä harsomaisista päällyskarvoista.

Väri: Kaikki värit ja väriyhdistelmät sallitaan.

Koko: Ihannesäkäkorkeus: urokset 28-33 cm, nartut 23-30 cm. Paino vaihtelee, mutta sen ei tulisi olla yli 5,5 kg.

LIITE 2: Jalostussuositus-lomake

Suomen Kiinanharjakoirat ry
JALOSTUSTOIMIKUNTA

JALOSTUSSUOSITUS

Pyydän jalostustoimikuntaa antamaan jalostussuosituksen seuraavalle suunnittelemalleni yhdistelmälleni.

Uros _____ rek.nro _____

i _____ sp _____
e _____

Näyttelytulos _____

Tutkimustulokset	polvitarkastettu	• pvm;
	silmätarkastettu	• pvm;
	sydäntutkimus	• pvm;

Narttu _____ rek.nro _____

i _____ sp _____
e _____

Näyttelytulos _____

Tutkimustulokset	polvitarkastettu	• pvm;
	silmätarkastettu	• pvm;
	sydäntutkimus	•
pvm;	arvioitu kiima-aika	

Kasvattaja _____

Kennelnimi _____

Puhelin _____

Osoite _____

Vastauksen voi lähettää minulle sähköpostilla
ei; _____ kyllä; sähköpostiosoite _____

Molemmista vanhemmista tulee toimittaa hakemuksen yhteydessä seuraavat liitteet:

- Viimeisin sydäntutkimuslausunto
- Viimeisin silmäpeilauslausunto

- Viimeisin polvitutkimuslausunto

Jalostussuosituspyyntöä ei käsitellä, jos kaikkia vaadittuja liitteitä ei ole toimitettu Jalostustoimikunnalle puoltopyynnön yhteydessä tai silmä- tai sydäntutkimus ovat vanhempia kuin 12 kk arvioidun astutushetken aikana.

LIITE 3: Pentue- terveysseuranta

Suomen Kiinanharjakoirat ry
JALOSTUSTOIMIKUNTA

TERVEYSSEURANTA

Lomake täytetään ja lähetään Suomen Kiinanharjakoirat Ry:n Jalostustoimikunnan sihteerille ensimmäisen kerran pentujen ollessa noin 12kk ikäisiä. Lomakkeen voi lähettää joko postitse tai sähköpostilla. Samaa lomaketta voi käyttää myös yksittäisen koiran tietojen ilmoittamiseen. Kohtaan huomautettavaa, voi lisätä myös tietoa esim. koiran luonteesta, tietoja hyödynnetään myös rodun JTON teossa ja päivityksissä.

KASVATTAJA/OMISTAJA
Kennelnimi:
Nimi:
Puhelinnumero:
Sähköpostiosoite:

PENTUEEN / KOIRAN TIEDOT
Isä:
Isän rek.numero:
Emä:
Emän rek.numero:
Syntymäaika:
Uroksia: Narttuja:
Kuolleita:

Pentujen kuolinsyy(t):
Synnytys oli:
normaali __ keisarinleikkaus __ Tarvittiin eläinlääkärin apua __
Lisätietoja synnytyksestä: Esimerkiksi keisarinleikkauksen syy

PENNUT / KOIRA		
Nimi	Rek.numero	Huomautettavaa/Lisätietoja (jatka tarvittaessa erillisellä liitteellä)
PLL-- geenitestin tulos		Testin numero
☐ Terve ☐ Sairas ☐ ntaja Ka		
prcd- PRA geenitestin tulos		Testin numero
☐ Terve ☐ Sairas ☐ ntaja Ka		
Nimi	Rek.numero	Huomautettavaa/Lisätietoja (jatka tarvittaessa erillisellä liitteellä)

PLL-- geenitestin tulos		Testin numero
☐ Terve ☐ Sairas ☐ Kantaja		
prcd- PRA geenitestin tulos		Testin numero
☐ Terve ☐ Sairas ☐ Kantaja		
Nimi	Rek.numero	Huomautettavaa/Lisätietoja (jatka tarvittaessa erillisellä liitteellä)
PLL-- geenitestin tulos		Testin numero
☐ Terve ☐ Sairas ☐ Kantaja		
prcd- PRA geenitestin tulos		Testin numero
☐ Terve ☐ Sairas ☐ Kantaja		
Nimi	Rek.numero	Huomautettavaa/Lisätietoja (jatka tarvittaessa erillisellä liitteellä)
PLL-- geenitestin tulos		Testin numero

☐ Terve ☐ Sairas ☐ Kantaja		
prcd- PRA geenitestin tulos		Testin numero
☐ Terve ☐ Sairas ☐ Kantaja		
Nimi	Rek.numero	Huomautettavaa/Lisätietoja (jatka tarvittaessa erillisellä liitteellä)
PLL-- geenitestin tulos		Testin numero
☐ Terve ☐ Sairas ☐ Kantaja		
prcd- PRA geenitestin tulos		Testin numero
☐ Terve ☐ Sairas ☐ Kantaja		
Nimi	Rek.numero	Huomautettavaa/Lisätietoja (jatka tarvittaessa erillisellä liitteellä)
PLL-- geenitestin tulos		Testin numero
☐ Terve ☐ Sairas ☐ Kantaja		
prcd- PRA geenitestin tulos		Testin numero

☐ Terve ☐ Sairas ☐ Kantaja	
---	--

LIITE 4: Pentueilmoitus-kaavake pentuneuvonnalle

Suomen Kiinanharjakoirat ry
JALOSTUSTOIMIKUNTA

PENTUEILMOITUS

Lomake palautetaan **pentuneuvojalle** onnistuneen astutuksen jälkeen. Yhdistelmä menee pentulistalle kun ilmoitus astutuksesta on tehty. Sitä pidetään pentulistalla syntymää seuraavan kolmen kuukauden ajan. Jos pentuetta halutaan pitää listalla kauemmin, siitä tulee erikseen ilmoittaa. Jos kaikki pennut on varattu / myyty on siitäkin ilmoitettava. Pentulista pyritään päivittämään mahdollisimman usein.

Uros _____ rek.nro _____

i _____ sp _____
e _____

Näyttelytulos _____
 Tutkimustulokset polvitarkastettu • pvm;
 silmätarkastettu • pvm; sydäntutkimus • pvm;

Narttu _____ rek.nro _____

i _____ sp _____
e _____

Näyttelytulos _____

Tutkimustulokset polvitarkastettu • pvm;

silmätarkastettu • pvm;

sydäntutkimus • pvm;

Ilmoitan pentuneuvontaan; _____ hl narttua _____ pp narttua _____ hl urosta _____ pp urosta

Kasvattaja _____

Kennelnimi _____

Puhelin _____

Osoite _____

Sähköpostiosoite _____

Jalostustarkastukset 2015

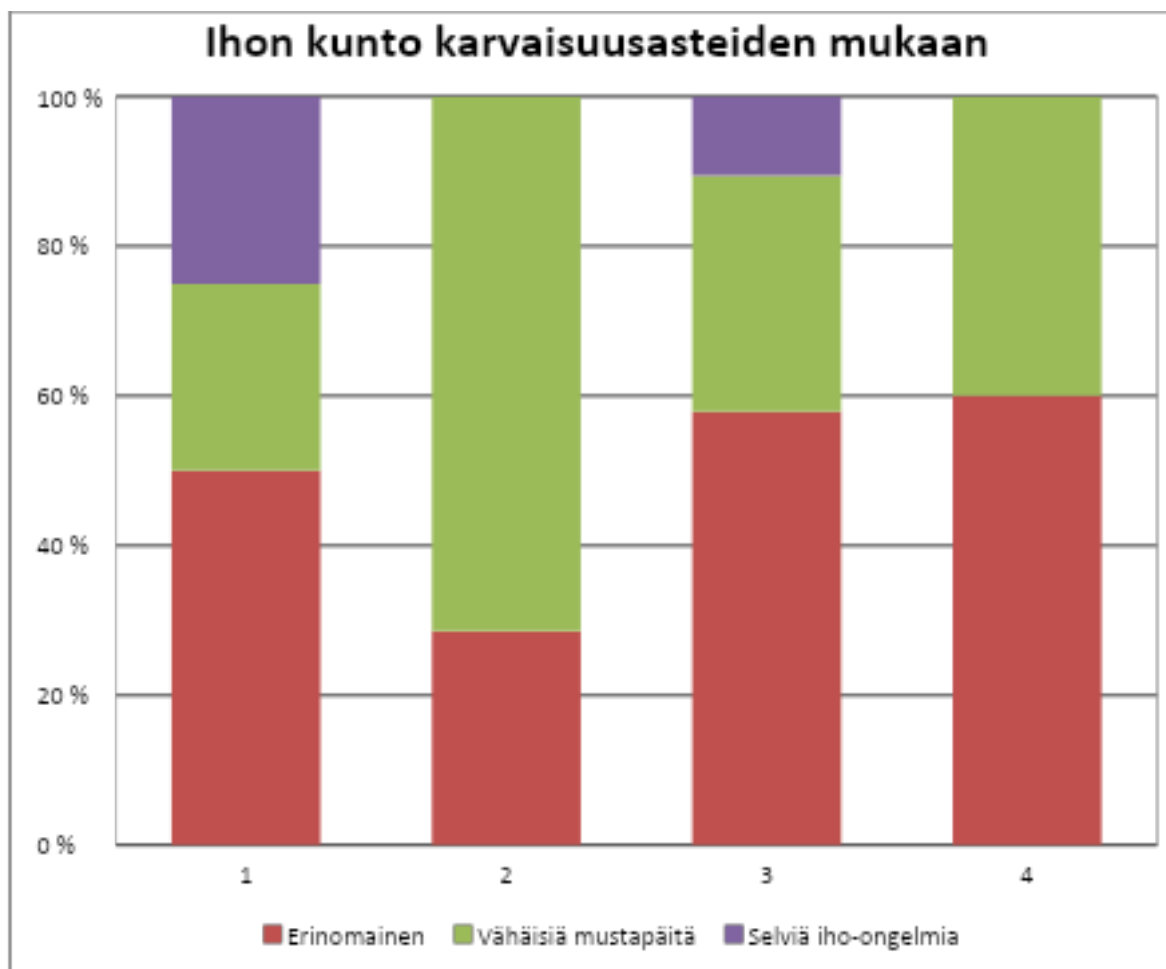
Vuonna 2015 järjestettiin 7 jalostustarkastusta ja yhteensä käytiin läpi 99 kiinanharjakoiraa. Näistä koirista 59 oli narttuja ja 40 uroksia. Puutereita tarkastettavista oli 40 ja nakuja 59. Jalostustarkastustuomareina toimivat Leni Finne, Juha Putkonen, Paula Heikkinen-Lehkonen, Juha Kares ja Jouko Leiviskä.

Narttujen keski-ikä tarkastuksessa oli 3v 11kk ja urosten 3v 9kk.

68 % tarkastetuista karvattomista kiinanharjakoirista olivat yleiskunnoltaan erinomaisia ja 32 % hyvässä kunnossa. Puutereista vain noin 28 % arvioitiin erinomaisiksi, 55 % hyvä, 10 % tyydyttävä, 5 % lihava ja 3 % laiha. Puuterin yleiskuntoon ja kuvaan vaikuttaa paljon turkki, joten se varmasti on yksi selitys. Karvattoman koiran lihavuuden ja lihaskunnon näkee paljon helpommin ja samoin turkin kunto vaikuttaa myös yleisilmeeseen.

Kuitenkin yli puolet (52 %) tarkastetuista koirista oli yleiskunnoltaan erinomaisia.

Myös karvattomien ihon kuntoa arvioitiin erikseen. Osalta arvio oli jäänyt kaavakkeesta pois, mutta noin puolet (49 %) karvattomien ihoista arvioitiin erinomaiseksi ja 45 % oli vähäisiä mustapäitä ja vain 6 % oli selviä iho-ongelmia. Mustapäät ovat melko yleinen vaiva karvattomilla. Tarkastettavia on liian vähän, jotta voitaisiin tehdä suurempia arvioita, mutta jossain määrin on nähtävissä se, että mitä karvaisempi iho on, sitä parempi kunto siinä on.

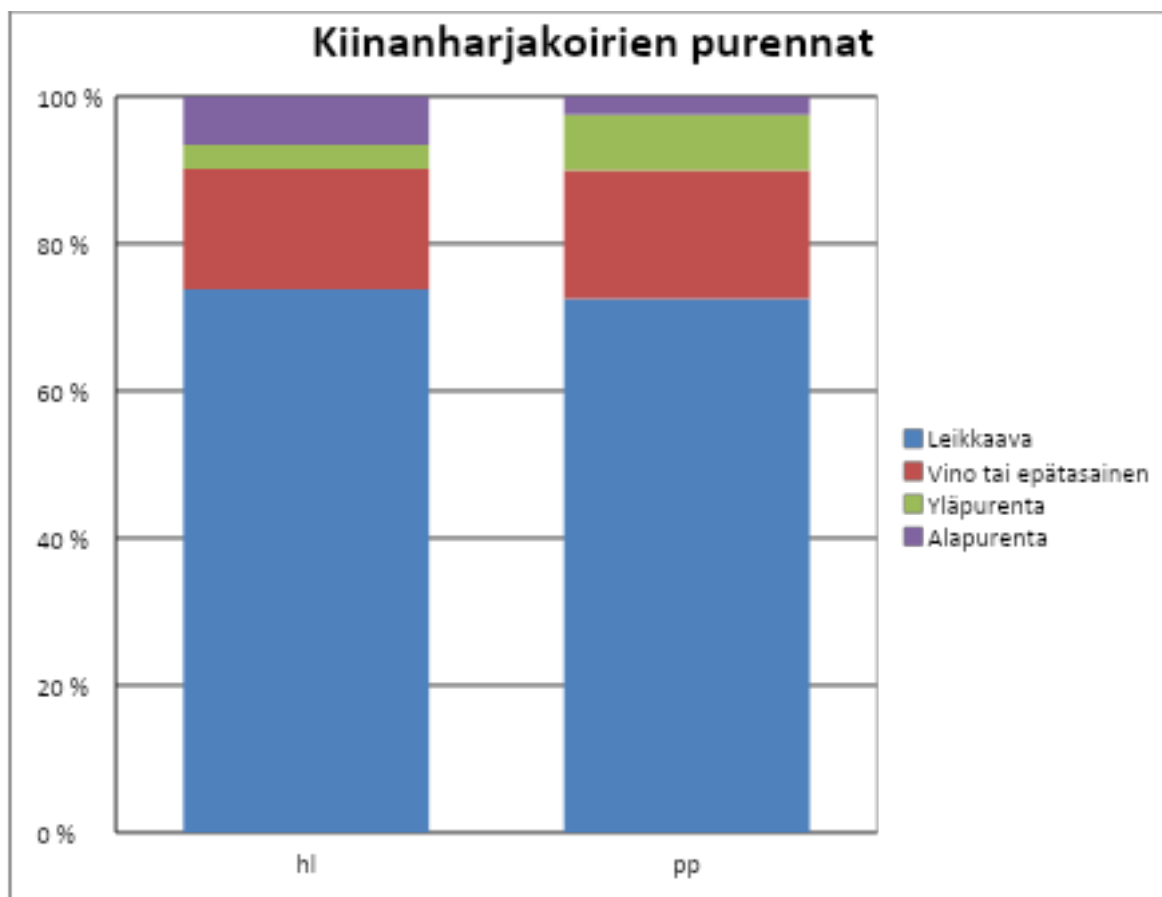

Puutereiden turkin laatua arvioitiin erikseen. Tarkastukseen sai tulla myös ajellun puuterin kanssa, joten osassa arvio oli vaikeampaa. Osa on varmasti laittanut turkin juuri ennen tarkastusta, joten jossain määrin käsittely voi myös vaikuttaa laadun arviointiin. 53 % tarkastetuista puutereista todettiin rotutyypillinen turkki. 40 % turkeista oli joko vaikea arvioida, tai ne olivat liian paksuja/karkeita/pehmeitä. 8 % turkeista oli selvästi liikaa karheutta/pehmeyttä tai puuttuvaa pohjavillaa.

Koosta on keskusteltu paljon ja jalostustarkastukset ovat hyvä keino saada hieman selvyyttä rodun tilanteeseen. Toki otanta on vielä hyvin pieni, mutta tiettyä suuntausta on nähtävissä. Narttujen keskimääräinen korkeus oli 30,8 cm. Se on selvästi suositeltua korkeutta suurempi (23-30 cm). Urosten keskimääräinen korkeus oli 33,5 cm, joka sekin on suositellun ylärajan yläpuolella (28-33 cm). Koossa ollaan siis selkeästi ylärajoilla. Uroksissa hajontaa on enemmän (keskihajonta 2,1) kuin nartuissa (keskihajonta 1,8).

Paino suositus poistettiin rotumääritelmästä (enintään 5,5 kg) ja keskipainosta voidaan nähdä, että harjakoirien tyyppi on enemmän siirtynyt raskaampaan. Myös koon kasvaminen on vaikuttanut painoon. Samoin se, että puhtaasti kauristyyppisiä harjakoiria on enää vähän ja cobby- sekä kauristyyppi ovat hyvin pitkälti sekoittuneet. Keskimääräisesti nartut olivat noin 5,6 kg ja urokset 6,7 kg.

Kiinanharjakoiralla kuuluu rotumääritelmän mukaan olla leikkaava purenta. Purennan arviossa ei kiinnitetty huomiota hammaspuutoksiin.

Jalostustarkastuksissa käyneillä koirilla suurimmalla osalla oli rotumääritelmän mukainen purenta. Suuria eroja ei ollut karvattomilla ja puutereilla eli tarkastettujen koirien mukaan voitaisiin sanoa, että molemmilla esiintyy saman verran purentavirheitä.

Rotumääritelmässä ei suoraan sanota hampaista mitään. Rotua harrastaneet tietävät, että karvattomuuteen on kytköksissä hammaspuutoksia. Jalostustarkastuksessa voidaan jo kulmahampaiden osalta nähdä iso eroavaisuus karvattomien ja puutereiden osalta. Kaikilla tarkastetuilla puutereilla oli 2+2 kulmahampaat. Karvattomilla variaatio oli hyvinkin suurta. Useammalta karvattomista koirista (41%) puuttui yksi tai useampi kulmuri. Vain 29 % tarkastetuista karvattomista oli kaikki kulmahampaat vaihtuneet. Mielenkiintoista on se, että näillä koirilla joilla kaikki kulmat on ilmoitettu raudoiksi, on karvaisuus aste 3,3 (maksimi 4). Otanta on hyvin pieni, mutta karvaisuudella on varmasti jotain yhteyttä myös hampaisiin. Toki poikkeuksia löytyy molempiin suuntiin. Täydet etuhampaat (6 + 6) löytyi 88 % puutereista ja 68 % karvattomista. Karvattomilla useimmat puutokset olivat yksittäisiä ja muutamilla löytyi jopa 7-8 etuhammasta ylhäältä tai alhaalta.

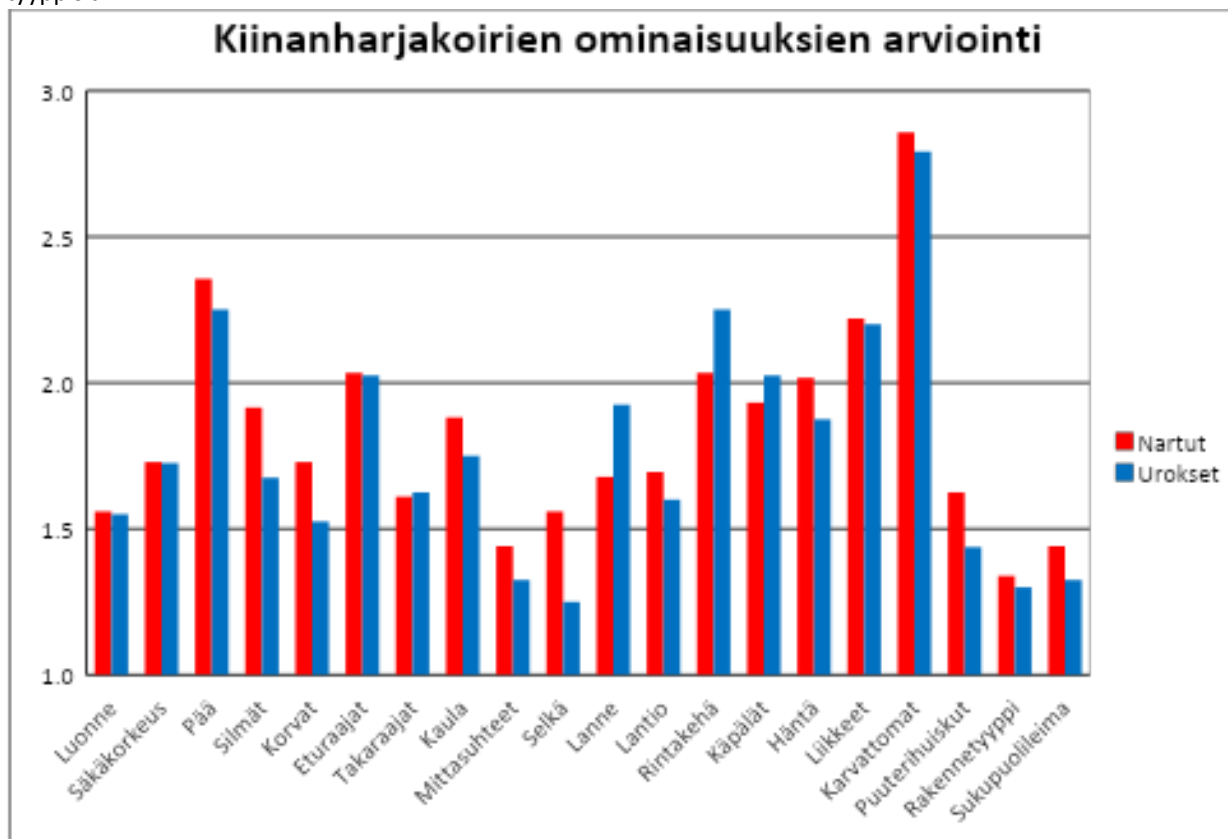
Hammaskiveä löytyi yllättäen 60 % puutereista ja 36 % karvattomista. Hammaskiven kertyminen on osaltaan perinnöllistä, koska siihen vaikuttaa syljen erityys ja laatu sekä tietenkin ruokinta. 30 % kiinanharjakoirista ilmoitettiin käyvän säännöllisesti hammaskiven poistossa.

Vaikka rodussa on jonkin verran hammasongelmia karvattomuuden johdosta, niin silti vain 11 % koirista on jouduttu poistamaan hammas. Tähän laskettiin mukaan kaikki hammaspoistot niin terveydelliset kuin pentuajan maitohampaiden poistot.

Rintakehän ympärys nartuilla oli keskimäärin 36,7 cm ja uroksilla 39,4 cm. Kiinanharjakoirilla rintakehän tulee olla riittävän syvä (ts. ulottua kyynärpäihin) ja melko leveä ja syvä (ei kuitenkaan tynnyrimäinen). Rintakehän ympärysmitta ei kerro kovin paljon rintakehästä, koska ympärysmittaan vaikuttaa paljon myös rintakehän malli (pyöreä/kapea) ja koiran koko. Useammalla koiralla oli mainintaa siitä, että rintakehän syvyys on riittämätön (39 % tarkastetuista koirista).

Pituus/korkeus suhde nartuilla oli 1,21 ($\pm 0,06$) ja uroksilla 1,19 ($\pm 0,06$). Optimaalista pituus/korkeus suhdetta on vaikea arvioida, koska tähän ei anneta mitään keskiarvoa. Tarkastetuista koirista muutamia sai huomautuksia liian lyhyestä tai pitkästä rungosta. Liian lyhyinä pidettyjen koirien pituus/korkeus suhde oli 1,13 ja liian pitkinä pidettyjä pituus/korkeus suhde oli 1,24. Pituus on vaikea nähdä suoraan koirasta, koska siihen vaikuttaa

raajakorkeus, rintakehän ja lanneosan pituus sekä lantion ja täten hännän asento. Mitattuna voi joku koira "paperilla" näyttää pitkältä, mutta katsottaessa pituutta ei välttämättä näe niin hyvin. Kun tarkastettuja koiria saadaan enemmän voidaan varmasti pituus/korkeus suhteestakin nähdä vielä jotain enemmän. Nartuilla keskimääräinen pituus oli 37,1 cm ja uroksilla 39,9 cm. Rotumääritelmän mukaan kiinanharjakoirat ovat rungoltaan keskipitkiä tai pitkiä, joten näitä tuloksia arvioiden tarkastetut koirat ovat hyvin rotumääritelmän tyyppisiä.

Kiinanharjakoiria arvioitiin asteikolla 1-5. 1 oli lähimpänä rotumääritelmää ja 5 kauimpana. Mitä lähempänä siis arvot ovat ykköistä, sitä paremmin koirat vastaavat näiltä osin rotumääritelmää.

Isoimpia virheitä tarkastetuissa koirissa olivat siis päät (2,3) ja karvattomilla rungon karvaisuusaste (2,8).

Narttujen ja urosten rakenteessa ei tarkastuksen mukaan ollut suuria eroja. Uroksilla selät olivat selvästi parempia (1,2), mutta taas lanne (1,9) ja rintakehä (2,2) olivat uroksilla hieman huonompia.

Rotumääritelmän mukaan kiinanharjakoiran pää on: "Sileä, ei liikaa ryppyjä. Kallo ja kuono-osa yhtä pitkät. Pään yleisvaikutelma viehkeä, ilme valpas. Kallo on hieman kaartuva ja pitkänomainen. Otsapenger vähäinen, ei liioiteltu. Kuono on loivasti kapeneva, mutta ei koskaan suippo. Ei riippuvia huulia." Jalostustarkastuksen mukaan päiden osalta meillä on paljon parannettavaa. Haaste on iso, koska kääpiökoiramaisuuteen liittyy usein juuri hieman kallon pyöristymisen. Pitäisi löytää tasapaino näiden välille. Kuono ja kallo tulisi olla yhtä pitkät, mutta varsinkin karvattomien osalta ollaan tässä menossa hieman väärään suuntaan. Rotumääritelmän mukaisia päitä karvattomilla oli vain 5 % ja mielenkiintoista on, että nämä kaikki olivat uroksia. Puutereista rotumääritelmän mukaisia päitä löytyi 18 % ja sukupuolijakauma meni näissä melko tasan.

	kpl	%
Hieman liian lyhyt kuono	19	19,2
Selvästi liian lyhyt kuono	16	16,2
Kevyt kuono-osa	1	1,0
Kevyt alaleuka	4	4,0
Leveä kallo	14	14,1
Hieman leveä kallo	4	4,0

Pyöristynyt kallo	1	1,0
Litteä kallo	2	2,0
Aivan liian kääpiömäinen pää	3	3,0
Selvästi liikaa poskia	14	14,1
Hieman liikaa poskia	13	13,1
Liikaa poskia	1	1,0
Liikaa huulia	3	3,0
Hieman liikaa huulia	2	2,0
Selvästi liikaa huulia	1	1,0
Korostunut otsapenger	6	6,1
Hieman raskas	3	3,0
Hieman kevyt	1	1,0

Pään suurimpia virheitä olivat liian lyhyt kuono, leveä kallo ja liikaa poskia. Virheet on laskettu koirista, jotka saivat pään arviosta 3 tai 4 (eli heikoimmat arviot).

Eturaajat ovat rotumääritelmän mukaan: "Yleisvaikutelmaltaan pitkät ja siro, hyvin rungon alla. Lavat ovat kuivat, kapeat ja viistot. Kynärpäät tiiviisti rungonmyötäiset. Kämpät eivät sisä- eivätkä ulkokierteiset."

	kp l	%
Pysty lapa	14	14,1
Etuasentoiset lavat	13	13,1
Raskaat lavat	3	3,0
Lyhyt olkavarsi	13	13,1
Hieman lyhyt olkavarsi	3	3,0
Pysty olkavarsi	3	3,0
Hieman pysty olkavarsi	3	3,0
Hieman ulkonevat kynärpäät	2	2,0
Ulospäin kääntyvät raajat	3	3,0
Hieman käyrät raajat	3	3,0
Löysät kynärpäät	1	1,0
Löysät ranteet	1	1,0

Isoimmat ongelmat etuosassa tulevat tarkastettujen koirien mukaan pystystä lavasta sekä lyhyestä olkavarresta. Huomiot ovat kerätty koirista, jotka saivat eturaajoista arvion 3 tai 4.

Rintakehän osalta rotumääritelmä kertoo: "Melko leveä ja syvä, ei tynnyrimäinen. Rintalasta ei esiintyöntyvä. Rintakehä ulottuu kynärpäihin. Alalinja on kohtalaisen ylösvetäytyvä."

	kpl	%
Ei riittävän syvä rintakehä	24	24,2
Hieman kapea rintakehä	11	11,1

Lyhyehkö rintakehä	8	8,1
Puutteellinen eturinta	18	18,2
Voimakkaasti kuroutunut	13	13,1
Esiintyöntyvä rintalasta	4	4,0

Rintakehän yleisin ongelma näyttää olevan se, että rintakehä ei ole tarpeeksi syvä eli se ei ulotu kyynärpäihin. Tynnyrimäisiä tai liian syviä rintakehiä ei tarkastuksessa havaittu eli enemmän ongelma näyttää olevan tarkastetuissa koirissa rintakehän malli (hieman liian kapea) ja sen syvyys. Eturinta on hieman kiistelty aihe, koska rotumääritelmä ei suorasti kerro etuosan selvää rakennetta. Pohjoismaissa tulkitaan rotumääritelmä niin, että etuosan kuuluu olla pyöreä etuosan kulmausten vuoksi. Joka tapauksessa rintalasta ei saa olla voimakkaasti esillä ja tämä näyttääkin olevan melko pieni ongelma (vain 4 % tarkastetuista), mutta tarkastuksen mukaan eturinnan pyöreyyteen täytyy hieman kiinnittää huomiota (18 % tarkastetuista koirista puutteellinen eturinta). Rintakehän ongelmat on laskettu koirista, jotka saivat arvion 3 tai neljä tästä osiosta.

Kiinanharjakoirilla esiintyy jossain määrin selkäongelmia (ns. mäyräkoirahalvaus). Kennelliiton kuolinsyytilaston mukaan noin 5 % kiinanharjakoirista kuolee tai lopetetaan selkäsairauksien vuoksi (määrä vuosilta 2010-2015). Määrä ei ole iso, mutta koirat ovat melko nuoria tähän kuollessaan (5v 9kk). Yksi syy on liian lyhyt rintakehä ja liian pitkä lanne, joka tekee selälle kuormitusta lisää. Harjakoiran pituus pitäisi tulla rintakehästä eikä lanneosasta. Tarkastetuista koirista 18 %:lla todettiin selvästi liian pitkä lanneosa.

Liikkeet kertovat paljon koirasta ja sen rakenteesta. Rotumääritelmän mukaan kiinanharjakoiran liikkeet ovat "pitkät, sulavat ja tyylikkäävät. Hyvä askelpituus ja työntö."

	kpl	%
Riittämätön työntö	40	40,4
Lyhyt askelpituus	14	14,1
Hieman lyhyt askelpituus	14	14,1
Liikkeessä etumatala	9	9,1
Hieman korkea etuaskel	6	6,1
Hackey-liike	3	3,0
Leveä etuliike	5	5,1
Ahtaat etuliikkeet	2	2,0
Leveä takaliike	2	2,0
Ahtaat takaliikkeet	6	6,1

Jopa 40 % tarkastetuista koirista todettiin riittämätön työntö liikkeessä, jota rotumääritelmä juuri haluaa.

Liikkeessä heijastuu myös kiinanharjakoiran iloinen luonne, joka varmasti osaltaan tuo työntöä lisää. Myös lyhyttä askelpituutta oli melko paljon, vaikka rungoltaan monet tarkastetut koirat olivat pitkiä. Kasvattajien pitäisikin muistaa, että koiran liikunta kertoo paljon rakenteesta ja hyvä liikkeinen koira on usein myös hyvin rakentunut.

Tarkastettuja koiria on vasta vähän kiinanharjakoirien määrään nähden. Toivottavasti tarkastuksiin saadaan mukaan paljon uusia, jotta saisimme vielä tarkempaa tietoa rodusta. Jalostustarkastuksessa käydä koira läpi paljon tarkemmin kuin näyttelyssä ja tarkastuksessa saatu lomake kertoo hyvin paljon koirasta. Tarkastukseen voi mennä kuka tahansa, joka on vähänkään kiinnostunut koiran rakenteesta ja on halukas oppimaan uutta.

Jokaisessa tarkastuksessa on mukana aina ulkomuototuomari, joka on kouluttautunut koiran rakenteeseen sekä 2 koulutettua jalostustarkastajaa yhdistyksen puolesta.

**LIITE 5. KIINANHARJAKOIRIEN LUONNETESTITULOKSET
PROSENTTIOSUUKSINA VUOSILTA 1997-2023 (N = 49)**

Aineisto

Testattujen kiinanharjakoirien kokonaismäärä 49

I	Ihante (valkoinen)
N	Hyväksyttävä (vaaleanharmaa)
E	Ei-toivottava (keskiharmaa)
H	Hylätty (tumma harmaa)

N= 49 (1997-2024)

Osasuoritukset	Lukumäärä testatuista	%-osuus havainnoista rodussa	Profiilin muodostava kirjainkoodi	Arvo	Arvostelu	Plus- pisteet	Miinus pisteet
	0	0	E	+3	Suuri	45	

I	TOIMINTAKYKY	Kerroin 15	2	4	N	+2	Hyvä	30	
			18	37	I	+1a	Kohtuullinen	15	
			4	8	I	+1b	Kohtuullisen pieni	15	
			19	39	N	-1	Pieni		-15
			6	12	E	-2	Riittämätön		-30
			0	0	H	-3	Toimintakyvytön		-45
II	TERÄVYYS	Kerroin 1	9	18	N	+3	Kohtuullinen ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua	3	
			0	0	E	+2	Suuri ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua	2	
			32	66	I	+1a	Pieni ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua	1	
			8	16	I	+1b	Koira joka ei osoita lainkaan terävyyttä	1	
			0	0	H	-1	Pieni jäljelle jäävin hyökkäyshaluin		-1
			0	0	H	-2	Kohtuullinen jäljelle jäävin hyökkäyshaluin		-2
			0	0	H	-3	Suuri jäljelle jäävin hyökkäyshaluin		-3

III PUOLUSTUS- HALU Kerroyn 1	16	33	N	+3	Kohtuullinen, hillitty	3	
	0	0	E	+2	Suuri, hillitty	2	
	21	43	I	+1a	Pieni	1	
	11	22	N	-1	Haluton		-1
	0	0	H	-2	Erittäin suuri		-2
	1	2	H	-3	Hillitsemätön		-3
IV TAISTELUHALU Kerroyn 10	0	0	N	+3	Suuri	30	
	8	16	I	+2	Kohtuullinen	20	
	0	0	I	+1a	Kohtuullisen pieni	20	
	0	0	E	+1b	Erittäin suuri	10	
	23	47	N	-1	Pieni		-10
	16	33	N	-2	Riittämätön		-20
	2	4	E	-3	Haluton		-30
V HERMO-RAKENNE Kerroyn 35	0	0	I	+3	Tasapainoinen ja varma	105	
	6	12	I	+2	Tasapainoinen	70	
	41	84	I	+1a	Hieman rauhaton	35	

	2	4	N	+1b	Hermostunein pyrkimyksin	35	
	0	0	E	-1	Vähän hermostunut		-35
	0	0	H	-2	Hermostunut		-70
	0	0	H	-3	Erittäin hermostunut		-105
VI TEMPERAMENTTI Kerroyn 15	19	39	I	+3	Vilkas	45	
	15	30	I	+2	Kohtuullisen vilkas	30	
	13	27	N	+1	Erittäin vilkas	15	
	2	4	E	-1a	Häiritsevän vilkas		-15
	0	0	E	-1b	Hieman välinpitämätön		-15
	0	0	E	-1c	Impulsiivinen		-15
	0	0	H	-2	Välinpitämätön		-30
	0	0	H	-3	Apaattinen		-45
VII KOVUUS Kerroyn 8	5	10	N	+3	Kohtuullisen kova	24	
	0	0	E	+2	Kova	16	
	36	74	I	+1	Hieman pehmeä	8	

	0	0	E	-1	Erittäin kova		-8
	8	16	E	-2	Pehmeä		-16
	0	0	H	-3	Erittäin pehmeä		-24
VII LUOKSE-PÄÄSTÄVYYS Kerroyn 15	33	68	I	+3	Hyväntahtoinen, luoksepäästävä, avoin	45	
	9	18	I	+2a	Luoksepäästävä, aavistuksen pidättyväinen	30	
	6	12	N	+2b	Luoksepäästävä, hieman pidättyväinen	30	
	0	0	N	+1	Mielistelevä	15	
	1	2	H	-1a	Selvästi pidättyväinen, ei yritä purra		-15
	0	0	H	-1b	Selvästi pidättyväinen, yrittää purra		-15
	0	0	H	-2	Hyökkäävä		-30
	0	0	H	-3	Salakavala		-45
LAUKAUS- PELOTTOMUUS	29	59	I	***	Laukausvarma		
	19	39	N	**	Laukauskokematon		
			E	*	Paukkuärtyisä		

1	2	H	-	Laukausaltis		
		H	--	Laukausarka		

LIITE 6. Geenitutkimushanke kiinanharjakoirien selän terveyden edistämiseksi

Suomen Kiinanharjakoirat ry toteutti vuonna 2021 geenitestaushankkeen, jonka tarkoituksena oli selvittää kondrodystrofiaa aiheuttavan CDDY-geenin esiintyvyyttä kiinanharjakoirapopulaatiossa. Hanketta sponsoroi Suomen Kääpiökoirat ry ja hanketta rahoitettiin myös Suomen Kiinanharjakoirat ry:n omalla varainhankinnalla.

Kondrodystrofiaa aiheuttaa kromosomissa 12 sijaitseva FGF4-retrogeeni, jota kutsutaan nimellä CDDY. Joillakin roduilla (kuten mäyräkoirilla ja welsh corgeilla) sama retrogeeni voi esiintyä myös kromosomissa 18, jolloin puhutaan kondrodysplasiasta (CDPA). Molemmat geenit periytyvät

semidominantisti eli aiheuttavat lyhytraajaisuutta silloin, kun koiralla on kaksi samaa alleelia (merkitään CDPA/CDPA tai CDDY/CDDY).

Kondrodysplasiassa raajamuutokset ovat voimakkaampia kuin kondrodystrofiassa, mutta varsinkaan kondrodystrofian osalta ei koiran ulkomuodosta voi päätellä perimää. Kiinanharjakoirasta ei siis näe päälle päin suoraan, kantaako koira geenä vai ei. Kondrodystrofian on todettu liittyvän välilevyjen rappeutumiseen, ja välilevysairauden eli IVDD:n (intervertebral disk disease) osalta periytyminen on dominanttia. Tämä tarkoittaa, että kohonneeseen riskiin riittää, että koira kantaa edes yhtä alleelia (N/CDDY tai CDDY/CDDY).

Hanke keskittyi tutkimaan nimenomaan kondrodystrofian ilmenevyyttä rodussa. CDDY-retrogeenin löysi University of Californian tutkijat vuonna 2017 ja sen on todettu aiheuttavan kantajalleen varhaisessa iässä alkavaa välilevyjen rappeutumista, ja näin ollen kohonnutta riskiä välilevysairauksiin (IVDD), kuten välilevynpullistumaan tai -tyrään. Myös mäyräkoirahalvauksena tunnetun sairauden oireet voivat vaihdella satunnaisista selkävivuista täydelliseen takajalkojen tai jopa kaikkien jalkojen halvaantumiseen, tyrän sijainnista riippuen. Tyypillinen sairastumisikä on 4-5-vuotiaana, ja joillakin koirilla oireet uusiutuvat myöhemmin.

Oireita voidaan hoitaa joko konservatiivisesti muun muassa häkkilevolla ja kipulääkkeillä, tai leikkauksella, jolloin oireiden aiheuttaja ja sen sijainti varmistetaan ensin magneettikuvauksessa. Toipumisennusteeseen vaikuttavat muun muassa tyrän tai pullistuman sijainti ja halvauksen aste. Jos halvaus ei ole täydellinen ja koiran syväkiputunto on tallella, on toipuminen todennäköisempää kuin täydellisessä halvauksessa. Välilevynpullistuma tai -tyrä ei näy röntgenkuvauksessa.

Välilevyjen rappeutumiseen liittyy välilevyjen kalkkeutuminen. Koira, jolla ei ole lainkaan kalkkeutuneita välilevyjä sairastuu harvoin. Kalkkeutuminen ei kuitenkaan aina tarkoita, että koiralle kehittyy välilevynpullistuma tai -tyrä. Kalkkeutuminen alkaa jo nuorella koiralla, ja on suurimmillaan noin kaksivuotiaana. Kalkkeutuneet välilevyt näkyvät röntgenkuvissa, ja Kennelliiton suosittelema kuvausikä kalkkeutumien selvittämiseksi on 24-42 kuukautta. Joillekin roduille on mahdollista saada virallinen lausunto (IDD), josta selviää kalkkeutumien määrä ja aste, mutta kiinanharjakoira ei ainakaan toistaiseksi kuulu näihin rotuihin.

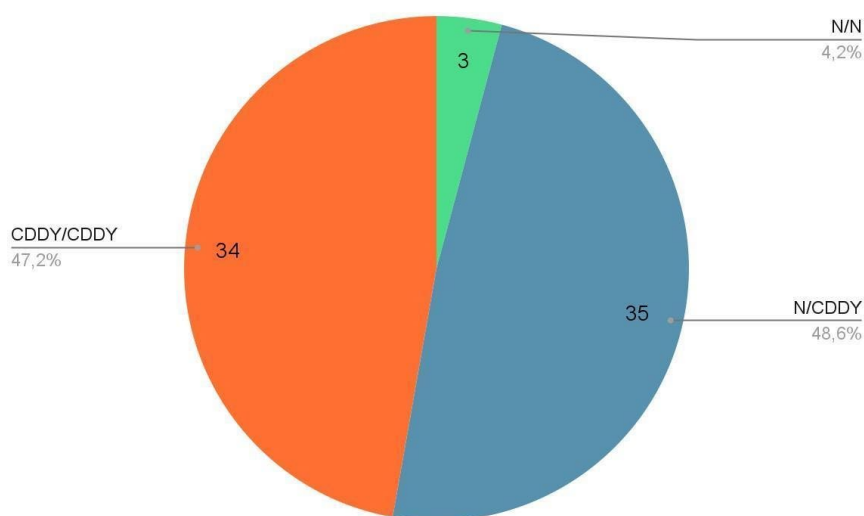
Tulokset

Hankkeeseen osallistui yhteensä 72 koiraa. Ilmoittautuneita oli alun perin enemmän, mutta osa jäikin pois viime metreillä tai jätti tulokset toimittamatta. Hankkeen minimitavoite kuitenkin täyttyi, ja mukaan saatiin kattava määrä eri ikäisiä koiria eri linjoista. Tuloksia käsiteltiin anonymisti ja yksittäisten koirien tuloksia ei julkaista.

Merkintöjen selitteet:

N/N	Terve Koiraa ei kanneta kondrodystrofiaa aiheuttavaa geenimutaatiota
N/CDDY	Kantaja Koiralla on yksi kondrodystrofiaa aiheuttava geenimutaatio ja kohonnut riski sairastua välilevysairauksiin.
CDDY/CDDY	Sairas Koiralla on kaksi kondrodystrofiaa aiheuttavaa geenimutaatiota ja kohonnut riski sairastua välilevysairauksiin.

Geenitestien tulokset:

Merkintä	Lukumäärä	%-osuus
N/N	3	4,2 %
N/CDDY	35	48,6 %
CDDY/CDDY	34	47,2 %

Johtopäätökset

Kondrodystrofian esiintyminen suomalaisessa kiinanharjakoirapopulaatiossa on yleistä. Vain 4,2 % testatuista koirista ei kantanut geeniä lainkaan. Sairaiden osuus testatuista oli 47,2 % ja kantajien määrä 48,6 %. Näin ollen testatuista koirista lähes 96 % on kohonnut riski sairastua välilevyrappeumaan.

Testatuista koirista ainakin kolme on lopetettu oletetun välilevysairauden vuoksi. Yksi koirista oli kantaja (N/CDDY) ja kaksi sairaita (CDDY/CDDY). Näistä toisen diagnoosi vahvistui ruumiinavauksessa.

Tulevaisuus

Tämän hankkeen tulosten perusteella voidaan todeta, että kiinanharjakoirilla on kohonnut riski sairastua välilevysairauksiin.

Koska pelkkä kondrodystrofiaa aiheuttavan geenin olemassaolo ei automaattisesti tarkoita, että koira sairastuu välilevyrappeumaan, ei geenin perusteella voi ainakaan tässä vaiheessa jättää koiria pois jalostuksesta. Geenillä on kuitenkin selkeä yhteys välilevyjen kalkkeutumiseen, joten selän röntgenkuvauksella voidaan ainakin osittain selvittää riskiä ja vaikuttaa sairauden vähenemiseen jalostusvalintojen avulla. Tämänhetkisen tutkimustiedon valossa välttämällä jalostuskäytössä koiria, joilla on useita kalkkeutuneita välilevyjä, voidaan vaikuttaa rodun terveyteen tulevaisuudessa.

Kiinanharjakoirille tehdään virallisia selkäkuvauksia todella vähän. Vuonna 2021 vain neljä kiinanharjakoiraa on osallistunut viralliseen laajaan selkäkuvaukseen (LTV, SP ja VA), yhteensä selkäkuvattuja oli seitsemän.

Suomen Kiinanharjakoirat ry on pyytänyt rodun ottamista IDD-lausuttavien rotujen pariin jo vuonna 2013. Suomen Kääpiökoirat ry ei kuitenkaan tuolloin puoltanut hakemusta, joten IDD-lausuntoja ei saatu viralliseksi. CDDY-geenin vahva läsnäolo rodussa kertoo kuitenkin, että kiinanharjakoiraa on altis välilevysairauksille ja näin ollen IDD-lausunnon saaminen rodulle on perusteltavaa. Virallinen IDD-lausunto myös kiinnostaa koiranomistajia, ja tällä hetkellä epävirallisia IDD-lausuntoja pyydetään sekä virallisista että epävirallisista selkäkuvista.